

สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
Environmental Competencies Affecting Environmentally Responsible Behavior
of municipal employees in the area of BangKlam District, Songkhla Province

นายสัตยา ทิพย์รัตน์
Sattaya Tiprat

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration

Prince of Songkhla University

2565

สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

Environmental Competencies Affecting Environmentally Responsible Behavior
of municipal employees in the area of BangKlam District, Songkhla Province

นายสัตยา ทิพย์รัตน์

Sattaya Tiprat

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration

Prince of Songkhla University

2565

ชื่อสารนิพนธ์ สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทาง
สิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

ผู้เขียน นายสัตยา ทิพย์รัตน์

สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามณี ตระกูลมุกดา) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามณี ตระกูลมุกดา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชายนีย์ ช. บุญพันธ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรารภนา หลีกภัย)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามณี ตระกูลมุกดา)
ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนตร์

ชื่อสารนิพนธ์	สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน	นายสัตยา ทิพย์รัตน์
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา	2564

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม และระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อม และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยเก็บข้อมูลจากพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา จำนวน 160 คน ด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) ทดสอบค่าเอฟ (F-test) การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นเดียว

ผลการวิจัย พบว่า พนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา มีสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านทักษะในการปฏิบัติงานทางสิ่งแวดล้อมและด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง และมีระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อมโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า พนักงานเทศบาลที่มีระดับการศึกษา และมีประเภทของพนักงานเทศบาลแตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อมโดยรวมแตกต่างกัน และพบว่าสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อมโดยรวม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา โดยสามารถอธิบายระดับการส่งผลต่อ พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อมโดยรวม ได้ร้อยละ 45.6

Minor Thesis Title	Environmental Competencies Affecting Environmentally Responsible Behavior of municipal employees in the area of BangKlam District, Songkhla Province
Author	Mr.Sattaya Tiprat
Major	Public Administration
Academic Year	2021

ABSTRACT

This research aimed to study the level of competencies and the level of environmental responsibilities behavior of municipal employees under the administrative government organization, Bang Klam District, Songkhla Province and to compared environmental responsibilities behavior by personal factors. Furthermore, this research aimed to study the environmental competencies which effected environmental responsibilities behavior. The 160 questionnaires were collected from municipal employees in the area of Bang Klam District, Songkhla Province, and analyzed by statistical consisting of frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test. The relationship between the independent variable and the dependent variable were analyzed by the Pearson correlation coefficient and single linear regression equations.

The results of the research found that municipal employees in the area of Bang Klam District, Songkhla Province, had environmental competencies. The positive environmental attitude was at a high level. As for the skills in the environmental work and the environmental knowledge was in the moderate level. And also, had a level of overall environmental responsibilities behavior at a high level while comparing environmental responsibilities behavior classified by personal factors, was found that municipal employees with different educational level showed the difference in responsibilities behavior. And the single linear regression equations showed, the environmental competencies affected the overall environmental responsibilities behavior, which can be described in percentage of 45.6.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยการสนับสนุนจากบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุฑามณี ตระกูลมุกดา อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้ความรู้ ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ในระหว่างการทำสารนิพนธ์ ตลอดจนการตรวจสอบความถูกต้อง และให้การแก้ไขจนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอขอบพระคุณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. หมายนัย ช.บุญพันธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราวรณา หลีกภัย ที่ให้เกียรติและสละเวลามาร่วมเป็นกรรมการในการสอบสารนิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณดร. ฤชุตา เทพยากุล อาจารย์พี่เลี้ยง ที่ช่วยให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ ตลอดการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ ตั้งแต่เริ่มต้น จนสารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย อันได้แก่ ดร. สิริวิทย์ อิศโร, ดร. ดนุวิศ สุวรรณวงศ์ และดร. ฤชุตา เทพยากุล

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุก ๆ ท่าน ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ได้ให้ความรู้ อบรมสั่งสอนและประสิทธิ์ประสาทวิชาให้

ขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และคณะวิทยาการจัดการ ที่ได้เป็นสถานที่ให้ความรู้

ขอขอบคุณพนักงานเทศบาล สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจ ให้ความรักความอบอุ่น และคอยช่วยเหลือและสนับสนุนทุนทรัพย์ จนสำเร็จการศึกษาดังปราวรณา

หากประโยชน์ใด ๆ อันเกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับทุกคนที่เกี่ยวข้องทุกคนที่คอยสนับสนุน คอยช่วยเหลือ ตลอดจน บิดา มารดา คณาจารย์ เพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สัทยา ทิพย์รัตน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
รายการตาราง	(8)
รายการภาพประกอบ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย	4
1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 สมรรถนะ (Competency)	9
2.2 สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Competency)	15
2.3 พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Responsible Behavior)	26
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม	40
2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย (Research Conceptual Framework)	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
3.2 เครื่องมือในการวิจัย	50
3.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	57

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4	57
3.5	58
บทที่ 4 ผลการวิจัย	60
4.1	60
4.2	61
4.3	62
4.4	94
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	96
5.1	96
5.2	99
5.3	102
บรรณานุกรม	105
ภาคผนวก	112
ภาคผนวก ก	113
ภาคผนวก ข	125
ภาคผนวก ค	129
ประวัติผู้เขียน	140

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของพนักงานเทศบาล ที่ทำงานอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา	50
2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	62
3	จำนวนและร้อยละ ของระดับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม	64
4	จำนวนและร้อยละ ของระดับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม	68
5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม	69
6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านทักษะในการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม	71
7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล	72
8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ	74
9	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม โดยรวม	77
10	การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม จำแนกตามเพศ ของกลุ่มตัวอย่าง	78
11	การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม จำแนกตามช่วงอายุ ของกลุ่มตัวอย่าง	79
12	การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม จำแนกตามสถานภาพ ของกลุ่มตัวอย่าง	80

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
13	การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทาง สิ่งแวดล้อม จำแนกตามระดับการศึกษา ของกลุ่มตัวอย่าง	81
14	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทาง สิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ จำแนกตามระดับการศึกษา ของกลุ่มตัวอย่าง	82
15	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทาง สิ่งแวดล้อม โดยรวมจำแนกตามระดับการศึกษา ของกลุ่มตัวอย่าง	83
16	การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทาง สิ่งแวดล้อม จำแนกตามประเภทของพนักงานเทศบาล ของกลุ่มตัวอย่าง	83
17	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทาง สิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคลจำแนก ตามประเภทของพนักงานเทศบาล ของกลุ่มตัวอย่าง	84
18	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทาง สิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ จำแนกตามประเภทของพนักงานเทศบาล ของกลุ่มตัวอย่าง	85
19	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทาง สิ่งแวดล้อมโดยรวม จำแนกตามประเภทของพนักงานเทศบาล ของกลุ่ม ตัวอย่าง	86
20	ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมความ รับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อม ส่วนบุคคล	88
21	ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมความ รับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อมต่อ สาธารณะ	89

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
22	ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมความ รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม	89
23	การวิเคราะห์สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อ สิ่งแวดล้อมโดยรวม	91
24	การวิเคราะห์สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อ สิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล	92
25	การวิเคราะห์สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อ สิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ	93
26	ผลการทดสอบสมมติฐาน	94

รายการภาพประกอบ

	ภาพประกอบ	หน้า
1	แบบจำลองความยั่งยืนในการจัดการความรับผิดชอบ และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ของ Laasch & Conaway (2015)	19
2	แบบจำลองสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมของ Corral-Verdugo. (2002)	21
3	แบบจำลองสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมของ Frick et al. (2004)	22
4	แผนภาพทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ของ Ajzen. (1991)	30
5	แบบจำลองทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ของ Hungerford & Volk. (1990)	31
6	แบบจำลองพลเมืองสิ่งแวดล้อม ของ Hungerford & Volk. (1990)	32
7	แบบจำลองปฏิสัมพันธ์มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ของ Hammond. (1995)	34
8	แบบจำลองทฤษฎีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ของ Hines et al. (1987)	35
9	กรอบแนวคิดการวิจัย	47

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

ด้วยจำนวนประชากรโลกที่เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน นำไปสู่การใช้และทำลายทรัพยากรธรรมชาติที่มากขึ้น ทำให้โลกและประเทศไทยของเราเอง ต้องประสบปัญหาวิกฤตการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Wingard, 2001) ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดความเสื่อมโทรมไม่อุดมสมบูรณ์เหมือนในอดีต ปัญหาที่เกิดจากการทำลายระบบนิเวศทางธรรมชาติ เช่น ปัญหาภัยแล้ง อุทกภัย วาตภัย และสภาวะโลกร้อน ปัญหามลภาวะหรือมลพิษต่างๆทางสิ่งแวดล้อม เช่น มลพิษทางน้ำ น้ำเน่าเสีย มลพิษทางอากาศ มลพิษจากขยะมูลฝอย เป็นต้น ซึ่งวิกฤตการณ์และปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นนี้ ล้วนส่งผลกระทบต่อและมีความสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างปฏิเสธไม่ได้ ซึ่งมนุษย์ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของสาเหตุในการเกิดปัญหาเหล่านี้ ผ่านการกระทำและพฤติกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน (Vlek, 2007; Liobikiene, 2019) ซึ่งทั้งหมดล้วนสัมพันธ์และเกี่ยวโยงกับสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น หากเรายังไม่มีความตระหนักรู้ ไม่พร้อมที่จะเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมต่างๆที่มีส่วนในการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โลกและประเทศของเราอาจจะไม่สามารถคงอยู่ได้ตลอดไปก็เป็นได้

ทั้งนี้ เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญกับการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นในภาคครัวเรือน ภาคอุตสาหกรรม และเศรษฐกิจของประเทศ มนุษย์ทุกคนจึงต้องมีความตระหนักมีความรับผิดชอบที่ดีในการปกป้องรักษา อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Akintunde, 2017) เพื่อให้ระบบนิเวศรอบตัวเราเกิดสมดุล มีความสมบูรณ์และคงอยู่ต่อไปอย่างยั่งยืน ดังนั้น สมรรถนะทางด้านสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของมนุษย์จึงมีความสำคัญต่อการอนุรักษ์ พัฒนา ปันฟู และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาดัชนีตัวแปรต้น นั่นก็คือ สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม เพื่อวัดระดับของสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล เนื่องจากผู้วิจัยมองว่าสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมเป็นพื้นฐานสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม (Lambrechts et al., 2013) ที่พนักงานเทศบาลหรือมนุษย์ทุกคนควรมีอยู่ภายในตัวบุคคล ซึ่งเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีสิ่งเหล่านี้อยู่เป็นพื้นฐานภายในตนเอง เพียงแต่มีมาน้อยแตกต่างกันออกไป

ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่า หากพนักงานเทศบาลหรือมนุษย์คนใด มีสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับสูง หรือมากกว่าคนอื่น ๆ บุคคลนั้นก็จะสามารถเกิดความเข้าใจ มีทักษะ และเกิดความตระหนักที่ดีต่อการปฏิบัติตน ต่อพฤติกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการดำรงชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างรู้จักคุณค่า และมีจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์และ หวงแหนทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้น (Kaiser & Fuhrer, 2003) ดังนั้น ระดับสมรรถนะทาง สิ่งแวดล้อมที่ดีจึงมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อการปฏิบัติตนผ่านการกระทำหรือพฤติกรรมความ รับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมที่ดี เช่นกัน

พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงระดับ พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล ซึ่งเป็นตัวแปรตามที่ได้รับอิทธิพล หรือส่งผลมาจากตัวแปรต้น ก็คือ สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าการที่พนักงานเทศบาล หรือมนุษย์ทุกคนจะแสดงออกถึงพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ผ่านการกระทำต่างๆ ต่อการอนุรักษ์ ปกป้อง รักษา ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบๆตัวนั้น ทุกคนต้อง อาศัยพื้นฐานความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมการกระทำผ่านพฤติกรรมเหล่านี้ (Victoria, 2018 และ Akintunde, 2017) เพราะหากผู้ใดไม่มีพื้นฐานความรู้ ทักษะ ทัศนคติที่ดีต่อ สิ่งแวดล้อม ซึ่งนั่นก็หมายถึงเป็นผู้ที่ไม่มีสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ดี บุคคลนั้นก็อาจจะไม่ สามารถแสดงออกมาซึ่งพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องหรือแสดง ออกมาได้อย่างลึกซึ้ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเชื่อว่า ตัวแปรต้น สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์ และส่งผลต่อตัวแปรตาม นั่นก็คือ พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยหากบุคคลใดมีสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง บุคคลนั้นก็จะสามารถแสดงออกมาซึ่ง พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมได้ในระดับสูงเช่นกัน และหากบุคคลใดมีสมรรถนะทาง สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำ บุคคลนั้นก็จะสามารถแสดงออกมาซึ่งพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อ สิ่งแวดล้อมได้ในระดับต่ำ หรือไม่มีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมเลย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพนักงานเทศบาลในฐานะบุคลากร เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน และเป็นฟันเฟืองที่สำคัญในการ ขับเคลื่อนงานทางด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึง การขับเคลื่อนงานต่างๆ เพื่อความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ซึ่งล้วนมีความ เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น แต่ปัญหาที่พบคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ ไม่มีเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรในตำแหน่งงานด้านสิ่งแวดล้อม หรือตรงตามมาตรฐานที่ต้องใช้ในการ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้อง อีกทั้งพนักงานเทศบาลส่วนใหญ่ในตำแหน่งงาน

อื่นๆ ก็อาจจะไม่ได้มีสมรรถนะทางด้านสิ่งแวดล้อมโดยตรง ดังนั้น การวิจัยเพื่อหาระดับสมรรถนะทางด้านสิ่งแวดล้อม ระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางด้านสิ่งแวดล้อม และสมรรถนะทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาลจึงมีความสำคัญ เพราะจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทราบถึงระดับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และทำให้ทราบถึงสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปปรับใช้ในการกำหนดมาตรฐาน หรือคุณลักษณะเฉพาะเกี่ยวกับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในการรับบุคลากรเข้ามาปฏิบัติงานในองค์กรหรือหน่วยงานได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันนี้ยังไม่มีมาตรฐานหรือการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะเกี่ยวกับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมสำหรับการสรรหา คัดเลือกบุคคลเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานดังกล่าว อีกทั้งยังสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปปรับใช้เพื่อวางแผนพัฒนาบุคลากรของตนให้มีศักยภาพทางด้านสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้นอีกด้วย นี่จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ผู้วิจัยตั้งใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องนี้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
- 2) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
- 3) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
- 4) เพื่อศึกษาสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม พนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

1.3 สมมติฐานการวิจัย

- 1) พนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา มีสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง
- 2) พนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา มีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง
- 3) พนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันไป
- 4) สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

- 1) ทำให้ทราบถึงระดับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
- 2) ทำให้ทราบถึงระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
- 3) ทำให้ทราบว่า พนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน
- 4) ทำให้ทราบว่าสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อกัน
- 5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำผลการวิจัยนี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาสมรรถนะทางด้านสิ่งแวดล้อมให้กับพนักงานเทศบาลของตนได้

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม มีทั้งหมด 3 ด้าน 29 ข้อคำถาม ได้แก่

- 1) ด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 14 ข้อคำถาม
- 2) ด้านทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 8 ข้อคำถาม
- 3) ด้านทักษะในการปฏิบัติงานทางสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 7 ข้อคำถาม

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม มีทั้งหมด 2 ด้าน 18 ข้อ ได้แก่

- 1) ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล ประกอบด้วย 9 ข้อคำถาม
- 2) ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ ประกอบด้วย 9 ข้อ

คำถาม

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ พนักงานเทศบาล ที่ทำงานอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา จำนวน 264 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พนักงานเทศบาล ที่ทำงานอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา จำนวน 160 คน

1.5.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ประกอบด้วย เทศบาลตำบลท่าช้าง เทศบาลตำบลบ้านหาร องค์การบริหารส่วนตำบลบางกล่ำ และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทอม

1.5.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่ เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2564 ถึง เดือน มีนาคม พ.ศ. 2565 รวมระยะเวลาทำการวิจัย 10 เดือน

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

พนักงานเทศบาล หมายถึง บุคลากรเจ้าหน้าที่ ที่ทำงานอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหมายรวมถึงข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป

สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความรู้ ทักษะ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศต่างๆ ซึ่งทักษะความรู้ และความสามารถเหล่านี้ จะส่งผลต่อพฤติกรรมของพนักงานเทศบาล และสามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังสามารถช่วยทำให้เกิดการวางแผนและดำเนินการเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อมได้ต่อไปในอนาคต สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

1. **ด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม** หมายถึง ข้อมูลความรู้ที่เกิดจากการศึกษา ค้นคว้าของแต่ละบุคคลในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทางวิทยาศาสตร์ ระบบนิเวศวิทยา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งตัวบ่งชี้ด้านความรู้ในการปฏิบัติงานทางสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) ความรู้ด้านการอนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3) ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องในด้านสิ่งแวดล้อม 4) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์เพื่อตรวจวัดวิเคราะห์ผลทางด้านสิ่งแวดล้อม 5) ความรู้ในการจัดการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนที่เกิดขึ้นจากมลพิษสิ่งแวดล้อม 6) ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพและมาตรฐานทั่วไปทางด้านสิ่งแวดล้อม 7) ความรู้ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

2. **ด้านทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม** หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด การรู้ผิดชอบชั่วดี และการมีความตระหนักที่ดีต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ซึ่งตัวบ่งชี้ด้านทัศนคติในการปฏิบัติงานทางสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การมีจิตสำนึกที่ดีต่อการขับเคลื่อนงานทางด้านสิ่งแวดล้อม 2) การยึดมั่นในความถูกต้อง มีคุณธรรมจริยธรรมต่อการทำงานทางด้านสิ่งแวดล้อม 3) การตระหนักต่อความสำคัญ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการทำลายระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม 4) การมีความรับผิดชอบต่อที่ดีทางด้านสิ่งแวดล้อมทั้งต่อตนเองและชุมชน 5) การมีจิตใจสาธารณะ พร้อมที่จะเสียสละเพื่อส่วนรวมในการทำงานจิตอาสาทางด้านสิ่งแวดล้อม 6) การเปิดกว้างในการ ทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่นอย่างไม่มีอคติ 7) การมีมุมมองที่ดีต่อปัญหาและ

อุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อม 8) การเปิดใจพร้อมต่อการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

3. ด้านทักษะในการปฏิบัติงานทางสิ่งแวดล้อม หมายถึง ทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติงานทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งตัวบ่งชี้ด้านทักษะในการปฏิบัติงานทางสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ทักษะการบริหารจัดการงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม 2) ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลสารสนเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม 3) ทักษะการประสานงานและการร่วมมือกับหน่วยงานและเครือข่ายทางสิ่งแวดล้อม 4) ทักษะการบริหารโครงการที่เกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 5) ทักษะในการสื่อสาร การนำเสนอและถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม 6) ทักษะการเขียนรายงานและสรุปรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม 7) ทักษะพื้นฐานในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์เพื่อปฏิบัติงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึง พฤติกรรมส่วนบุคคลที่เกิดจากพื้นฐานความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อม ทศนคติที่ดีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาผ่านพฤติกรรมหรือการกระทำของตน ในการอนุรักษ์ ปกป้อง สนับสนุน ส่งเสริม และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงในการเกิดผลกระทบและอันตรายต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมรอบตัว อีกทั้งยังเป็นการมุ่งเน้นเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งนี้ พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่

1. ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล หมายถึง พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมทั่วไป ที่เกิดขึ้นเป็นกิจวัตรในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งจะส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมโดยตรง ซึ่งพฤติกรรมที่เป็นตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีการแสวงหาความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ทันทต่อเหตุการณ์ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ 2) เลือกซื้อผลิตภัณฑ์สินค้าที่มีฉลากสีเขียวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือสามารถนำกลับมารีไซเคิลได้ใหม่ 3) การเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในครัวเรือนที่มีสัญลักษณ์ประหยัดพลังงาน หรือมีฉลากเบอร์ 5 4) การลด หรืองดการใช้ถุงพลาสติกหรือกล่องโฟมในการบรรจุอาหาร โดยการนำถุงผ้าหรือปิ่นโตมาใช้ทดแทน 5) มีการคัดแยกขยะและสามารถทิ้งหรือกำจัดขยะแต่ละประเภทได้อย่างถูกต้องตามหลัก 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle) 6) ใช้พลังงานอย่างประหยัดรู้คุณค่า 7) ไม่ตัดไม้หรือทำลายทรัพยากรป่าไม้ เพราะจะเป็นการทำลายพื้นที่สีเขียวและส่งผลต่อชั้นบรรยากาศ

8) ใช้บริการรถโดยสารสาธารณะแทนการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล หรือการเลือกใช้บริการพาหนะที่ใช้พลังงานสะอาด 9) ปลูกต้นไม้ในบ้านหรือพื้นที่ของตนเองเพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและเพิ่มอากาศบริสุทธิ์

2. ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมในการสนับสนุนส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในวงกว้างต่อสาธารณะ ชุมชน ส่วนรวม ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะส่งผลโดยอ้อมต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถสรุปพฤติกรรมที่เป็นตัวบ่งชี้ได้ 9 ข้อ ดังนี้ 1) เข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตเทศบาล 2) เป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมหรือจัดการอบรมให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนในพื้นที่ 3) ได้รับมอบหมายหน้าที่ในการลงพื้นที่ตรวจสอบและแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม 4) เข้าร่วมการประชุมอบรมในโครงการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่ตนเอง และสามารถนำมาต่อยอดและขับเคลื่อนการทำงานเพื่อองค์กรและส่วนรวมต่อไป 5) มีส่วนร่วมในการเสนอหรือร่างนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับขับเคลื่อนงานภายในองค์กรหรือชุมชน 6) เป็นส่วนหนึ่งในการจัดตั้งหรือเข้าร่วมเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก หรือเครือข่ายอาสาสมัครทางด้านสิ่งแวดล้อมอื่นๆ 7) ให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานหรือกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม กับหน่วยงานราชการหน่วยงานเอกชน หรือองค์กรภายนอก 8) มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ ณรงค์ ให้ประชาชนมีความรู้และตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 9) เป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำข้อตกลง (MOU) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน สถานประกอบการ หรือองค์กรอิสระต่างๆ

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการวิจัยเรื่องสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดและเป็นเครื่องมือในการอภิปรายผลการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัย เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยในบทนี้จะกล่าวถึงแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่จะศึกษา โดยมีเนื้อหาครอบคลุมในประเด็นที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

2.1 สมรรถนะ (Competency)

2.1.1 ความหมายของสมรรถนะ

มีนักวิชาการหลายท่านทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ได้ให้ความหมายของคำว่า “สมรรถนะ (Competency)” แตกต่างกันไปตามความเข้าใจของแต่ละท่าน ซึ่งทางผู้วิจัยได้นำมาใช้อธิบายเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจ ในความหมายของคำว่า สมรรถนะ ดังนี้

สมรรถนะ (Competency) เป็นคุณลักษณะต่างๆ ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และพฤติกรรม (Behavior) ที่จะสามารถปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนได้ดี สมรรถนะจึงมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์กร ซึ่งจะช่วยให้การคัดสรรบุคคลที่มีลักษณะดีทั้งความรู้ ทักษะและพฤติกรรมที่เหมาะสมกับงาน เพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จตามความต้องการขององค์กรอย่างแท้จริง

Spencer & Spencer (1993) ได้กล่าวไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึงคุณลักษณะพื้นฐาน (Underlying Characteristic) ที่มีอยู่ภายในตัวบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจ อุปนิสัย อึดทนในทัศนคติ ความรู้ และทักษะ ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ จะเป็นตัวผลักดัน หรือมีความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผล ที่จะทำให้นบุคคลสามารถปฏิบัติงานตามมีหน้าที่ความรับผิดชอบหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้

McClelland (1973) อธิบายว่า สมรรถนะ หมายถึง บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถขับเคลื่อนให้บุคคลนั้นสามารถสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหน้าที่งานที่ตนรับผิดชอบ ดังนั้น เมื่อกกล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะจะ

ประกอบด้วย 3 ส่วนหลักๆ คือ ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ ซึ่งตามทัศนะของเขานั้น สมรรถนะจึงเป็นส่วนประกอบ ที่เกิดจากความรู้ ทักษะ เจตคติหรือแรงจูงใจ

Davies & Ellison (1997) ให้คำนิยามของสมรรถนะว่าเป็นคุณลักษณะที่ทำให้คนปฏิบัติงานได้ดีขึ้น หรือเกิดผลผลิตที่ดีขึ้น สมรรถนะในมุมมองนี้เป็นปัจจัยชี้้นำที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จในการทำงานนี้เป็นปัจจัยนำเข้าที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จของงาน

David, Dubois, & Rothwell (2004) ได้กล่าวไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะด้านที่ทุกคนควรมีและใช้ได้เหมาะสม เพื่อผลักดันให้ผลการปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์เป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งประกอบด้วย 8 คุณลักษณะ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ บุคลิกภาพ แรงจูงใจทางสังคมลักษณะนิสัยส่วนบุคคล ทัศนคติ ความรู้สึกส่วนตัว และการกระทำ

Davies & Ellison (1997) ให้คำนิยามของ สมรรถนะ ว่าเป็นคุณลักษณะที่ทำให้บุคคลปฏิบัติงานได้ดีขึ้น หรือเกิดผลผลิตที่ดีขึ้น สมรรถนะในมุมมองนี้เป็นปัจจัยชี้้นำที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จในการทำงาน ซึ่งเป็นปัจจัยนำเข้าที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จของงาน

สำนักงาน ก.พ. (2537) นิยามความหมายของสมรรถนะ (Competency) ว่าคือ “คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ (K : Knowledge S : Skill A : Ability O: Other) ที่ทำให้บุคคลสร้างผลงานได้โดดเด่นในองค์กร” กล่าวคือ การที่บุคคลจะแสดงสมรรถนะใดสมรรถนะหนึ่งได้ มักจะต้องมีองค์ประกอบของทั้ง ความรู้/ทักษะ/ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ

จิระประภา อัครบวร (2549) ให้ความหมายของ สมรรถนะ (Competency) ว่าหมายถึง ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะ (Attributes) ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง (Job Roles) ให้ประสบความสำเร็จและมีความโดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ ในเชิงพฤติกรรม เช่น มากกว่าเพื่อนร่วมงาน ในสถานการณ์ที่หลากหลายกว่าและได้ผลงานดีกว่าคนอื่น

ศิริรัตน์ เจือไทสง (2555) อธิบายว่าสมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำให้บุคคลสามารถใช้สิ่งเหล่านี้สร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานคนอื่นๆ ในองค์กร

ณรงควิทย์ แสนทอง (2547) กล่าวว่าสมรรถนะ หมายถึง กลุ่มของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะของบุคคล (Attributes) หรือที่เรียกกันว่า KSAs ซึ่งสะท้อนให้เห็นจาก พฤติกรรมในการทำงานที่แสดงออกมาของแต่ละบุคคลที่สามารถวัดและสังเกตเห็นได้

ศตวรรษ กล้าดิษฐ์ (2560) สรุปไว้ว่า ความหมายโดยรวมของ สมรรถนะ (Competency) คือ ขีดความสามารถทั้งหมดของ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ที่เด่นชัดที่สุดในการทำงานของเขา

บุคคลนั้นๆ ส่งผลให้การทำงานที่ได้รับ มอบหมายนั้นมีประสิทธิภาพสูง และมีส่วนอย่างมากที่ทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จโดยความหมายของทั้ง 3 ด้านประกอบด้วย (1) ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้หรือสิ่งที่องค์กรสิ่งที่ต้องการให้รู้เกี่ยวกับการทำงานหรือ หน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานนั้นๆ เช่น มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (2) ทักษะ (Skill) ความสามารถหรือสิ่งที่องค์กรต้องการให้ทำและเกิดความชำนาญในหน้าที่ รับผิดชอบเกี่ยวกับงานนั้นๆ เช่น มีทักษะในการใช้งานเครื่องมือใหม่ๆ ที่ต้องผ่านการเรียนรู้ และ ฝึกฝนเป็นประจำ เพื่อให้เกิดความชำนาญต่อการใช้งาน และ (3) ทักษะ (Attitude) คือ ความรู้สึกและความคิดเห็น ของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ บุคคล สถานการณ์ สถาบัน และข้อเสนอต่างๆ ของทางที่จะยอมรับหรือจะปฏิเสธ ทำให้มีผลต่อบุคคลที่ พร้อมจะแสดงปฏิกิริยาตอบสนองในเชิงพฤติกรรมแบบเดียวกันเสมอ

ดังนั้น สมรรถนะ (Competency) ในความหมายของผู้วิจัย ที่จะนำมาใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ จึงหมายถึง คุณลักษณะขั้นพื้นฐานที่บุคคลพึงมี ไม่ว่าจะเป็นทักษะ ความรู้ ความสามารถ ความคิดหรือทัศนคติภายในตัวบุคคล และคุณลักษณะในด้านอื่นๆ ที่มีความเฉพาะเจาะจงในสายงานหรือสายอาชีพนั้นๆ ซึ่งสุดท้ายแล้วคุณลักษณะเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันที่จะทำให้ มนุษย์แสดงออกมาในรูปของการกระทำหรือพฤติกรรม และบางครั้งสิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดความ โดดเด่นในตัวตน สามารถแสดงออกมาในการทำงานให้เกิดผลสำเร็จได้ต่อไป

2.1.2 ความสำคัญของสมรรถนะ

สุทัศน์ น้าพูลสุขสันต์ (2546) กล่าวว่า ในโลกของการแข่งขันทางธุรกิจ มีการวิจัยพบว่าการพัฒนาคน คู่แข่งจะสามารถตามทันต้องใช้เวลา 7 ปีในขณะที่เทคโนโลยีใช้เวลาเพียง 1 ปี ก็ตามทันเพราะข้อหาได้ดังนั้น สมรรถนะของ Competency จึงมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของพนักงานและองค์กร ซึ่งจากผลการวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่าองค์กรต่างๆ ได้ให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ภายในองค์กรมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นจุดแข็งในการแข่งขัน และช่วยให้องค์กรอยู่รอดและเจริญก้าวหน้า องค์กรแต่ละแห่งจึงต้องแสวงหาวิธีบริหารทรัพยากรมนุษย์ในรูปแบบต่างๆ มาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

จิรประภา อัครบวร (2549) กล่าวว่า Competency มีความสำคัญเนื่องจากถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการแปลงกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายขององค์กร มาสู่การปฏิบัติของบุคลากรในองค์กรและนำไปเป็นเครื่องมือในการบริหารทรัพยากรบุคคลให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร

สุรพงษ์ มาลี (2549) กล่าวถึงความสำคัญของสมรรถนะไว้ 4 ประการ ดังนี้ (1) ให้องค์กรให้ความสนใจต่อพฤติกรรมและทักษะที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของงาน อย่างแท้จริง สามารถชี้

จุดแข็งของบุคคลที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และระบุดจุดอ่อน หรือจุดที่ต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุง (2) สร้างความมั่นใจว่าการพัฒนานั้นมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ขององค์กรช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จ (3) ช่วยให้การใช้ทรัพยากรสำหรับการพัฒนามีประสิทธิภาพมากขึ้น การพัฒนาทักษะ และพฤติกรรมที่ช่วยสนับสนุนยุทธศาสตร์ และสอดคล้องกับ วัฒนธรรมขององค์กร จะช่วยให้องค์กรใช้ทรัพยากร ทั้งเรื่องงบประมาณ และเวลา ได้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด (4) ใช้เป็นกรอบในการพัฒนาสำหรับผู้บังคับบัญชาและผู้ที่ทำหน้าที่สอนงานในการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยกรอบสมรรถนะจะช่วยให้ผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชามีความเข้าใจตรงกันว่า สมรรถนะใดที่จะนำไปสู่การทำงานให้ประสบ ความสำเร็จ

ณรงคิทธิย์ แสนทอง (2547) กล่าวถึงความสำคัญของสมรรถนะ ดังนี้ (1) ช่วยสนับสนุนวิสัยทัศน์ภารกิจและกลยุทธ์ขององค์กร (2) ใช้เป็นกรอบในการสร้างวัฒนธรรมมีองค์กร (3) เป็นเครื่องมือในการบริหารงานด้านทรัพยากรมนุษย์ โดย

- ใช้ในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน ใช้ในการพัฒนาฝึกอบรม
- ใช้ในการเลื่อนระดับ ปรับตำแหน่ง
- ใช้ในการโยกย้ายตำแหน่งหน้าที่การงาน
- ใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน
- ใช้ในการบริหารผลตอบแทน

นิสาร์ตัน รววมวงษ์ (2549) ให้สำคัญกับสมรรถนะ เนื่องจากนักวิชาการด้านการบริการได้ค้นพบว่า สมรรถนะเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการพัฒนาองค์กร ดังนี้

- 1) ด้านความสำคัญต่อผู้บริหารองค์กร
  - ทำให้ทราบถึงทักษะคุณลักษณะ ที่ต้องการของบุคลากรในองค์กร
  - ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณา สรรหา คัดเลือกบุคลากร ให้ตรงกับคุณสมบัติและตำแหน่งงานนั้นๆ

- ช่วยให้องค์กรสามารถประเมินจุดแข็ง และจุดอ่อนของศักยภาพของทรัพยากรในองค์กร เพื่อใช้ในการกำหนดแผนกลยุทธ์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวได้

- ใช้เชื่อมโยงกลยุทธ์กับรูปแบบการพัฒนาองค์กร
- สามารถวัดผลงานได้ชัดเจน

- 2) ด้านความสำคัญต่อพนักงาน

- ช่วยกำหนดบทบาท หน้าที่การปฏิบัติงานแต่ละตำแหน่งงาน ตามความคาดหวังขององค์กร
- มีมาตรฐานในการวัดทักษะความสามารถของแต่ละตำแหน่งงานได้ชัดเจน
- ระบุจุดแข็งจุดอ่อน ของพนักงานจากการประเมินตลอดจนแผนการพัฒนาตนเองได้
- ช่วยให้พนักงานเข้าใจถึงเส้นทางในด้านความก้าวหน้าของสายงาน
- ช่วยกระตุ้น ในด้านการพัฒนาตนเอง

ดังนั้น สมรรถนะ (Competency) ซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ที่บุคคลพึงมี จึงมีความสำคัญอย่างมากที่จะทำให้พนักงานเทศบาลสามารถนำคุณลักษณะเหล่านี้ไปใช้บูรณาการร่วมกับทักษะ ความรู้ ความสามารถ และทัศนคติทางด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะทำให้เกิดสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ดีและเกิดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อไป

2.1.3 ทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ

McClelland (1973) กล่าวว่าสมรรถนะประกอบด้วย 5 ส่วนสำคัญ คือ ส่วนที่เป็นความรู้ และทักษะ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนที่สามารถพัฒนาได้ด้วยการศึกษาค้นคว้า (ทำให้เกิดความรู้) และการฝึกฝนปฏิบัติ (ทำให้เกิดทักษะ) ในส่วนนี้นักวิชาการบางท่านเรียกว่า ทักษะเฉพาะทางที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพ (Hard Skills) ในขณะที่องค์ประกอบส่วนที่เหลือคือ ทัศนคติ ค่านิยม รวมทั้งบุคลิกลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล และแรงจูงใจหรือแรงขับภายในของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งที่พัฒนาได้ยาก เพราะเป็นสิ่งที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคล ในส่วนนี้นักวิชาการบางท่านเรียกว่า ทักษะในการเข้าสังคม (Soft Skills) แนวคิดดังกล่าว อธิบายด้วยโมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) ได้ว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลเปรียบได้กับภูเขาน้ำแข็ง ส่วนที่เห็นได้ง่ายและพัฒนาได้ง่ายคือส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำ นั่นก็คือ องค์ความรู้และทักษะต่างๆ ของแต่ละบุคคล และส่วนที่มองเห็นได้ยากและพัฒนาได้ยากจะอยู่ใต้น้ำ ได้แก่ แรงจูงใจ อุดมคติ ลักษณะภายใน และบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม ซึ่งส่วนที่อยู่น้ำ จะส่งผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของบุคคล สอดคล้องกับ Spencer & Spencer (1993) ได้กำหนดคุณลักษณะของ “สมรรถนะ” ที่อยู่ในตัวบุคคล ซึ่งรวมถึงทัศนคติทางความคิด และพฤติกรรมที่จะนำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ โดยสามารถแบ่งได้ ดังนี้

1) ทักษะ (Skill) คือ สิ่งที่บุคคลกระทำได้ดีและฝึกปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ ซึ่งตามมาตราฐานกำหนดตำแหน่งสายงานวิชาการด้านสิ่งแวดล้อม ของสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (2558) พนักงานเทศบาลในตำแหน่งงานนักวิชาการสิ่งแวดล้อม ต้องมีทักษะที่จำเป็นในสายงานด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

- 1.1 ทักษะการบริหารข้อมูล
- 1.2 ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์
- 1.3 ทักษะการประสานงาน
- 1.4 ทักษะการบริหารโครงการ
- 1.5 ทักษะในการสื่อสาร การนำเสนอและถ่ายทอดความรู้
- 1.6 ทักษะการเขียนรายงานและสรุปรายงาน
- 1.7 ทักษะการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์

2) ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้เฉพาะด้านของบุคคล ซึ่งตามมาตราฐานกำหนดตำแหน่งสายงานวิชาการด้านสิ่งแวดล้อม ของสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (2558) พนักงานเทศบาลพนักงานเทศบาลในตำแหน่งงานนักวิชาการสิ่งแวดล้อม ต้องมีความรู้ในด้านต่างๆ ได้แก่

- 2.1 ความรู้ที่จำเป็นในงานด้านสิ่งแวดล้อม
- 2.2 ความรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อม
- 2.3 ความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

- 2.4 ความรู้เรื่องการจัดการความรู้
- 2.5 ความรู้เรื่องระบบการจัดการองค์กร
- 2.6 ความรู้เรื่องงานธุรการและงานสารบรรณ
- 2.7 ความรู้ทั่วไปเรื่องชุมชน
- 2.8 ความรู้เรื่องการวิเคราะห์ผลกระทบต่าง ๆ เช่น การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) การประเมินผลกระทบทางสุขภาพ (HIA) ฯลฯ
- 2.9 ความรู้เรื่องสื่อสารสาธารณะ

3) เจตคติ ค่านิยม (Self-Concept) และความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนหรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น พนักงานเทศบาล ต้องมีเจตคติและค่านิยมที่ดีทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมและ

ด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน อาทิเช่น การยึดมั่นในความถูกต้องและมีจริยธรรม การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการทำงาน มีความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน มีการบริการที่เป็นเลิศ และสามารถทำงานเป็นทีมกับผู้อื่นได้อย่างมืออาชีพ

4) บุคลิกลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล (Trait) คือ สิ่งที่สามารถอธิบายถึงลักษณะของบุคคลคนนั้น พนักงานเทศบาล ต้องมีบุคลิกลักษณะเฉพาะในสายงานด้านสิ่งแวดล้อมและการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะข้าราชการ เช่น การคิดวิเคราะห์ และการแก้ไขปัญหาอย่างมืออาชีพ การสั่งสมความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพเพื่อให้เกิดความรอบรอบและถูกต้องของงาน และการมีจิตสำนึกและรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งถือเป็นลักษณะสำคัญของบุคคลที่จะสามารถปฏิบัติงานในสายอาชีพด้านสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี

2.2 สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Competency)

2.2.1 ความหมายของสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม

มีนักวิชาการได้นำเสนอความหมายของสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมจำนวนหลายท่าน เนื่องจากมีความเข้าใจและการตีความหมายของสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ในทิศทางที่เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความหลากหลายที่จะส่งผลและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ ทางผู้วิจัยจึงขอเสนอความหมายของสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมจากนักวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

Subramanian et al. (2016) กล่าวว่า สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม เป็นความรู้ด้านนิเวศวิทยา ทักษะทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีความจำเป็นและเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งแต่ละบุคคลจะต้องมีเพื่อช่วยให้ผู้คนประพฤติปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม

Lambrechts et al. (2013) กล่าวว่า สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม เป็นชุดความรู้ที่สมบูรณ์ทั้งด้านทักษะ ค่านิยม และทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บุคคลสามารถแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อนและเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในอนาคตอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

Hesselbarth & Schaltegger (2014) กล่าวว่า สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม เป็นแนวคิดทางการศึกษาที่มุ่งเน้นไปที่ความสามารถเชิงผลลัพธ์ ซึ่งนอกจากความรู้พื้นฐานด้านวินัย และสหวิทยาการแล้ว ยังเน้นทักษะด้านความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติ ตลอดจนทัศนคติต่อการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนในสภาพแวดล้อมการทำงานจริง และความสามารถในการร่วมมือและจูงใจ

ผู้คนที่เกิดความตระหนักในด้านสิ่งแวดล้อม ยังกล่าวอีกว่า เป็นความสามารถในการบริหารจัดการที่จำเป็นสำหรับนวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อม

Wiek et al. (2013) กล่าวว่า สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม เป็นความซับซ้อนของความรู้ ทักษะ และทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับหน้าที่การทำงาน ซึ่งจะสามารถทำให้สามารถแก้ไขปัญหาและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างประสบความสำเร็จ และสามารถประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนในโลกแห่งความจริง ความท้าทาย และโอกาส

Adombent et al. (2014) & Submanian et al. (2016) กล่าวว่า สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม เป็นการศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์ที่มุ่งเน้นไปที่ความสามารถด้านสิ่งแวดล้อมและวิธีการในการพัฒนาบทบาทเพื่อสร้างความสามารถด้านสิ่งแวดล้อมและเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

Katz (1974) ระบุว่า สมรรถนะ ในแนวทางที่ต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม โดยเป็นทักษะที่สัมพันธ์กับแนวคิด ที่สะท้อนถึงความสามารถที่จะคิดถึงสถานการณ์ที่เป็นนามธรรม สามารถเห็นภาพใหญ่ขององค์กรทั้งหมด เข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระบบใหญ่และระบบย่อย และมองเห็นภาพขององค์กรกับความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในภาพรวม

Subbarini (1998) ระบุว่า ผู้ที่มีสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และนำแนวคิดของระบบนิเวศวิทยาไปปฏิบัติได้ถูกต้อง และรู้หลักการการทำการกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง โดยคำนึงถึงมุมมองทางระบบนิเวศวิทยา รวมถึงการมีทักษะและพฤติกรรมที่เชื่อมโยงกับประเด็นปัญหาทางสิ่งแวดล้อม และทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม และรู้จักปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความรับผิดชอบโดยคำนึงถึงทรัพยากรทางสิ่งแวดล้อมให้คุ้มค่าที่สุด

ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา (2557) กล่าวว่า สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม เป็นความรู้ ความเข้าใจกับสิ่งแวดล้อม สภาพการณ์ และเงื่อนไขที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบต่ออากาศ สภาพภูมิอากาศ ดิน อาหาร พลังงาน น้ำ และระบบนิเวศ เป็นความรู้ ความเข้าใจถึงผลกระทบของสังคมต่อธรรมชาติของโลก เช่น การเพิ่มประชากร การพัฒนาประชากร และอัตราการบริโภคทรัพยากร เป็นต้น สามารถตรวจสอบและวิเคราะห์ประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และกำหนดวิธีป้องกันแก้ไขที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เป็นบทบาททั้งส่วนตัวและในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในประเด็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม จึงหมายถึง ความรู้ ทัศนคติ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศต่างๆ ซึ่งทักษะ ความรู้ และความสามารถเหล่านี้ จะส่งผลต่อพฤติกรรมของพนักงานเทศบาล

และสามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังสามารถช่วยทำให้เกิดการวางแผนและดำเนินการเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อมได้ต่อไปในอนาคต

2.2.2 ความสำคัญของสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม

มีนักวิชาการและนักวิจัย ได้ให้ความสำคัญของสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ดังนี้

Gardner & Stern (2002); Schult (2000) กล่าวว่า สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นที่มีความจำเป็น เนื่องจากการสร้างความตระหนักรู้และก่อให้เกิดเหตุผลสำหรับพฤติกรรมทางนิเวศวิทยา

Kaiser & Fuhrer (2003) กล่าวว่า สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมหรือองค์ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่จะทำให้มนุษย์สามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้อง เพราะพวกเขาต้องรู้ว่าทำไมจึงควรทำ ทำอย่างไรจึงจะสามารถทำเพื่อสิ่งแวดล้อมได้ และพวกเขาจะต้องรู้ว่าพฤติกรรมใดที่จะทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

Berenyi (2012) กล่าวว่า การให้ความสำคัญกับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมหรือความสามารถด้านสิ่งแวดล้อมในระดับองค์กร จะช่วยให้ฝ่ายบริหารสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเกิดความยั่งยืนทางธุรกิจได้ นอกจากนี้ ความสามารถด้านสิ่งแวดล้อมเป็นความสามารถในแนวราบ ที่จะต้องรวมเข้ากับความสามารถตามข้อเท็จจริงและความสามารถในด้านอื่นๆ ซึ่งการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมต้องอาศัยความร่วมมือจากศาสตร์และสาขาต่างๆ

Lackney (2008) ได้ระบุถึงความสำคัญของสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมของบุคลากรภาครัฐ ในงานวิจัยของเขา คือ บุคลากรทางการศึกษาไว้ว่า การทำความเข้าใจถึงวิธีการจัดระเบียบพื้นที่การเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการฝึกปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จในห้องเรียน ทั้งในแง่ของการออกแบบและการจัดการภายในห้องเรียน นักการศึกษายอมรับว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนเป็นปัจจัยตามบริบทในกระบวนการศึกษาที่มีความสำคัญ ตัวอย่างเช่น พวกเขามองว่าสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนส่งผลต่อความสามารถในการทำงานอย่างมืออาชีพ อย่างไรก็ตาม ระดับที่นักการศึกษาสามารถจัดการกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเพื่อวัตถุประสงค์ของพวกเขา นั้นแตกต่างกันอย่างมาก โดยไม่ได้คำนึงถึงการปรับปรุงขนาดห้องเรียน การจัดการเชิงพื้นที่ ลักษณะทางกายภาพ ของตกแต่งหรืออุปกรณ์ตกแต่ง รูปแบบการสอนแบบดั้งเดิมที่ยังคงอยู่ ทั้งนี้ ประการแรก นักการศึกษายังขาดความสามารถด้านสิ่งแวดล้อมในการจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ประการที่สอง นักการศึกษายังขาดทักษะภาษาในการสื่อสารที่ดีถึงประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม โดยอ้างอิงจากกิจกรรมการเรียนการสอน

โดยรวมแล้ว นักการศึกษายังไม่ได้รับการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการ เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพในกระบวนการเรียนรู้ ความสามารถด้านสิ่งแวดล้อมของครูสามารถปรับปรุงได้ผ่านโครงการนิเทศและการพัฒนาวิชาชีพ แม้ว่าในปัจจุบัน การฝึกอบรมนี้แทบจะไม่มีเลย สิ่งที่สำคัญคือวิธีการฝึกอบรมที่ออกแบบมาเพื่อช่วยให้ครูได้รับข้อมูลเชิงลึกโดยใช้ลักษณะทางกายภาพอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสนับสนุนแนวทางการสอนของพวกเขาได้ดีขึ้น และนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมมากขึ้นในส่วนของนักเรียน

สำหรับบุคลากรทางสาธารณสุขนั้น Patthanaisaranukool et al. (2020) ได้ระบุความสำคัญของสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมไว้ว่า สุขภาพสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบสำคัญของสาธารณสุข ตามรายงานของ WHO ผลกระทบของสิ่งแวดล้อมต่อสุขภาพมีการกระจายอย่างไม่เท่าเทียมกันในกลุ่มโรคหลักๆ จำนวนผู้เสียชีวิตที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมมากที่สุดในช่วงนี้เกิดจาก NCDs (กลุ่มโรคที่เกิดจากพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิต) จำนวนกว่า 8.2 ล้านคน ส่วนพื้นที่ที่มีการบาดเจ็บของประชากรมากที่สุด มักจะเกิดจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ องค์การอนามัยโลกยังประเมินว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสาเหตุสำคัญต่อการเกิดโรคซึ่งกว่าร้อยละ 22 มีสุขภาพที่ย่ำแย่ลง และกว่าร้อยละ 23 ถึงขั้นเสียชีวิต

ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อม ยังทำหน้าที่ในด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเกิดผลกระทบต่อสุขภาพและการใช้ชีวิตของทุกคน ซึ่งการตรวจสอบคุณภาพอาหาร ก็เป็นหน้าที่ทั่วไปและสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง โดยหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อม คือการทำให้น้ำมีคุณภาพที่ดี สะอาดและปลอดภัย ซึ่งโรคที่เกิดจากน้ำ มักเป็นโรคเฉพาะถิ่นที่เกิดขึ้นในหลายประเทศและเป็นภัยคุกคามต่อผู้คนนับล้านทุกวัน นอกจากนี้ คุณภาพและความปลอดภัยของอากาศ อาหาร และน้ำ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนบริการด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดที่ใช้แยกประเทศที่พัฒนาแล้วจำนวนมากออกจากประเทศที่ยังไม่พัฒนา

ดังนั้น ความสำคัญของสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมในความหมายของผู้วิจัย จึงเป็นทักษะความรู้ ความสามารถ ชั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ ที่จะทำให้มนุษย์เกิดความตระหนักรู้ และมีจิตสำนึกที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเมื่อรวมความสามารถทางด้านสิ่งแวดล้อมเข้ากับศาสตร์วิชาในสาขาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง จะทำให้สามารถเกิดกระบวนการจัดการที่ดี ในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ทั้งนี้ เพื่อที่จะทำให้องค์กรและท้องถิ่นสามารถขับเคลื่อนงานในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไปในอนาคตนั้น สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมของ

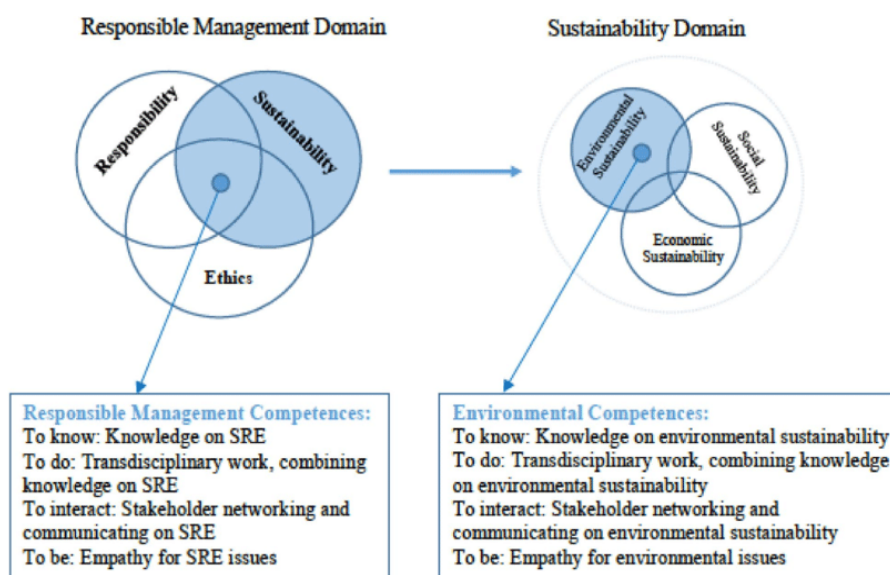
พนักงานเทศบาลทุกคน จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนสิ่งเหล่านี้ เพราะสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล จะมีส่วนช่วยและส่งผลต่อการวางแผนงาน บริหารจัดการ พัฒนา พื้นฟู และแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในท้องถิ่นหรือในพื้นที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2.3 ทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม

มีนักวิชาการและนักวิจัยได้นำเสนอทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมไม่มากนัก แต่เบื้องต้นมีความเกี่ยวข้องและสามารถนำมาเชื่อมโยงในงานวิจัยได้ ดังนี้

Laasch & Conaway (2015) อธิบายแบบจำลองความยั่งยืนในการจัดการความรับผิดชอบต่อสังคม และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งภายในความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม อธิบายถึงสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย

- ความรู้ - ความรู้เกี่ยวกับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม
- สิ่งที่ต้องทำ - การรวมความรู้เกี่ยวกับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม
- การโต้ตอบ - การสร้างเครือข่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการสื่อสารเกี่ยวกับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม และ
- การกระทำ - เอาใจใส่ต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม

ภาพประกอบ 1 แบบจำลองความยั่งยืนในการจัดการความรับผิดชอบต่อสังคม และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

ที่มา Laasch & Conaway (2015)

จากภาพประกอบ 1 เป็นแบบจำลองที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของความยั่งยืนในการจัดการ ความรับผิดชอบ และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบไปด้วยโดเมน 2 ส่วนซึ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยโดเมนแรก เป็นโดเมนของความยั่งยืนในการจัดการความรับผิดชอบ ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) ความรับผิดชอบ (Responsibility) 2) ความยั่งยืน (Sustainability) 3) จริยธรรม (Ethics) ซึ่งในโดเมนดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การที่บุคคลคนหนึ่งจะมีความสามารถที่ดีในการบริหารจัดการอย่างมีความรับผิดชอบ ต้องมีคุณลักษณะเฉพาะทั้งด้านความรู้ การกระทำหรือการปฏิบัติ ปฏิสัมพันธ์หรือการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการใส่ใจต่อปัญหา ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะต้องอยู่บนพื้นฐานของทั้ง 3 ส่วนหลัก ก็คือ ความรับผิดชอบ ความยั่งยืน และจริยธรรม

ส่วนโดเมนที่ 2 เป็นโดเมนของความยั่งยืน ซึ่งโดเมนของความยั่งยืน กล่าวถึงความยั่งยืนใน 3 ส่วนที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน คือ 1) ความยั่งยืนทางด้านสังคม (Social Sustainability) 2) ความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Sustainability) 3) ความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability) ซึ่งในโดเมนนี้ จะให้ความสำคัญในส่วนของความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการที่บุคคลคนหนึ่งจะมีความสามารถทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีได้นั้น จะต้องมีคุณลักษณะเฉพาะ 4 องค์ประกอบ คือ

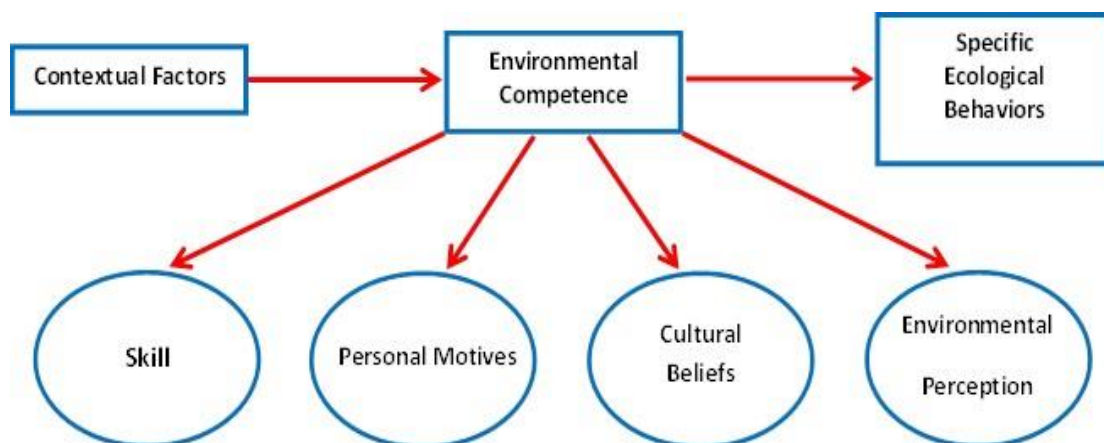
ความรู้	- ความรู้เกี่ยวกับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม
สิ่งที่ต้องทำ	- การรวมความรู้เกี่ยวกับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม
การโต้ตอบ	- การสร้างเครือข่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการสื่อสารเกี่ยวกับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม
การกระทำ	- เอาใจใส่ต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น แบบจำลองดังกล่าวของ Laasch & Conaway (2015) จึงแสดงให้เห็นว่าการที่บุคคลคนหนึ่ง มีความสามารถที่ดีในการบริหารจัดการอย่างมีความรับผิดชอบ ก็จะส่งผลให้บุคคลคนนั้นสามารถนำคุณลักษณะเหล่านี้ ไปใช้ในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืนที่ดีได้เช่นกัน

Corral-Verdugo (2002) แสดงแบบจำลองสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมในแบบอย่างของเขา ซึ่งความสามารถถือได้ว่าเป็นนิสัยแฝงที่คอยขับเคลื่อนทักษะความถนัดบางอย่าง แรงจูงใจส่วนตัว ความเชื่อทางวัฒนธรรม และการรับรู้หรือการตระหนักถึงสถานการณ์สิ่งแวดล้อมในขณะเดียวกัน ความสามารถเหล่านี้ก็เป็นสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางนิเวศวิทยา ซึ่งอธิบาย

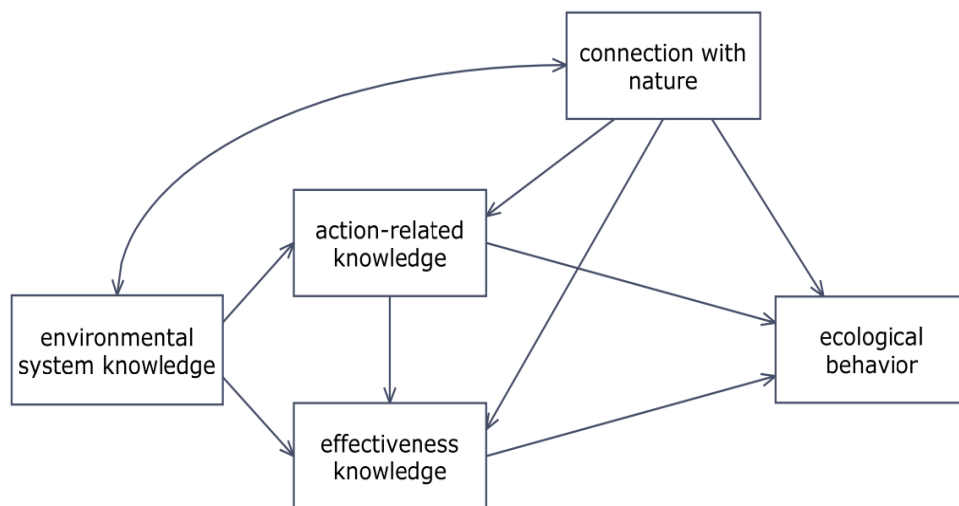
ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถหรือสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันจะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมที่แตกต่างกันของมนุษย์

ภาพประกอบ 2 แบบจำลองสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม
ที่มาจาก Corral-Verdugo (2002)

จากภาพประกอบ 2 เป็นแบบจำลองสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมของ Corral-Verdugo (2002) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยตามบริบทของบุคคลต่อคุณลักษณะของสมรรถนะหรือความสามารถทางด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งมักจะส่งผลต่อการแสดงออกทางด้านพฤติกรรมต่อระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยแบบจำลองดังกล่าว อธิบายถึงปัจจัยในส่วนของบริบททั่วไปที่จะนำไปสู่การเกิดสมรรถนะหรือความสามารถทางด้านสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ ซึ่งสมรรถนะหรือความสามารถทางด้านสิ่งแวดล้อมที่แสดงอยู่ในแบบจำลองนี้ ประกอบด้วย 4 ส่วนสำคัญ ได้แก่ 1) ทักษะความถนัดเฉพาะ 2) แรงจูงใจหรือแรงขับเคลื่อนภายใน 3) ความเชื่อทางวัฒนธรรมส่วนบุคคล 4) การรับรู้หรือการตระหนักถึงสถานการณ์สิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ สมรรถนะหรือความสามารถเฉพาะที่มีอยู่ในตัวบุคคลนั้นๆ จะส่งผลต่อการแสดงออกทางด้านพฤติกรรมต่อระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมรอบตัวของเรา กล่าวคือ หากบุคคลใดมีทักษะความรู้ความสามารถ มีแรงขับเคลื่อนจากภายใน มีความเชื่อด้านวัฒนธรรม และมีการรับรู้และตระหนักต่อคุณค่าของสิ่งแวดล้อมไปในทิศทางที่ดี ก็จะมีผลให้บุคคลคนนั้น แสดงพฤติกรรมหรือกระทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นการอนุรักษ์ พัฒนา ฟื้นฟู และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการมีส่วนร่วมใดๆ ในการทำให้ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมเป็นไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น

Frick et al. (2004) ได้เสนอแบบจำลองสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมหรือความสามารถทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในส่วนต่างๆ ที่เชื่อมโยงกับธรรมชาติและพฤติกรรม ซึ่งตามแบบจำลองดังกล่าว ความรู้เชิงระบบไม่ได้ส่งเสริมพฤติกรรมทางนิเวศวิทยาโดยตรง แต่ให้เหตุผลในการค้นหาการกระทำที่เหมาะสม และความรู้เกี่ยวกับผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการกระทำ ซึ่งความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำนั้น จะให้ทางเลือกด้านพฤติกรรมที่หลากหลาย ในขณะที่ความรู้ด้านประสิทธิผลจะช่วยให้เราเลือกพฤติกรรมต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพประกอบ 3 แบบจำลองสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม
ที่มา Frick et al. (2004)

จากภาพประกอบ 2 เป็นแบบจำลองสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมของ Frick et al. (2004) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของความรู้ในส่วนต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และส่งผลต่อพฤติกรรมทางนิเวศวิทยาของมนุษย์ ซึ่งความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและสามารถเชื่อมโยงกับพฤติกรรมทางนิเวศวิทยาของมนุษย์ ในแบบจำลองของ Frick et al. (2004) ประกอบไปด้วย ความรู้เกี่ยวกับระบบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental System Knowledge) ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ (Action Related Knowledge) ความรู้ด้านประสิทธิภาพ (Effectiveness Knowledge) จะสังเกตเห็นว่าความรู้ในแต่ละด้านจะถูกเชื่อมโยงเชื่อมต่อกับธรรมชาติ (Connection with Nature) และจะส่งผลต่อพฤติกรรมทางนิเวศวิทยาที่เราจะแสดงหรือกระทำต่อไป (Ecological Behavior)

ดังนั้น แนวคิดหรือทฤษฎีสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการศึกษา งานวิจัยชิ้นนี้ คือแบบจำลองสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมของ Corral-Verdugo (2002) เนื่องจาก แบบจำลองดังกล่าวเชื่อมโยงให้เห็นถึงปัจจัยในด้านต่างๆ อาทิเช่น ทักษะความรู้ แรงจูงใจส่วนบุคคล ความเชื่อ และการรับรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่า สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคลจะต้องอาศัยปัจจัยในหลายด้านหลายองค์ประกอบที่จะหลอมรวมให้เกิดเป็นสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้จะมีความสำคัญและจะส่งผลต่อการแสดงออก ทางด้านพฤติกรรมต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

ทั้งนี้ จะเห็นว่าทฤษฎีและแนวคิดสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมต่างๆ ของนักวิชาการที่ผู้วิจัย ยกมากล่าวให้เห็นในงานวิจัยชิ้นนี้ ล้วนเป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญ และเป็นคุณลักษณะ ที่พึงมีของบุคคลในการทำงานทางด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งด้านทักษะ ความรู้ ทักษะ ทักษะ ความเชื่อ แรงจูงใจส่วนบุคคล การรับรู้และตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งทุกส่วนล้วนมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน และสามารถนำมาปรับใช้ได้จริงในชีวิตการทำงาน ของพนักงานเทศบาล ทั้งในแง่ของการแสดงออกทางด้านพฤติกรรมหรือการกระทำ ในการขับเคลื่อน งานทางด้านสิ่งแวดล้อม และยังเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้พนักงานเทศบาล ใช้ในการ ถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ ทางด้านสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชนและประชาชนในพื้นที่ เพื่อปลูกฝัง จิตสำนึกที่ดีให้กับประชาชนเห็นถึงความสำคัญและรู้ห่วงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในชุมชนของตนเองมากขึ้น

2.2.4 องค์ประกอบหรือลักษณะของสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ดี

มีนักวิชาการหลายท่านได้นำเสนอองค์ประกอบ ประเภท หรือลักษณะของสมรรถนะทาง สิ่งแวดล้อม ที่ดี ซึ่งแต่ละท่านได้จำแนกองค์ประกอบซึ่งมีทั้งส่วนที่มีความเชื่อมโยงกัน และมีความ แตกต่างกันออกไป ดังนี้

Frick et al. (2004) กล่าวว่า สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมหรือความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องแยกความรู้เชิงข้อเท็จจริงออกเป็น 3 รูปแบบ ที่แตกต่างกัน ได้แก่ 1) ความรู้เชิงระบบ 2) ความรู้เกี่ยวกับการกระทำ และ 3) ความรู้ด้านประสิทธิผล ซึ่งความรู้เชิงระบบ เกี่ยวข้องกับการ ทำงานของระบบนิเวศ ปฏิสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิต และที่มีของปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับการ กระทำ เกี่ยวข้องกับตัวเลือกเชิงพฤติกรรมที่มนุษย์มีอยู่ ส่วนความรู้ด้านประสิทธิผล จะเกี่ยวข้อง กับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในแนวทางพฤติกรรมที่เราปฏิบัติ

Pedersen (2002) กล่าวถึงสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมหรือความสามารถด้านสิ่งแวดล้อม ออกเป็น 6 มิติ ได้แก่ 1) การมีสติสัมปชัญญะ 2) ทักษะกลางแจ้ง 3) การแก้ไขปัญหา 4) ความรู้ 5) ทักษะด้านการปฏิบัติ และ 6) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

Kleef & Roome (2007) ระบุประเภทของสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมว่ามีความแตกต่างกัน ออกเป็น 13 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Knowledge of Environmental Sustainability) 2) ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม (Responsibility of Environmental) 3) มุมมองที่เป็นสากลและความเข้าใจในวัฒนธรรม (Cosmopolitan Perspective and Cross Cultural Understanding) 4) การคิดอย่างเป็นระบบแบบองค์รวม (System Thinking Holistic) 5) งานสหวิทยาการและงานบูรณาการ (Interdisciplinary Work and Integrative Work) 6) ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill) 7) ความสามารถในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Competence to Bring Change) 8) การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking) 9) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) 10) การแก้ปัญหาเชิงโต้ตอบ (Interactive Problem Solving) 11) ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) 12) การจัดการความขัดแย้ง (Conflict Management) และ 13) ความสามารถในการจูงใจตนเองและจูงใจผู้อื่น (Competence in Self-Motivation and Motivating Others)

จากนิยาม สมรรถนะสิ่งแวดล้อมที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ไว้แล้วว่า เป็นความรู้ ทักษะ และ ทักษะ ที่พนักงานเทศบาลพึงมีเกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการทบทวนวรรณกรรมที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสังเคราะห์คุณลักษณะและตัวบ่งชี้ สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Competency) ของพนักงานเทศบาล ได้ทั้งหมด 3 ด้าน รวม 22 ข้อ จำแนกได้ดังต่อไปนี้

1) **ด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม** หมายถึง ข้อมูลความรู้ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าของแต่ละบุคคลในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทางวิทยาศาสตร์ ระบบนิเวศวิทยา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยพัฒนาตัวบ่งชี้มาจาก สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (2558) จนสามารถสรุปตัวบ่งชี้ด้านความรู้ในการปฏิบัติงานทางสิ่งแวดล้อม ได้ 7 ข้อ ในงานวิจัย ได้ต่อไปนี้

1.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2 ความรู้ด้านการอนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.3 ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องในด้านสิ่งแวดล้อม เช่น พระราชบัญญัติการสาธารณสุข, พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง, เทศบัญญัติเรื่องการคัดแยกขยะมูลฝอย เป็นต้น

1.4 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์เพื่อตรวจวัด วิเคราะห์ผลทางด้านสิ่งแวดล้อม เช่น เครื่องมือการตรวจวัดค่า pH ของน้ำอย่างง่าย, เครื่องมือตรวจวัดค่าเสียงดัง, เครื่องมือตรวจวัดทิศทางลม เป็นต้น

1.5 ความรู้ในการจัดการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนที่เกิดขึ้นจากมลพิษสิ่งแวดล้อม

1.6 ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพและมาตรฐานทั่วไปทางด้านสิ่งแวดล้อม

1.7 ความรู้ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

2) ด้านทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความรู้สึกรู้คิด การรู้ผิดชอบชั่วดี และการมีความตระหนักที่ดีต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยพัฒนาตัวบ่งชี้มาจาก สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (2558) จนสามารถสรุปตัวบ่งชี้ด้านทัศนคติในการปฏิบัติงานทางสิ่งแวดล้อม ได้ 8 ข้อ ในงานวิจัย ได้ต่อไปนี้

2.1 การมีจิตสำนึกที่ดีต่อการขับเคลื่อนงานทางด้านสิ่งแวดล้อม

2.2 การยึดมั่นในความถูกต้อง มีคุณธรรมจริยธรรมต่อการทำงานทางด้านสิ่งแวดล้อม

2.3 การตระหนักต่อความสำคัญ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการทำลายระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม

2.4 การมีความรับผิดชอบที่ดีทางด้านสิ่งแวดล้อมทั้งต่อตนเองและชุมชน

2.5 การมีจิตใจสาธารณะ พร้อมทั้งจะเสียสละเพื่อส่วนรวมในการทำงานจิตอาสาทางด้านสิ่งแวดล้อม

2.6 การเปิดกว้างในการทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่นอย่างไม่มีอคติ

2.7 การมีมุมมองที่ดีต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อม

2.8 การเปิดใจพร้อมต่อการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

3) ด้านทักษะในการปฏิบัติงานทางสิ่งแวดล้อม หมายถึง พนักงานเทศบาลมีทักษะความสามารถในการปฏิบัติงานทางสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยพัฒนาตัวบ่งชี้มาจาก สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (2558) จนสามารถสรุปตัวบ่งชี้ด้านทักษะในการปฏิบัติงานทางสิ่งแวดล้อม ได้ 7 ข้อ ในงานวิจัย ได้ต่อไปนี้

3.1 ทักษะการบริหารจัดการงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

3.2 ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลสารสนเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

- 3.3 ทักษะการประสานงานและการร่วมมือกับหน่วยงานและเครือข่ายทางสิ่งแวดล้อม
- 3.4 ทักษะการบริหารโครงการที่เกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- 3.5 ทักษะในการสื่อสาร การนำเสนอและถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
- 3.6 ทักษะการเขียนรายงานและสรุปรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
- 3.7 ทักษะพื้นฐานในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์เพื่อปฏิบัติงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

2.3 พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Responsible Behavior)

การศึกษาวิจัยทางด้านพฤติกรรม มีนักวิจัยนักวิชาการจำนวนมากให้ความหมายและความสำคัญในแง่มุมต่างๆอย่างหลากหลาย ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอและยกตัวอย่างงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงในขอบเขตของ พฤติกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก

2.3.1 ความหมายของพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

นักวิชาการหลายท่าน ได้ให้คำจำกัดความหรือความหมายของพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ไว้หลากหลายไม่ว่าจะเป็น พฤติกรรมในการปกป้องสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมที่มีความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมในการสนับสนุนสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้วิจัยได้ยกงานวิจัยของนักวิชาการเหล่านั้นมาใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ ได้แก่

Victoria (2018) กล่าวถึง ความหมายพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ไว้ว่าเป็นการกระทำที่มุ่งสู่การปกป้องสิ่งแวดล้อม เป็นพื้นฐานที่มีความจำเป็นทั้งทางด้านจิตสำนึกและการกระทำ เพื่อให้เกิดความตระหนักและความรับผิดชอบต่อปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และเป็นการกระทำเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมสามารถพัฒนาการกระทำของตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมที่พวกเขาอาศัยอยู่ได้อย่างยั่งยืน

Krajhanzl (2010) กล่าวว่า พฤติกรรมทางสิ่งแวดล้อม เป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลกับธรรมชาติ เป็นพฤติกรรมบางอย่างของมนุษย์ที่มีอิทธิพลบางอย่างต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ไม่ว่าจะเป็น พฤติกรรมการแสวงหาผลประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติ พฤติกรรมการใช้พลังงาน พฤติกรรมการผลิตของเสียและมลพิษ เป็นต้น ซึ่งบางครั้งบุคคลนั้นไม่ได้ตระหนักถึงผลกระทบของพฤติกรรมของตนที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้น พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมจึงเป็นพฤติกรรมหรือการกระทำในการปกป้องสิ่งแวดล้อมหรือการทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพ โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม

Sawitri (2015) กล่าวว่าไว้ว่า พฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม เป็นบทบาทที่เกิดจากการรับรู้ความสามารถทางด้านสิ่งแวดล้อมของตนเองในพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและผู้อื่น เปรียบเสมือนจิตวิทยาทางสิ่งแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความสำคัญต่อปัจจัยในเชิงบริบทต่อพฤติกรรมทางสิ่งแวดล้อมที่ดี

Mahmoud (2018) กล่าวว่า พฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมเป็นการจัดการต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว รวมถึงการจัดการต่อผลกระทบของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อมนุษย์ ด้วยการกระทำหรือพฤติกรรมส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วยตัวแปรหลายอย่าง เช่น ความรู้ ทักษะจิตวิวัฒน์ธรรม สถานะทางสังคม กลุ่มชาติพันธุ์ รูปแบบการใช้ชีวิต ซึ่งปัจจัยเหล่านี้แสดงถึงสภาพแวดล้อมรอบตัวของมนุษย์ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมที่แสดงออกมา

Vlek (2007) ให้ความหมายของ พฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม ว่าเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งมุ่งเน้นไปที่ความยั่งยืนของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมรวมถึงความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการดำรงชีวิตของมนุษย์

Akintunde (2017) กล่าวว่า พฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม เป็นพฤติกรรม การปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมในเชิงการอนุรักษ์ สนับสนุน ป้องกัน และเผชิญและแก้ไขปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อลดความเสี่ยงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับธรรมชาติและสุขภาพความเป็นอยู่ของตนเอง เนื่องจากเชื่อว่าพฤติกรรมทางสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคลมีความสัมพันธ์กับสุขภาพของมนุษย์ ยกตัวอย่างเช่น การป้องกันมลพิษทางอากาศที่เราใช้หายใจเข้าไปในร่างกาย การแก้ไขปัญหาการจัดการขยะที่จะส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวัน เป็นต้น

Liobikiene (2019) กล่าวว่า พฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม หมายถึง พฤติกรรมในการสนับสนุนและส่งเสริมการบริโภคอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อลดปัญหาและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของ พฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม ตามบริบทของพนักงานเทศบาล ได้ว่า เป็นพฤติกรรมส่วนบุคคลที่เกิดจากพื้นฐานความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อม ทักษะที่ดีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาผ่านพฤติกรรมหรือการกระทำของตน ในการอนุรักษ์ ปกป้อง สนับสนุน ส่งเสริม และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงในการเกิดผลกระทบและอันตรายต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมรอบตัว อีกทั้งยังเป็นการมุ่งเน้นเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งนี้ พฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม ที่บุคคลทั่วไปหรือ

พนักงานเทศบาลทุกคนสามารถแสดงออกมานั้น บางครั้งเป็นเพียงการปฏิบัติหรือการกระทำง่ายๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการใช้ชีวิตประจำวันอยู่แล้วนั้น ตัวอย่างเช่น พฤติกรรมในการเลือกใช้สินค้าอุปโภคบริโภค พฤติกรรมในการคัดแยกขยะมูลฝอย พฤติกรรมในการลดการใช้พลังงาน พฤติกรรมในการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนงานด้านสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนทั่วไป เป็นต้น

2.3.2 ความสำคัญของพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

Wingard (2001) กล่าวว่า iva จำนวนประชากรโลกที่เพิ่มขึ้นนำไปสู่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มากขึ้น เกิดมลพิษมากขึ้น นำไปสู่วิกฤติทางนิเวศวิทยาที่เป็นอันตรายต่อธรรมชาติ ซึ่งมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งที่มีหน้าที่ในการควบคุมและจัดการให้เกิดความสมดุลของธรรมชาติและระบบนิเวศ ดังนั้นพฤติกรรมทางสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมจึงเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญที่มนุษย์ต้องร่วมรับผิดชอบ

Vlek (2007) กล่าวว่า พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อมหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม อาจส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ กล่าวคือการมีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมที่ดี จะส่งผลให้คุณภาพชีวิตของมนุษย์เปลี่ยนไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น

Akintunde (2017) ระบุว่า สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อการใช้ชีวิต การอยู่อาศัย และการหล่อเลี้ยงชีพของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตจำนวนมาก แต่ความต้องการของมนุษย์ที่ไม่สิ้นสุดผ่านการกระทำหรือพฤติกรรมต่างๆของแต่ละบุคคล นำไปสู่การเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมมากมายตามมา ทำให้ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศ และความเป็นอยู่ของมนุษย์ ดังนั้น กิจกรรมหรือพฤติกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อมที่แต่ละบุคคลกระทำ จึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการอนุรักษ์และแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม หรือสามารถบ่งชี้ถึงพฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้

Sawitri (2015) ให้ความสำคัญของการทำความเข้าใจพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือพฤติกรรมในการสนับสนุนสิ่งแวดล้อม โดยถือเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากพฤติกรรมเหล่านี้จะนำไปสู่การพัฒนาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และส่งผลกระทบต่อการแข่งขันให้ผู้กำหนดนโยบายทราบเห็นความสำคัญของพฤติกรรมทางสิ่งแวดล้อมเหล่านี้

Liobikiene (2019) กล่าวถึงพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม หรือพฤติกรรมในการส่งเสริมสิ่งแวดล้อม ว่าเป็นสิ่งสำคัญในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญและมีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมในการสนับสนุนและส่งเสริมการบริโภคอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ Stern (2000) ที่เห็นว่าพฤติกรรมทางสิ่งแวดล้อม มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนบริบทด้านสิ่งแวดล้อม การแสดงออกทางด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมมีส่วนช่วยในการเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม ต่อองค์กรและสังคมส่วนรวม ให้มีการดำเนินไปในทิศทางที่ดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ในมุมมองของผู้วิจัย เชื่อว่าพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม เป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อพนักงานเทศบาล ซึ่งพนักงานเทศบาลหรือมนุษย์ทุกคนควรจะมี ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม อยู่เป็นพื้นฐานในการใช้ชีวิต เนื่องจากมนุษย์ทุกคนมีความสัมพันธ์และดำรงชีวิตอยู่ภายใต้ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งพฤติกรรมในการใช้ชีวิตของมนุษย์ทุกคนล้วนส่งผลต่อการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศให้เสื่อมโทรมลงทุกวัน นำไปสู่การเกิดผลกระทบและเกิดปัญหาต่างๆทางด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ดังนั้นหากพนักงานเทศบาลและมนุษย์ทุกคนมีจิตสำนึกและความตระหนักที่ดี ในการแสดงออกผ่านการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม จะทำให้การทำงานของพนักงานเทศบาลมีประสิทธิภาพมากขึ้นทั้งต่อตัวเองและต่อสังคมส่วนรวมในพื้นที่ อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดผลกระทบและปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นต่อตนเองและสังคมส่วนรวม และจะทำให้ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเราเกิดความสมดุลยั่งยืนต่อไปในอนาคต ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

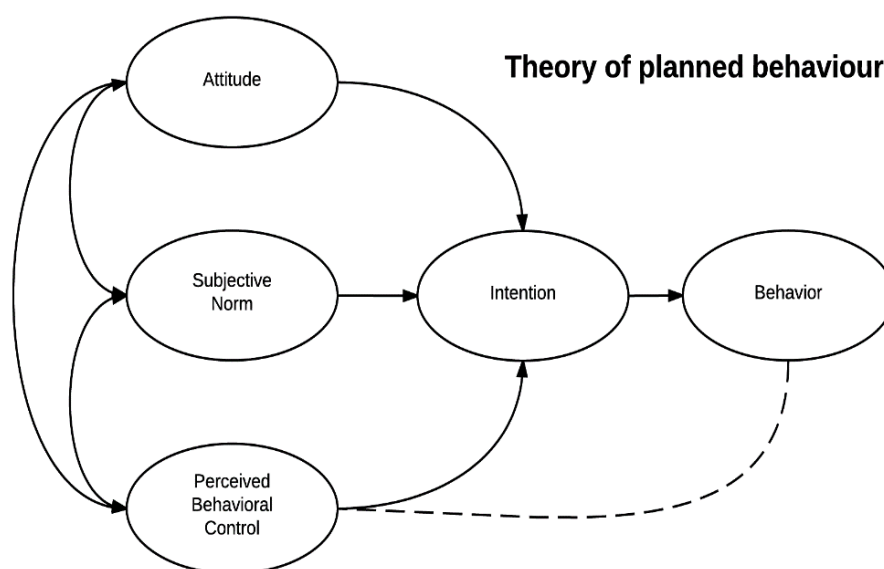
2.3.3 ทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม

มีนักวิชาการหลากหลายท่านได้ศึกษาและให้ทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถทำให้เข้าใจกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมไปในทิศทางที่หลากหลาย ผู้วิจัยจึงได้นำมากล่าวไว้ในงานวิจัยชิ้นนี้ได้แก่

Ajzen (1991) เสนอทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน โดยกล่าวว่า ทฤษฎีของพฤติกรรมตามแผนเป็นกรอบแนวคิดที่มีประโยชน์สำหรับการจัดการกับความซับซ้อนของพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์ ทฤษฎีนี้รวมเอาแนวคิดหลักบางประการไว้ในสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ และกำหนดแนวคิดเหล่านี้ในลักษณะให้คาดการณ์และทำความเข้าใจพฤติกรรมเฉพาะในบริบทที่ระบุได้ ทศนคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐานส่วนตัวเกี่ยวกับพฤติกรรม และการรับรู้ถึงการควบคุม

พฤติกรรม ซึ่งทฤษฎีนี้สามารถทำให้บุคคลสัมผัสได้ถึงความรู้สึกด้านสิ่งแวดล้อมในการรับผิดชอบ ต่อตนเองไปจนถึงการมีทักษะที่สามารถช่วยให้พวกเขาสามารถกระทำใดๆที่เป็นประโยชน์ต่อ สิ่งแวดล้อมได้

ทั้งนี้ ความตั้งใจในการแสดงออกเชิงพฤติกรรมของแต่ละบุคคล มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่จะแสดงออกไป สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องบ่งชี้ว่าบุคคลมีความตั้งใจมากน้อยแค่ไหน เพื่อที่จะแสดง พฤติกรรมดังกล่าวออกมา ยิ่งมีความตั้งใจที่จะแสดงออกในเชิงพฤติกรรมมากเท่าใด ก็ยิ่งมี แนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น

ภาพประกอบ 4 แผนภาพทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน
ที่มาจาก Ajzen. (1991)

จากภาพประกอบ 4 แสดงแผนภาพทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ของ Ajzen (1991) สามารถอธิบายและตีความจากแผนภาพดังกล่าวได้ว่า ทักษะคิดส่วนบุคคล บรรทัดฐานส่วนบุคคล และการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรม ล้วนมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน โดยทั้ง 3 ส่วนนี้ ยังเป็นปัจจัยสำคัญและมีอิทธิพลที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการแสดงออกเชิงพฤติกรรมด้านต่างๆ ของมนุษย์ ยิ่งบุคคลมีความตั้งใจต่อการแสดงออกในเชิงพฤติกรรมมากน้อยแค่ไหน ก็จะมีส่งผลให้สามารถแสดงพฤติกรรมออกมาได้ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เช่นเดียวกับการแสดงออกในเชิงพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยเชื่อว่า ยิ่งพนักงานเทศบาลหรือบุคคลใดมีทัศนคติส่วนตัวที่ดี มีบรรทัดฐานส่วนบุคคล และการรับรู้ต่อการควบคุมพฤติกรรมที่ดี ก็จะส่งผลให้เกิดความตั้งใจที่จะแสดงออกในเชิงพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมได้ดีและมีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้นเช่นกัน

Hungerford & Volk (1990) เสนอแบบจำลองทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Behavioral Change Model) โดยกล่าวว่า หากบุคคลได้รับความรู้หรือข้อมูลที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม พวกเขาจะรับรู้และเกิดความตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และด้วยเหตุนี้ก็จะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงพฤติกรรม แสดงออกทางด้านพฤติกรรมต่อความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น

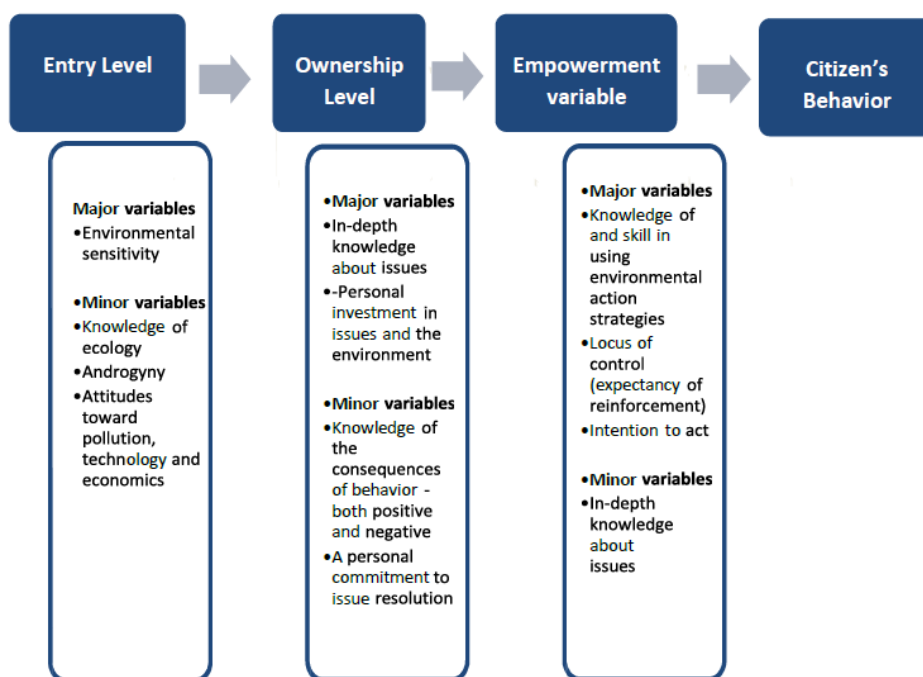

ภาพประกอบ 5 แบบจำลองทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
ที่มา Hungerford & Volk. (1990)

จากภาพประกอบ 5 แสดงแบบจำลองทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ของ Hungerford & Volk (1990) อธิบายถึงความสัมพันธ์อย่างง่าย ของการมีพื้นฐานข้อมูลความรู้ที่ส่งผลต่อการรับรู้หรือทัศนคติ และจะส่งผลเชื่อมโยงไปถึงการกระทำหรือการแสดงออกทางพฤติกรรมของมนุษย์

ทั้งนี้ ผู้วิจัยคิดว่าทฤษฎีดังกล่าวสามารถนำไปปรับใช้ได้กับการทำงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเทศบาลได้เช่นเดียวกัน โดยหากพนักงานเทศบาลมีพื้นฐานความรู้ที่ดีมีข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ ก็จะส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดการรับรู้ถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม และตระหนักถึงผลกระทบและปัญหาต่างๆทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้ดี ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ก็จะส่งผลดีต่อการกระทำหรือการแสดงออกผ่านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในการขับเคลื่อนการทำงานขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

Hungerford & Volk (1990) ศึกษาและพัฒนาแบบจำลองออกมาเป็น แบบจำลองพลเมืองสิ่งแวดล้อม (Environmental Citizenship Model) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของพลเมืองให้สามารถเข้าถึงความรู้สึกด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น โดยแบบทฤษฎีดังกล่าวมีการจัดเรียงลำดับของการมีส่วนร่วมในการเป็นพลเมืองสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับเริ่มต้น ระดับความเป็นเจ้าของ และระดับตัวแปรในการเสริมสร้างพลังอำนาจด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวจะบอกได้ว่าบุคคลมีความเป็นพลเมืองสิ่งแวดล้อมมีความรู้สึกต่อการมีส่วนร่วมด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับใด โดยมีรายละเอียดตามภาพประกอบที่ 6

ภาพประกอบ 6 แบบจำลองพลเมืองสิ่งแวดล้อม
ที่มา Hungerford & Volk. (1990)

จากภาพประกอบ 6 เป็นแบบจำลองพลเมืองสิ่งแวดล้อม ของ Hungerford & Volk (1990) ซึ่งระบุถึงรายละเอียดของระดับการเป็นพลเมืองสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1) ระดับเริ่มต้น (Entry Level) โดยมี ตัวแปรสำคัญ คือ ความอ่อนไหวต่อสิ่งแวดล้อม ตัวแปรย่อย คือ (1) ความรู้ทางด้านนิเวศวิทยา (2)ทัศนคติต่อมลพิษ เทคโนโลยี และเศรษฐกิจ

2) ระดับความเป็นเจ้าของ (Ownership Level) โดยมีตัวแปรสำคัญ คือ (1) ความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม (2) การลงทุนในประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม ตัวแปรย่อย คือ (1) ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของพฤติกรรมทั้งเชิงบวกและเชิงลบ (2) ความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหา

3) ระดับตัวแปรในการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment variable) โดยมีตัวแปรสำคัญ คือ (1) ทักษะความรู้ในการใช้กลยุทธ์ดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม (2) ความคาดหวังและแรงขับเคลื่อน (3) เจตนาหรือความตั้งใจในการกระทำ ตัวแปรย่อย คือ ความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม

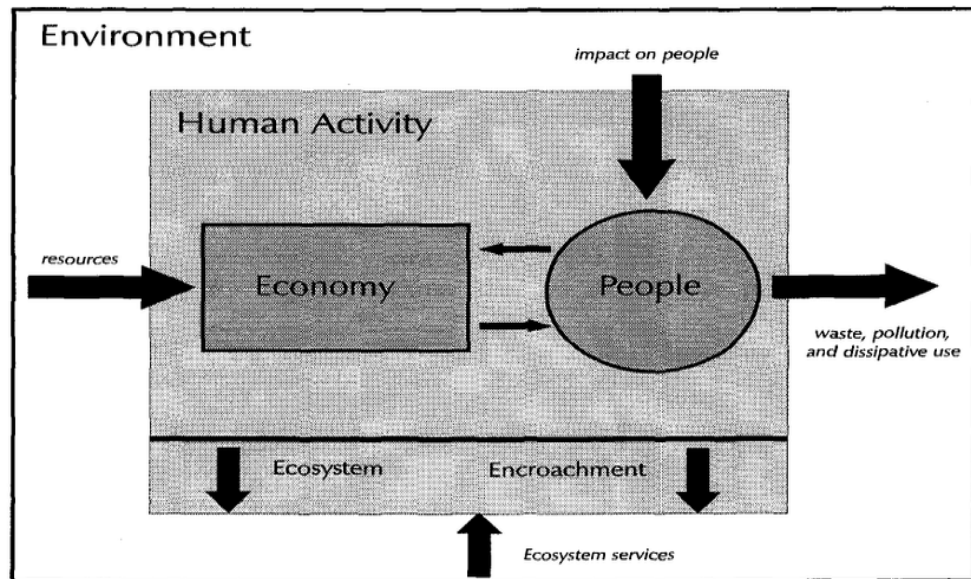
Hammond (1995) เสนอแบบจำลองปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม (Model of Human Interaction with the Environment) โดยแบบจำลองนี้อธิบายปฏิสัมพันธ์ 4 ประการระหว่างกิจกรรมของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ได้แก่

1) แหล่งทรัพยากรจากสิ่งแวดล้อม: มนุษย์ได้รับทรัพยากร พลังงาน อาหาร เส้นใย และทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ที่นำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน และกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ลดลงและหมดไป ตลอดจนทำให้ระบบนิเวศเสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่อง

2) การใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจ: ทรัพยากรธรรมชาติถูกเปลี่ยนเป็นกิจกรรมด้านอุตสาหกรรม เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ และมีการใช้พลังงานอย่างแพร่หลายทำให้เกิดมลพิษและของเสียไหลกลับคืนสู่สิ่งแวดล้อม

3) ความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต: ระบบนิเวศของโลกที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์หากไม่มีการจัดการที่ดีอย่างเฉาะเจาะจง เมื่อกิจกรรมของมนุษย์ขยายตัวและรุกรานระบบนิเวศจนเกิดการเสื่อมโทรม ก็จะทำให้ระบบนิเวศหรือสิ่งแวดล้อมเหล่านั้นไม่สามารถเอื้อต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ต่อไปได้ เช่น การผลิตออกซิเจน การรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น

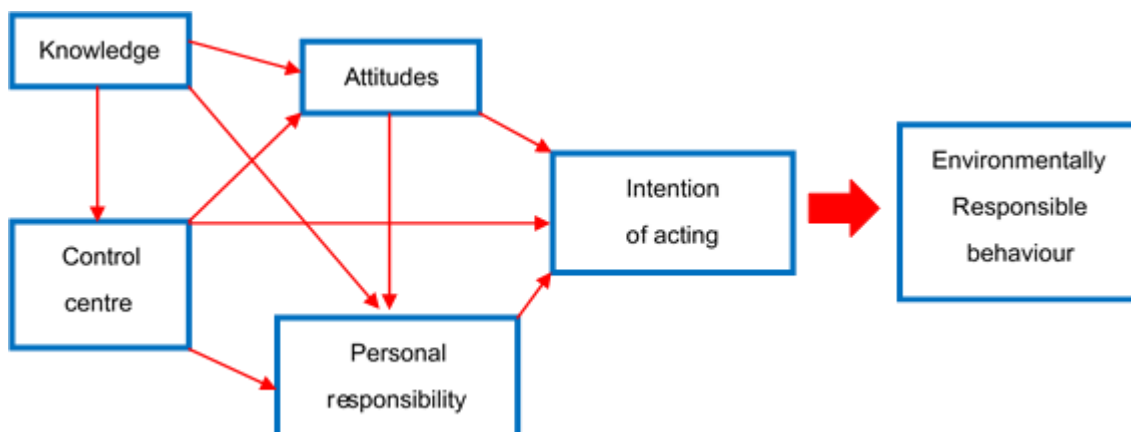
4) ผลกระทบต่อมนุษย์: มลพิษที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นมลพิษทางอากาศ การปนเปื้อนของแหล่งน้ำและอาหาร มลพิษและมลภาวะเหล่านี้ จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสวัสดิภาพของมนุษย์โดยตรง

ภาพประกอบ 7 แบบจำลองปฏิสัมพันธ์มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
ที่มา Hammond (1995)

จากภาพประกอบ 7 แสดงให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ของ Hammond (1995) ที่มีความเชื่อมโยงและส่งผลซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ พฤติกรรมการใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันและในระบบเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม รวมถึงกระบวนการทางนิเวศวิทยาที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ตลอดจนมลพิษและมลภาวะที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ ซึ่งสุดท้ายแล้วทุกสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศสิ่งแวดล้อม สุขภาพและชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

Hines et al. (1987) เสนอแบบจำลองทฤษฎีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม (Theory of Environmentally Responsible Behavior: ERB) โดยระบุว่า การมีเจตนาหรือความตั้งใจในการแสดงออกเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยแบบจำลองทฤษฎีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ได้ระบุถึงตัวแปรหรือปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ความรู้ ทัศนคติส่วนบุคคล ศูนย์ควบคุม ความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคล และเจตนาความตั้งใจในการแสดงออก ซึ่งทฤษฎีดังกล่าว จะเน้นไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลเป็นหลัก

ภาพประกอบ 8 แบบจำลองทฤษฎีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
ที่มา Hines et al. (1987)

จากภาพประกอบ 8 แสดงแบบจำลองทฤษฎีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของ Hines et al. (1987) แสดงถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อเจตนาหรือความตั้งใจในการแสดงออกทางพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านความรู้ทัศนคติส่วนบุคคล ศูนย์ควบคุม และบรรทัดฐานส่วนบุคคล ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ด้าน มีอิทธิพลต่อเจตนาหรือความตั้งใจของบุคคล ในการแสดงออกทางพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น จากที่ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับทฤษฎีแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักวิชาการหลายๆท่าน และได้หยิบยกมากล่าวถึงในงานวิจัยชิ้นนี้นั้น ผู้วิจัยเชื่อว่าทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ ที่ยกมากล่าวในข้างต้นล้วนมีความคล้ายคลึงกันมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้จริงในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล รวมถึงสามารถนำมาปรับในการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์ทั่วไป เนื่องจากทฤษฎีและแนวคิดต่างๆเหล่านี้ เป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่ควรมีอยู่ภายในจิตใจและตัวตนของมนุษย์สำหรับใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีตามแผน ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทฤษฎีแบบจำลองปฏิสัมพันธ์มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ทฤษฎีพลเมืองสิ่งแวดล้อม และทฤษฎีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม แต่ทฤษฎีแนวคิดที่ผู้วิจัยจะนำมาใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้คือ ทฤษฎีพลเมืองสิ่งแวดล้อมของ Hungerford & Volk (1990) เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่สามารถอธิบายถึงระดับความรู้สึกหรือทัศนคติต่อความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างชัดเจน และมีการแยกย่อยออกเป็นระดับที่สามารถใช้ในการคัดกรองบุคคลแต่ละคน ว่ามีความรู้ความสามารถหรือมีความรู้สึกที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมความ

รับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับที่มากน้อยเพียงใด ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าทฤษฎีดังกล่าว สามารถนำมาเป็นเกณฑ์ในการชี้วัดสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล อีกทั้งยังสามารถนำมาปรับใช้ในการพัฒนาศักยภาพของพนักงานเทศบาลให้มีประสิทธิภาพในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อนประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน และสังคมส่วนรวมได้มากยิ่งขึ้น

2.3.4 องค์ประกอบหรือลักษณะของพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

Stern (2000) กล่าวว่า พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทกว้างๆ คือ พฤติกรรมส่วนบุคคล และพฤติกรรมสาธารณะ ได้แก่

1) พฤติกรรมส่วนบุคคล หมายถึง พฤติกรรมทั่วไปในชีวิตประจำวัน เช่น การใช้ทรัพยากร การอุปโภคบริโภค การจับจ่ายใช้สอย การกำจัดของเสีย หรือการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์และของใช้ภายในครัวเรือนที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้มักจะส่งผลโดยตรงต่อสิ่งแวดล้อม ส่วน 2) พฤติกรรมสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมในการสนับสนุนส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในวงกว้างต่อสาธารณะ ชุมชน ส่วนรวม ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะส่งผลโดยอ้อมต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การเคลื่อนไหวเพื่อสิ่งแวดล้อม การสนับสนุนเครือข่ายชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การสนับสนุนนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

Wingard (2001) กล่าวถึง องค์ประกอบที่บริษัทหรือองค์กรส่วนใหญ่ใช้ในการจัดการความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นในเชิงการบริหารจัดการองค์กร และในเชิงพฤติกรรมส่วนบุคคลของพนักงาน ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ระบบการจัดการและการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม
- 2) การประเมินความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม
- 3) การทำรายงานด้านสิ่งแวดล้อม
- 4) การทำรายการบัญชีต้นทุนทางสิ่งแวดล้อม
- 5) การจัดการคุณภาพโดยรวม
- 6) การป้องกันมลพิษที่เกิดขึ้น
- 7) การออกแบบด้านสิ่งแวดล้อม
- 8) การออกแบบผลิตภัณฑ์
- 9) การใช้เทคโนโลยีสะอาด
- 10) การดูแลอย่างมีความรับผิดชอบต่อ

11) การร่วมมือหรือสร้างพันธมิตรด้านสิ่งแวดล้อม

Hungerford & Volk (1990) ศึกษาและพัฒนาแบบจำลองออกมาเป็น แบบจำลองพลเมืองสิ่งแวดล้อม (Environmental Citizenship Model) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของพลเมืองให้สามารถเข้าถึงความรู้สึกด้านสิ่งแวดล้อมตลอดจนพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น ซึ่งในทฤษฎีดังกล่าวได้ระบุถึงระดับความรู้สึกต่อสิ่งแวดล้อม หรือระดับของพฤติกรรมต่อความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของบุคคลว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งประกอบด้วย

ระดับเริ่มต้น (Entry Level) โดยมีตัวแปรสำคัญ คือ ความอ่อนไหวต่อสิ่งแวดล้อม ตัวแปรย่อย คือ (1) ความรู้ทางด้านนิเวศวิทยา (2) ทักษะติดต่อมลพิษ เทคโนโลยี และเศรษฐกิจ

ระดับความเป็นเจ้าของ (Ownership Level) โดยมีตัวแปรสำคัญ คือ (1) ความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม (2) การลงทุนในประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม ตัวแปรย่อย คือ (1) ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของพฤติกรรมทั้งเชิงบวกและเชิงลบ (2) ความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหา

ระดับตัวแปรในการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment variable) โดยมีตัวแปรสำคัญ คือ (1) ทักษะความรู้ในการใช้กลยุทธ์ดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม (2) ความคาดหวังและแรงขับเคลื่อน (3) เจตนาหรือความตั้งใจในการกระทำ ตัวแปรย่อย คือ ความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2563) ได้กำหนดและจัดทำแบบการประเมินประสิทธิภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment: LPA) ประจำปี 2563 เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตรวจประเมินประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นประจำทุกปี ซึ่งในแบบการประเมินดังกล่าวประกอบด้วย การประเมินทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการบริหารจัดการ (2) ด้านการบริหารงานบุคคลและกิจการสภา (3) ด้านการบริหารงานการเงินและการคลัง (4) ด้านการบริการสาธารณะ และ (5) ด้านธรรมาภิบาล

ทั้งนี้ ในเกณฑ์การประเมินด้านที่ 4 ด้านการบริการสาธารณะ จะมีตัวชี้วัดย่อยที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้วิจัยคิดว่ามีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงที่สามารถนำมาใช้เป็นองค์ประกอบของพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาลได้เนื่องจากเป็นการประเมินองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวม ซึ่งตัวชี้วัดทั้งหมดจะต้องเกิดขึ้นมาจากพฤติกรรมส่วนบุคคล กิจกรรม โครงการ และความร่วมมือต่างๆของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ โดยตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของเกณฑ์การประเมิน

ประสิทธิภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment: LPA) ที่ผู้วิจัยจะนำมาใช้ ประกอบด้วย

- 1) กิจกรรมเพื่อให้ความรู้ประชาชนในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2) การกำจัดผักตบชวาและวัชพืชในแหล่งน้ำสาธารณะ
- 3) การออกเทศบัญญัติควบคุมให้อาคาร หมู่บ้านจัดสรร บ้านเรือน ที่พักอาศัย ติดตั้งบ่อดักไขมันและระบบบำบัดน้ำเสีย
- 4) การจัดทำฐานข้อมูลสภาพปัญหา น้ำเสียในพื้นที่
- 5) กิจกรรมส่งเสริมประชาชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ การใช้น้ำอย่างประหยัด และการจัดการน้ำเสียในชุมชน
- 6) กิจกรรมเพื่อการฟื้นฟูและบำบัดน้ำเสียภายในครัวเรือน
- 7) กิจกรรมเกี่ยวกับการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยตามหลัก 3 Rs (Reduce, Reuse, Recycle)
- 8) การจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก หรือเครือข่ายอาสาสมัครอื่นๆ เพื่อขับเคลื่อนงานทางด้านสิ่งแวดล้อม
- 9) การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอย
- 10) กิจกรรมในการส่งเสริมการอนุรักษ์ พัฒนาและเพิ่มพื้นที่สีเขียว
- 11) กิจกรรมในการจัดการคุณภาพอากาศ และก๊าซเรือนกระจก
- 12) กิจกรรมในการส่งเสริมการผลิต การบริโภค และการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 13) กิจกรรมในการส่งเสริมการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

จากนิยามความหมาย พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้ว่าเป็นการแสดงออกในเชิงพฤติกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นพื้นฐานความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อม ทักษะที่ดีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาผ่านพฤติกรรมหรือการกระทำของตน ในการอนุรักษ์ ปกป้อง สนับสนุน ส่งเสริม และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงในการเกิดผลกระทบและอันตรายต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเป็นพฤติกรรมพื้นฐานที่พนักงานเทศบาลพึงมี ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสังเคราะห์คุณลักษณะและตัวบ่งชี้พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล ได้ทั้งหมด 2 ด้าน รวม 18 ข้อ จำแนกได้ดังต่อไปนี้

1) **ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล** หมายถึง พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมทั่วไป ที่เกิดขึ้นเป็นกิจวัตรในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งจะส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมโดยตรง ซึ่งสามารถสรุปพฤติกรรมที่เป็นตัวบ่งชี้ได้ 9 ข้อ ดังนี้

1.1 มีการแสวงหาความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ

1.2 เลือกซื้อผลิตภัณฑ์สินค้าที่มีฉลากสีเขียวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือสามารถนำกลับมารีไซเคิลได้ใหม่

1.3 การเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในครัวเรือนที่มีสัญลักษณ์ประหยัดพลังงาน หรือมีฉลากเบอร์ 5

1.4 การลด หรืองดการใช้ถุงพลาสติกหรือกล่องโฟมในการบรรจุอาหาร โดยการนำถุงผ้าหรือปิ่นโตมาใช้ทดแทน

1.5 มีการคัดแยกขยะและสามารถทิ้งหรือกำจัดขยะแต่ละประเภทได้อย่างถูกต้องตามหลัก 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle)

1.6 ใช้พลังงานอย่างประหยัดรู้คุณค่า เช่น การเปิดปิดไฟและเครื่องใช้ไฟฟ้าเป็นเวลาตามมาตรการขององค์กร การปิดน้ำทุกครั้งเมื่อใช้เสร็จ เป็นต้น

1.7 ไม่ตัดไม้หรือทำลายทรัพยากรป่าไม้ เพราะจะเป็นการทำลายพื้นที่สีเขียวและส่งผลต่อชั้นบรรยากาศ

1.8 ใช้บริการรถโดยสารสาธารณะแทนการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล หรือการเลือกใช้รถยนต์พาหนะที่ใช้พลังงานสะอาด เช่น รถยนต์พลังงานไฟฟ้า หรือให้มีการตรวจเช็คสภาพรถยนต์อยู่เสมอเพื่อลดการปล่อยควันพิษ

1.9 ปลูกต้นไม้ในบ้านหรือพื้นที่ของตนเองเพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและเพิ่มอากาศบริสุทธิ์

2) **ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ** หมายถึง พฤติกรรมในการสนับสนุนส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในวงกว้างต่อสาธารณะ ชุมชน ส่วนรวม ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะส่งผลโดยอ้อมต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถสรุปพฤติกรรมที่เป็นตัวบ่งชี้ได้ 9 ข้อ ดังนี้

2.1 เข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตเทศบาล เช่น กิจกรรมการปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว, กิจกรรมการลอกผักตบชวาในแหล่งน้ำสาธารณะ, กิจกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย, กิจกรรม Big cleaning Day เนื่องในวันสำคัญต่างๆ เป็นต้น

2.2 เป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมหรือจัดการอบรมให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนในพื้นที่ เช่น เป็นวิทยากรในการให้ความรู้, เป็นคณะทำงานในกิจกรรมหรือโครงการด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2.3 ได้รับมอบหมายหน้าที่ในการลงพื้นที่ตรวจสอบและแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

2.4 เข้าร่วมการประชุมอบรมในโครงการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่ตนเอง และสามารถนำมาต่อยอดและขับเคลื่อนการทำงานเพื่อองค์กรและส่วนรวมต่อไป

2.5 มีส่วนร่วมในการเสนอหรือร่างนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับขับเคลื่อนงานภายในองค์กรหรือชุมชน

2.6 เป็นส่วนหนึ่งในการจัดตั้งหรือเข้าร่วมเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก หรือเครือข่ายอาสาสมัครทางด้านสิ่งแวดล้อมอื่นๆ

2.7 ให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานหรือกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม กับหน่วยงานราชการหน่วยงานเอกชน หรือองค์กรภายนอก

2.8 มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ ให้ประชาชนมีความรู้และตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น รณรงค์ในการลดใช้พลังงานไฟฟ้า พลังงานน้ำ พลังงานเชื้อเพลิง เป็นต้น

2.9 เป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำข้อตกลง (MOU) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน สถานประกอบการ หรือองค์กรอิสระต่างๆ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม

พิญนิชาร ไสคำ, พร่อมพิไล บัวสุวรรณ และ สุดาวรัตน์ สารสว่าง (2562) ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนใน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จำนวน 5 คน 2) ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ทั้งหมด จำนวน 67 โรงเรียน ปีการศึกษา 2560 รวมทั้งสิ้น 67 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง PNI modified ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ประกอบไปด้วยสมรรถนะ 4 ด้าน ดังนี้ 1) ความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม 2) ความยั่งยืนทางด้านสังคม 3) ความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ และ 4) ยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ ซึ่งจากงานวิจัยดังกล่าวศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหลัก แต่ก็มีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางด้านสิ่งแวดล้อม แสดงให้เห็นว่า สมรรถนะความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม เป็นสมรรถนะที่มีความสำคัญต่อการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสรุปได้ว่าสมรรถนะทางด้านสิ่งแวดล้อมนี้ก็มีความสำคัญและสอดคล้องกับงานวิจัยชิ้นนี้เช่นกัน

กมลกนก เกียรติศักดิ์ชัย (2563) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะของคนในชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำในพื้นที่เกาะหมาก จังหวัดตราด มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สมรรถนะของคนในชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำของชุมชนเกาะหมาก จังหวัดตราด ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือกลุ่มผู้ประกอบการ จำนวน 6 คน กลุ่มผู้นำจากภาครัฐและองค์กรต่าง ๆ จำนวน 6 คน และกลุ่มคนในชุมชนท้องถิ่น จำนวน 3 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบก้อนหิมะ (Snowball Sampling) จากผู้มีคุณสมบัติ 3 กลุ่ม ที่มีประสบการณ์และความชำนาญโดยตรงในการพัฒนาสมรรถนะของคนในพื้นที่เกาะหมากที่จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยใช้แนวประเด็นคำถามหลักเกี่ยวกับ ความรู้เกี่ยวกับชุมชนคาร์บอนต่ำ การวางแผนและการพัฒนาการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ ทักษะในการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ การสร้างความร่วมมือ การพัฒนาจิตสำนึก การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และการพัฒนาการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนหลัก คือ ขั้นตอนที่ 1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่ได้จากการศึกษาเอกสารนำมาวิเคราะห์โดยการจำแนกประเภทข้อมูล (Typological Analysis) การเปรียบเทียบข้อมูล (Comparison) และการสร้าง

ข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) และขั้นตอนที่ 2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ที่ได้การวิเคราะห์ด้วยกรอบที่ทำการศึกษาจากเอกสารในขั้นตอนที่ 1 โดยการ จำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) และการวิเคราะห์ส่วนประกอบ (Component Analysis) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 15 คน มีองค์ประกอบสมรรถนะหลัก (Core Competency) ที่เกี่ยวข้องชัดเจนในการจัดการและการ พัฒนาการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำในพื้นที่ชุมชนเกาะหมาก 9 ด้าน แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ สมรรถนะหลักระดับองค์การ และสมรรถนะหลักระดับปัจเจกบุคคลหรือระดับบุคคล โดยสมรรถนะหลักระดับองค์การ ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ความเข้มแข็งของชุมชน 2) การมีส่วนร่วมของชุมชน 3) ความร่วมมือระหว่าง หน่วยงาน 4) การสนับสนุนจากภาครัฐ 5) ความเชื่อมโยงของเครือข่าย และ 6) ฐานข้อมูลและสารสนเทศ และสมรรถนะหลักระดับปัจเจกบุคคลหรือระดับบุคคล มี 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ และ 3) ด้านทัศนคติ ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยสมรรถนะระดับปัจเจกบุคคลหรือระดับบุคคลของงานวิจัยดังกล่าว ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ซึ่งตรงกับสมรรถนะทางด้านสิ่งแวดล้อม ที่ผู้วิจัยนำมาใช้วิจัยในงานชิ้นนี้เช่นกัน

กรภัทร พวงทอง, เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย และ นฤมล ปทุมรักษ์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะผู้นำความปลอดภัยของหัวหน้าวิสัญญีพยาบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสมรรถนะผู้นำความปลอดภัยของหัวหน้าหน่วย วิสัญญีพยาบาลในมุมมองของผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิสัญญีพยาบาลและบุคลากรทางสุขภาพที่เกี่ยวข้อง มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสำรวจ 1 ชุด และแบบสอบถาม 2 ชุด การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ จากนั้นส่งแบบสอบถามกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งเพื่อหาฉันทมติอีกครั้ง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สมรรถนะผู้นำความปลอดภัยของหัวหน้าหน่วยวิสัญญีพยาบาล มีค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 4.00-5.00 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ อยู่ระหว่าง 0.00-1.00 และมีสมรรถนะทั้งหมด 6 ด้าน ซึ่งสมรรถนะด้านที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านสิ่งแวดล้อม คือ สมรรถนะผู้นำความปลอดภัยด้านการสร้างเสริมปัจจัยทางทรัพยากรมนุษย์และสิ่งแวดล้อม โดยทั้ง 6 สมรรถนะในงานวิจัยดังกล่าว ใช้องค์ประกอบตามความหมายของสมรรถนะ เพียง 3 ด้าน ที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้จริง คือ 1) ด้านความรู้ (Knowledge) 2) ด้านความสามารถ (Ability) และ 3) ด้านทักษะ (Skill) ซึ่งมีความสอดคล้องใกล้เคียงกับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม

ศรีสุวรรณ เกษมสวัสดิ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในรายวิชาสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลของจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในรายวิชาสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1-3 สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1-3 สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 83 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และแบบมาตราส่วนประมาณค่า การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test ,F-test เปรียบเทียบพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมที่มีเพศ อายุ การศึกษา ต่างกัน ใช้ t – test (Independent Samples) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวที่นัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมหลังเรียนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สูงกว่าก่อนเรียนโดยภาพรวม และแบ่งเป็นรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการอนุรักษ์น้ำ ด้านการดูแลพื้นที่สีเขียว และด้านการอนุรักษ์พลังงาน อยู่ในระดับสูง ส่วนด้านการจัดการขยะ และการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษาที่มีเพศ และระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทุกด้านไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน โดยสรุป นักศึกษามีพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยนักศึกษาที่เพศ และการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน และมีนักศึกษาที่มีอายุ ต่างกัน มีพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

นภวรรณ ฐานะกาญจน์ พงษ์เขียว และ จิราภรณ์ เทียมพันธ์พงศ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติปางสีดา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะและระดับของพฤติกรรมการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติปางสีดา จังหวัดสระแก้วและปราจีนบุรี 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลและมีอำนาจในการจำแนกพฤติกรรมการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของผู้มาเยือน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติปางสีดา ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวนทั้งสิ้น 500คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นบนพื้นฐานของ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสถิติเชิงพรรณนา

ประกอบด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างผู้มาเยือน จำแนกตามตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา และใช้สถิติการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis) ผลการวิจัยพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติปางสีดา อยู่ที่ระดับ 2.91 จากคะแนนเต็ม 4.00 (SD. = 0.46) จัดอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่มพบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวส่งผลและมีอำนาจในการจำแนกพฤติกรรมการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของผู้มาเยือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การจำแนกมาตรฐานสูงสุดเรียงตามลำดับ คือ ความตระหนักในคุณค่าของการรักษาสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ (0.721) อายุ (0.467) ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ (0.462) และประสบการณ์ในการไปเยือนพื้นที่ธรรมชาติ (0.403)

น้ำผึ้ง นานนท์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเลของประชาชนในชุมชนวัดช่องลม ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเล 2) ศึกษาความรู้เรื่องระบบนิเวศชายฝั่งทะเล 3) ศึกษาความตระหนักในคุณค่าการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และ 4) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเลของประชาชนในชุมชนวัดช่องลม ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในชุมชนวัดช่องลม ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี จำนวน 267 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุที่มีตัวแปรหุ่น (Multiple regression analysis with dummy variable) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องระบบนิเวศชายฝั่งทะเลในระดับดีมาก มีความตระหนักในคุณค่าของการส่งเสริมและรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก กลุ่มตัวอย่างประชาชน มีพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเลโดยในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเล ด้านการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการใช้อย่างยั่งยืน และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการสงวนของหายาก ตามลำดับ

2.4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม

มารีย์ม เจ๊ะเต๊ะ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น :กรณีศึกษา โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ อำเภอเมืองจังหวัดยะลา จำนวนทั้งหมด 3,057 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณ โดยการใช้สูตรของ Taro Yamane เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และทดสอบสมมติฐานด้วย สถิติ t-test, F-test, Chi-square และ Pearson's Correlation ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการวิจัย พบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก มีทัศนคติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก มีพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นักเรียนที่มี อายุ ระดับชั้นเรียน ที่แตกต่างกัน มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการได้รับการสนับสนุนกิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากทางโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

น้ำผึ้ง นาพันธ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเลของประชาชนในชุมชนวัดช่องลม ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเล 2) ศึกษาความรู้เรื่องระบบนิเวศชายฝั่งทะเล 3) ศึกษาความตระหนักในคุณค่าการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และ 4) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเลของประชาชนในชุมชนวัดช่องลม ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในชุมชนวัดช่องลม ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี จำนวน 267 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุที่มีตัวแปรหุ่น (Multiple regression analysis with dummy variable) ผลการวิจัย ในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเลของ

ประชาชนในชุมชนวัดช่องลม พบว่า ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศชายฝั่งทะเลและความตระหนักในคุณค่าการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม มีผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเลของประชาชนในชุมชนวัดช่องลม ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเพศ และระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเลของประชาชนในชุมชนวัดช่องลม ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

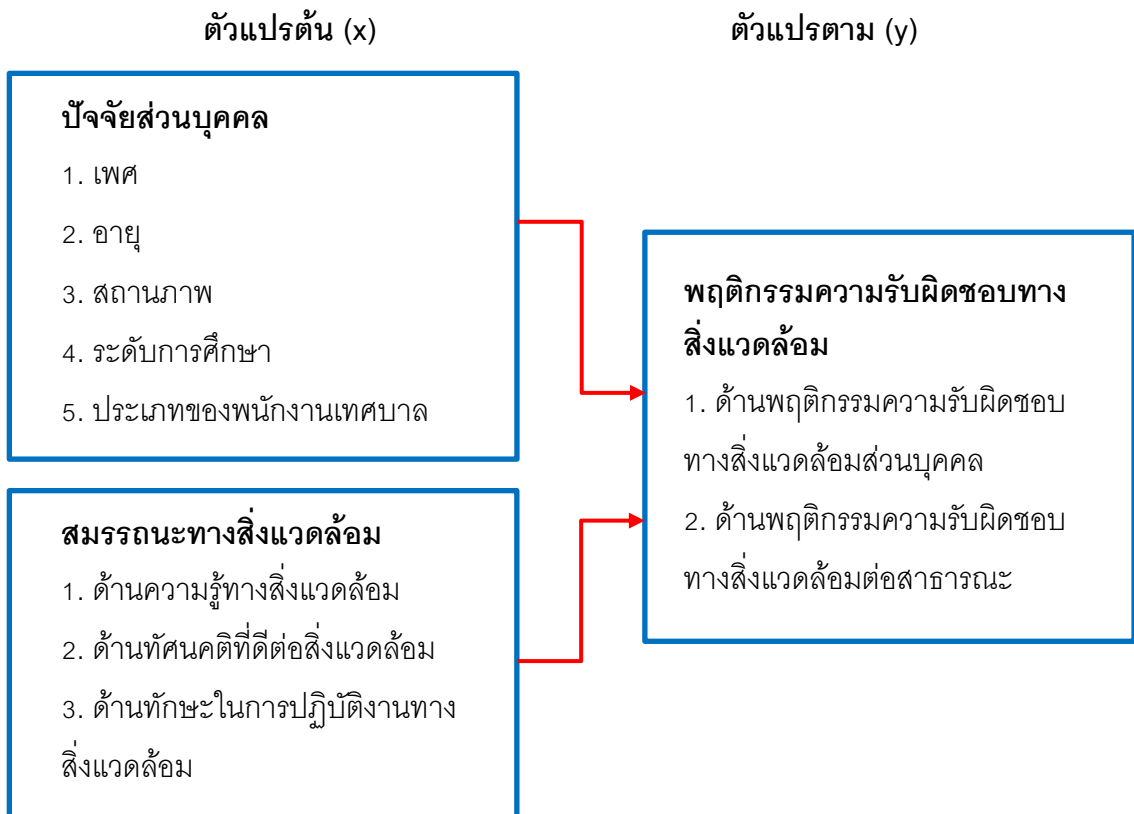
ภาวิณี กาญจนภา และ ปานจิต วัฒนสารัช (2562) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของทัศนคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของทัศนคติของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครที่ส่งผลต่อความตั้งใจเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ประชากร คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร 50 เขต จำนวนทั้งสิ้น 5,696,409 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 450 คน เลือกโดยการคำนวณขนาดตัวอย่างใช้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามแนวทางของ Yamane แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนคือส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นทัศนคติ 3 ด้าน คือ 1) ทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม 2) ทัศนคติด้านความห่วงใยสิ่งแวดล้อม และ 3) ทัศนคติต่อองค์กรที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และส่วนที่ 3 ความตั้งใจซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมการซื้อจริงในการซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เส้นทาง ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม ทัศนคติด้านความห่วงใยสิ่งแวดล้อม และทัศนคติต่อองค์กรที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้รับอิทธิพลทางตรงสูงสุดจากความตั้งใจเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รองลงมาคือได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากทัศนคติต่อองค์กรที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทัศนคติด้านความห่วงใยสิ่งแวดล้อมตามลำดับอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 การวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานการพิจารณาวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อให้ประสบผลสำเร็จสูงสุด

จากงานวิจัยทั้งหลายข้างต้น สรุปได้ว่า **สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม** ในลักษณะที่ ตัวแปรสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อตัวแปรพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น สามารถนำไปสู่การพัฒนาสมมติฐานการวิจัยได้ว่า **สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม** ของพนักงานเทศบาล ดังภาพประกอบ 9 ต่อไปนี้

2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย (Research Conceptual Framework)

ผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดการวิจัยที่จะนำมาใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ จากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่สอง ซึ่งได้อ้างอิงมาจากการวิจัยและนักวิชาการหลายๆท่าน ทั้งในส่วนของตัวแปรต้นคือ สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม และตัวแปรตามคือ พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม แล้วจึงนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยของผู้วิจัยเอง ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 9 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่อง สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ในบทนี้จะกล่าวถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับ วิธีการดำเนินการศึกษา การค้นคว้า คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบบแผนการวิจัย เครื่องมือในการวิจัยการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การจัดทำข้อมูล
- 3.5 วิธีวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอรายละเอียดของแต่ละหัวข้อ ดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ได้แก่ เทศบาลตำบลท่าช้าง เทศบาลตำบลบ้านหาร องค์การบริหารส่วนตำบลบางกล่ำ และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่athom จำนวน 264 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานเทศบาล ที่ทำงานอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา จำนวน 160 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้การสุ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของ Yamane (1973) เนื่องจากทราบจำนวนประชากรที่ชัดเจน โดยมีการกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนไว้ไม่เกิน ร้อยละ 5 และมีค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (ศิริพงษ์ พงุทธิพันธุ์, 2553) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ ในที่นี้คือ .05

แทนค่า

$$n = \frac{264}{1 + 264(0.05)^2}$$

$$\text{ขนาดกลุ่มตัวอย่าง} = 159.04$$

จากการคำนวณจะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 160 คน เนื่องจากขนาดของประชากรแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน จึงคำนวณตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากร (Quota Sampling) ตามสูตรคำนวณ

$$n_i = \frac{N_i}{N} \times n$$

โดย n_i = จำนวนของหน่วยตัวอย่างที่จะสุ่มจากแต่ละกลุ่ม

n = จำนวนของหน่วยตัวอย่างที่ต้องการทั้งหมด

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

N_i = จำนวนประชากรแต่ละกลุ่ม

จากสูตรข้างต้น ผู้วิจัยสามารถคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้รวมจำนวน 160 คน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างในการตอบ ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นแต่ละองค์ประกอบของส่วนท้องถิ่น ได้ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของพนักงานเทศบาล ที่ทำงานอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

ลำดับ	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
เทศบาลตำบลท่าช้าง	162	98
เทศบาลตำบลบ้านหาร	51	31
อบต.บางกล่ำ	25	15
อบต.แม่ทอม	26	16
รวมทั้งหมด	264	160

สำหรับแบบแผนการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบครั้งเดียวจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวจะเป็นแบบสอบถามตัวแปรเกี่ยวกับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อจะรู้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีสมรรถนะ และพฤติกรรมการปฏิบัติในเรื่องที่ศึกษาวิจัยมากน้อยเพียงใด และจึงนำผลที่ได้มาอธิบายถึงสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อวิเคราะห์หาตัวแปรต้นที่ส่งผลกระทบต่อตัวแปรตามต่อไป

3.2 เครื่องมือในการวิจัย

ก. แบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือการวิจัย เป็น แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสร้าง ขึ้นจากการศึกษากรอบแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 2 (แบบสอบถามอยู่ในภาคผนวก ค) โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 4 ตอน รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และประเภทของพนักงานเทศบาล โดยเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบทดสอบแบบถูกผิด เกี่ยวกับสมรรถนะสิ่งแวดล้อมด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม มี 7 องค์ความรู้ องค์ความรู้ละ 2 ข้อคำถาม รวม 14 ข้อคำถาม ประกอบด้วย

1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ข้อคำถามด้านนี้ปรากฏในแบบสอบถาม ข้อที่ 1 - 2)

2) ความรู้ด้านการอนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ข้อคำถามด้านนี้ปรากฏในแบบสอบถาม ข้อที่ 3 - 4)

3) ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องในด้านสิ่งแวดล้อม เช่น พรบ. สาธารณสุข พรบ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง เทศบัญญัติเรื่องการคัดแยกขยะมูลฝอย เป็นต้น (ข้อคำถามด้านนี้ปรากฏในแบบสอบถาม ข้อที่ 5 - 6)

4) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์เพื่อตรวจวัด วิเคราะห์ผลทางด้านสิ่งแวดล้อม เช่น เครื่องมือการตรวจวัดค่า pH ของน้ำอย่างง่าย เครื่องมือตรวจวัดค่าเสียงดัง เครื่องมือตรวจวัดทิศทางลม เป็นต้น (ข้อคำถามด้านนี้ปรากฏในแบบสอบถาม ข้อที่ 7 - 8)

5) ความรู้ในการจัดการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนที่เกิดขึ้นจากมลพิษสิ่งแวดล้อม (ข้อคำถามด้านนี้ปรากฏในแบบสอบถาม ข้อที่ 9 - 10)

6) ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพและมาตรฐานทั่วไปทางด้านสิ่งแวดล้อม (ข้อคำถามด้านนี้ปรากฏในแบบสอบถาม ข้อที่ 11 - 12)

7) ความรู้ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความยั่งยืน (ข้อคำถามด้านนี้ปรากฏในแบบสอบถาม ข้อที่ 13 - 14)

แบบทดสอบวัดความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อม มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบถูกผิด ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน โดยใช้เกณฑ์คะแนน แบ่งระดับความรู้ทางสิ่งแวดล้อมเป็น 3 ระดับ ตามทฤษฎีการแบ่งระดับของ (John W. Best, 1997) โดยมีความหมายของแต่ละระดับดังนี้

ได้ 11-14 คะแนน หมายถึง พนักงานเทศบาล มีความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมในระดับมาก

ได้ 6-10 คะแนน หมายถึง พนักงานเทศบาล มีระดับความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง

ได้ 0-5 คะแนน หมายถึง พนักงานเทศบาล มีระดับความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมน้อย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะสิ่งแวดล้อมด้านทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม
และด้านทักษะในการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

1. สมรรถนะด้านทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม แบ่งออกเป็น 8 ข้อ ประกอบด้วย

1.1) การมีจิตสำนึกที่ดีถือเป็นประเด็นสำคัญต่อการขับเคลื่อนงานทางด้านสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิผล

1.2) การยึดมั่นในความถูกต้อง มีคุณธรรมจริยธรรมถือเป็นเรื่องที่สำคัญและควรยึดถือปฏิบัติในการทำงานทางด้านสิ่งแวดล้อม

1.3) การตระหนักต่อความสำคัญ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการทำลายระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมจะช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆที่จะเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี

1.4) การมีความรับผิดชอบที่ดีทางด้านสิ่งแวดล้อมทั้งต่อตนเองและชุมชน จะส่งผลให้ช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆที่จะเกิดขึ้น

1.5) การมีจิตใจสาธารณะ พร้อมที่จะเสียสละเพื่อส่วนรวม ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานจิตอาสาทางด้านสิ่งแวดล้อม

1.6) การเปิดกว้างในการทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่นอย่างไม่มีอคติ เป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อม

1.7) การมีมุมมองที่ดีต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อม จะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

1.8) การเปิดใจพร้อมต่อการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อม

2. สมรรถนะด้านทักษะในการปฏิบัติงานทางสิ่งแวดล้อม แบ่งออกเป็น 7 ข้อ ประกอบด้วย

2.1) ท่านมีทักษะในการบริหารจัดการงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มากน้อยเพียงใด

2.2) ท่านมีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลสารสนเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มากน้อยเพียงใด

2.3) ท่านมีทักษะในการประสานงานและการร่วมมือกับหน่วยงานและเครือข่ายทางสิ่งแวดล้อม มากน้อยเพียงใด

2.4) ท่านมีทักษะในการบริหารโครงการที่เกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มากน้อยเพียงใด

2.5) ท่านมีทักษะในการสื่อสาร การนำเสนอและถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มากน้อยเพียงใด

2.6) ท่านมีทักษะในการเขียนรายงานและสรุปรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มากน้อยเพียงใด

2.7) ท่านมีทักษะพื้นฐานในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์เพื่อปฏิบัติงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มากน้อยเพียงใด

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามรูปแบบของ Likert Scale มี 5 ระดับ โดยมีความหมายของแต่ละระดับ ดังนี้

5 หมายถึง พนักงานเทศบาล มีทัศนคติ/ทักษะข้อนี้ อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง พนักงานเทศบาล มีทัศนคติ/ทักษะข้อนี้ อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง พนักงานเทศบาล มีทัศนคติ/ทักษะข้อนี้ อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง พนักงานเทศบาล มีทัศนคติ/ทักษะข้อนี้ อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง พนักงานเทศบาล มีทัศนคติ/ทักษะข้อนี้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล แบ่งออกเป็น 9 ข้อ ประกอบด้วย

1.1) ท่านมีการแสวงหาความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ทันท่อเหตุการณ์ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ

1.2) ท่านมักเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สินค้าที่มีฉลากสีเขียวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือสามารถนำกลับมารีไซเคิล หรือรีไซเคิล ได้ใหม่เสมอ

1.3) ท่านมักเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในครัวเรือนที่มีสัญลักษณ์ประหยัดพลังงาน หรือมีฉลากประหยัดไฟเบอร์ 5

1.4) ท่านส่งเสริมการลดหรืองดการใช้ถุงพลาสติกหรือกล่องโฟมในการบรรจุอาหาร โดยการนำถุงผ้าหรือปิ่นโตมาใช้ทดแทน

1.5) ท่านมีการคัดแยกขยะและสามารถทิ้งหรือกำจัดขยะแต่ละประเภทได้อย่างถูกต้องตามหลัก 3Rs (Reduce, Reuse และ Recycle)

1.6) ท่านใช้พลังงานอย่างประหยัดรู้คุณค่า เช่น การเปิดปิดไฟและเครื่องใช้ไฟฟ้าเป็นเวลาตามมาตรการขององค์กร การปิดน้ำทุกครั้งเมื่อใช้เสร็จ เป็นต้น

1.7) ท่านไม่ส่งเสริมการตัดไม้หรือทำลายทรัพยากรป่าไม้ เพราะจะเป็นการทำลายพื้นที่สีเขียวและส่งผลต่อชั้นบรรยากาศ

1.8) ท่านมักใช้บริการรถโดยสารสาธารณะแทนการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล หรือมีการตรวจเช็คสภาพรถยนต์อยู่เสมอเพื่อลดการปล่อยควันพิษ

1.9) ท่านมักปลูกต้นไม้บริเวณบ้านของตนเองเพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและเพิ่มอากาศบริสุทธิ์

องค์ประกอบที่ 2 ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ แบ่งออกเป็น 9 ข้อ ประกอบด้วย

2.1) ท่านเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตเทศบาล เช่น กิจกรรมการปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว, กิจกรรมลดผักตบชวาในแหล่งน้ำสาธารณะ, กิจกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย, กิจกรรม Big cleaning Day เนื่องในวันสำคัญต่างๆ เป็นต้น

2.2) ท่านเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมหรือจัดการอบรมให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนในพื้นที่ เช่น เป็นวิทยากรในการให้ความรู้, เป็นคณะทำงานในกิจกรรมหรือโครงการด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2.3) ท่านได้รับมอบหมายหน้าที่ในการลงพื้นที่ตรวจสอบและแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

2.4) ท่านมักเข้าร่วมการประชุมอบรมในโครงการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่ตนเองและสามารถนำมาต่อยอดและขับเคลื่อนการทำงานเพื่อองค์กรและส่วนรวมต่อไป

2.5) ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอหรือร่างนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับขับเคลื่อนงานภายในองค์กรหรือชุมชน

2.6) ท่านเป็นส่วนหนึ่งในการจัดตั้งหรือเข้าร่วมเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก หรือเครือข่ายอาสาสมัครทางด้านสิ่งแวดล้อมอื่นๆ

2.7) ท่านให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานหรือกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม กับหน่วยงานราชการหน่วยงานเอกชน หรือองค์กรภายนอก

2.8) ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ให้ประชาชนมีความรู้และตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น รณรงค์ในการลดใช้พลังงานไฟฟ้า พลังงานน้ำ พลังงานเชื้อเพลิง เป็นต้น

2.9) ท่านมีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนข้อตกลง (MOU) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน สถานประกอบการหรือองค์กรอิสระต่างๆ

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามรูปแบบของ Likert Scale มี 5 ระดับ โดยมีความหมายของแต่ละระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง พนักงานเทศบาล มีการปฏิบัติข้อนี้ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง พนักงานเทศบาล มีการปฏิบัติข้อนี้ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง พนักงานเทศบาล มีการปฏิบัติข้อนี้ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง พนักงานเทศบาล มีการปฏิบัติข้อนี้ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง พนักงานเทศบาล มีการปฏิบัติข้อนี้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข. การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) วรวิณี แกมเกตุ (2555) ได้กล่าวถึงความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Item Content Validity) เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องของคำถามแต่ละข้อว่ามีความสอดคล้องกับเนื้อหาวัตถุประสงค์หรือตัวแปรที่ต้องการศึกษาหรือไม่มากนักน้อยเพียงใด ซึ่งสามารถดำเนินการได้โดยการนำข้อคำถามที่สร้างขึ้นพร้อมทั้งเนื้อหาและตัวแปรที่ต้องการวัดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหาและด้านการวัดและประเมินผลจำนวนหนึ่ง ช่วยพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาหรือตัวแปรที่จะวัด ซึ่งในงานวิจัยขั้นนี้ผู้วิจัยจะใช้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน (รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ในภาคผนวก ข) โดยพิจารณาใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญ เห็นว่าข้อคำถามวัดได้ตรงเนื้อหา/วัตถุประสงค์วิจัย

ให้คะแนน 0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญ ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงเนื้อหา/วัตถุประสงค์วิจัย

ให้คะแนน -1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญ เห็นว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงเนื้อหา/วัตถุประสงค์วิจัย

จากนั้นนำคะแนนผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ โดยใช้สูตร (พิชิต ฤทธิ์จรรยา, 2556)

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

R แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถาม ดังนี้

1) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 - 1.0 คัดเลือกไว้ใช้ได้ แสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา สามารถนำข้อคำถามนั้นไปใช้ต่อไปได้

2) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญ (IOC) ปรากฏว่าแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะสิ่งแวดลอม มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 จำนวน 25 ข้อ และมีค่า IOC เท่ากับ 0.67 จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ตอนที่ 2 ข้อที่ 5 และข้อที่ 13 ตอนที่ 3 ข้อที่ 6 และข้อที่ 8 (ดูเพิ่มเติมในภาคผนวก ก) ซึ่งสรุปได้ว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญของทุกข้อผ่านเกณฑ์ สามารถนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไปได้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการปรับแก้ภาษาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้แล้ว

ส่วนแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 จำนวน 16 ข้อ และมีค่า IOC เท่ากับ 0.67 จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ตอนที่ 4 ข้อที่ 2 และข้อที่ 8 (ดูเพิ่มเติมในภาคผนวก ก) ซึ่งสรุปได้ว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญของทุกข้อผ่านเกณฑ์ สามารถนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไปได้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการปรับแก้ภาษาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้แล้ว

ค. การตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

เมื่อผู้วิจัยได้ตรวจสอบและปรับปรุงเนื้อหาแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และได้ทำการวิเคราะห์ค่า IOC เพื่อหาความเที่ยงตรงของเนื้อหาเสร็จแล้วนั้น จากนั้นผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไป ทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 ชุด เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบแล้ว นำแบบสอบถามไปทดสอบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาแบบ Cronbach's Alpha เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบราค (Cronbach's alpha coefficient; α) โดยใช้เกณฑ์การยอมรับที่ค่าแอลฟามากกว่าหรือเท่ากับ 0.70 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient; α) ที่ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.919 แสดงว่า แบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงจากกลุ่มตัวอย่างได้ ทั้งนี้ หากทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรต้นและตัวแปรตามนั้น สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นตัวแปรต้น มีค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

เท่ากับ 0.809 และพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นตัวแปรตาม มีค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.901 (ทั้งนี้ นำเฉพาะตัวแปรที่แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale มาวิเคราะห์)

3.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทางผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1) ผู้วิจัยทำเรื่องขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เพื่อทำการขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลผ่านการใช้แบบสอบถาม

2) ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือแบบสอบถามสำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3) ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่สร้างและผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบราค

4) ผู้วิจัยดำเนินการแจกจ่ายชุดแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยขอความร่วมมือจากหัวหน้าและบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา (ซึ่งได้แก่เทศบาลตำบลท่าช้าง เทศบาลตำบลบ้านหาร องค์การบริหารส่วนตำบลบางกล่ำ และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่athom)

5) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมชุดแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความเรียบร้อย ความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อนำมาดำเนินการตามขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4 การจัดทำข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้วใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมาพิจารณาระดับความถี่ ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาดังสูตรการคำนวณระดับการให้คะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับชั้นโดยใช้สูตรการคำนวณช่วงความกว้างของชั้น (มัลลิกา บุญนาค, 2537 : 29) ดังนี้

$$\text{ความกว้างของชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

แบบสอบถามตอนที่ 3 มีเกณฑ์ในการแปลผลแบบสอบถาม ดังนี้
 ค่าเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีทัศนคติ/ทักษะ ข้อนี้นี้ในระดับมาก
 ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีทัศนคติ/ทักษะ ข้อนี้นี้ในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีทัศนคติ/ทักษะ ข้อนี้นี้ในระดับน้อย
 แบบสอบถามตอนที่ 4 มีเกณฑ์ในการแปลผลแบบสอบถาม ดังนี้
 ค่าเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติข้อนี้ ในระดับมาก
 ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีการปฏิบัติข้อนี้ ในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีการปฏิบัติข้อนี้ ในระดับน้อย

3.5 วิธีวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) เพื่อแสดงข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2 วิเคราะห์ระดับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ทุกด้าน ทุกองค์ประกอบ โดยใช้วิธีวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

1.3 วิเคราะห์ระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ทุกด้าน ทุกองค์ประกอบ โดยใช้วิธีวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

2. วิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Statistical Inference)

2.1 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการทดสอบความแตกต่างของค่าที โดยใช้สูตร Independent sample (t-test) ที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ ร้อยละ 95 และทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA Analysis of Variance) เพื่อทดสอบความแตกต่างของตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ที่มากกว่า 2 กลุ่ม และหากมีความแตกต่างให้ใช้การเปรียบเทียบรายคู่ต่อด้วยวิธีการแบบ Least Significant Difference (LSD)

2.2 การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวแปร ว่าส่งผลต่อกันหรือไม่ จึงใช้สถิติสหสัมพันธ์ (Correlation) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ซึ่งจะคำนวณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

2.3 การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นเดียว (Simple Linear Regression)
ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งจะทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงที่เป็นไปได้สูงสุดระหว่างกลุ่ม
ของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ซึ่งหลังจากได้ค่า R จะต้องทำการทดสอบค่า R ว่ามีนัยสำคัญทาง
สถิติหรือไม่ ซึ่งหากพบว่าค่า R มีนัยสำคัญ แสดงว่าตัวแปรต้นส่งผลต่อตัวแปรตาม นั้นหมายถึง
สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลแบบสอบถามจาก กลุ่มตัวอย่างพนักงานเทศบาลในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา จำนวน 160 ตัวอย่าง และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ลำดับชั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.4 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size)
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ t-test
F	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ F-test
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ค่าอำนาจในการพยากรณ์
R^2_{adj}	แทน	ค่าอำนาจในการพยากรณ์ที่ปรับแก้
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (Beta)
SE	แทน	ค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์การถดถอย ของตัวแปรพยากรณ์
Sig	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($P < .01$)

*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P < .05$)
X	แทน	สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
X_1	แทน	สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม
X_2	แทน	สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมด้านทัศนคติที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม
X_3	แทน	สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมด้านทักษะในการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม
Y	แทน	พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
Y_1	แทน	พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล
Y_2	แทน	พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ

4.2 ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ระดับสมรรถนะสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

ส่วนที่ 4 วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ส่วนที่ 5 วิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นเดี่ยว ระหว่างตัวแปรต้นสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม และตัวแปรตามพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ช่วงอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และประเภทของพนักงานเทศบาล วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ และ ค่าร้อยละ ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม (n= 160)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	47	29.4
หญิง	113	70.6
ช่วงอายุ		
ไม่เกิน 20 ปี	0	0
21 - 30 ปี	40	25.0
31 - 40 ปี	52	32.5
41 - 50 ปี	51	31.9
51 - 60 ปี	17	10.6
สถานภาพ		
โสด	63	39.4
สมรส	93	58.1
อื่นๆ	4	2.5
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	37	23.1
ปริญญาตรี	105	65.6
สูงกว่าปริญญาตรี	18	11.3

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประเภทของพนักงานเทศบาล		
ข้าราชการ	73	45.6
ลูกจ้างประจำ	11	6.9
พนักงานจ้างภารกิจ	48	30.0
พนักงานจ้างทั่วไป	28	17.5
รวม	160	100.0

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 70.6 ส่วนเพศชาย จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4

อายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 อายุระหว่าง 21 - 30 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 และอายุ 51 - 60 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6

สถานภาพ พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 58.1 รองลงมาคือ มีสถานภาพโสด จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 39.4 และสถานภาพอื่นๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

ระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 65.6 รองลงมาคือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1 และมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3

ประเภทของพนักงานเทศบาลพบว่า ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 45.6 รองลงมาคือ พนักงานจ้างภารกิจ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 พนักงานจ้างทั่วไป จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 และลูกจ้างประจำ จำนวน 11 คน คิดเป็น ร้อยละ 6.9

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ระดับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่
อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

2.1 การวิเคราะห์ระดับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม ของ
พนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ และ
ค่าร้อยละ ดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละ ของระดับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อมของ
พนักงานเทศบาลในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา (n=160)

ความรู้ทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ระบบนิเวศ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งมีชีวิตต่างๆที่อาศัยอยู่ในภูเขาและป่าไม้	70	43.8	90	56.2
2.มนุษย์ทุกคนเป็นสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งที่อาศัยอยู่ ร่วมกันในระบบนิเวศของโลก	153	95.6	7	4.4
3.ทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภทเป็นทรัพยากรที่ใช้ แล้วหมดไป ไม่สามารถฟื้นคืนกลับมาได้	106	66.2	54	33.8
4.การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ดีที่สุด คือการงด ละเลิกใช้ทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิด เพื่อให้คงอยู่ กับมนุษย์ตลอดไป	86	53.8	74	46.2
5.พระราชบัญญัติการสาธารณสุข ถือเป็นกฎหมายที่ มีค่าสำคัญในการทำงานของพนักงานเทศบาลใน ด้านต่างๆ ทั้งการกำกับดูแลสถานประกอบการใน พื้นที่ การแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนต่างๆ เป็นต้น	149	93.1	11	6.9

ตาราง 3 (ต่อ)

ความรู้ทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6.พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองเป็นกฎหมายที่ไม่ได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	84	52.5	76	47.5
7. Smell Meter เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการตรวจวัดระดับกลิ่นเหม็นต่างๆ	44	27.5	116	72.5
8.การตรวจวัดค่าระดับเสียงดังด้วยเครื่อง Sound Level Meter หากพบว่า ค่า ระดับเสียงเกิน 60 dB ถือว่าเป็นเสียงดังรบกวน ทำให้ประชาชนใกล้เคียงได้รับความเดือดร้อน	64	40.0	96	60.0
9.การจัดการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนเหตุเดือดร้อนรำคาญ ต้องอาศัยพระราชบัญญัติการสาธารณสุข เป็นกฎหมายหลักในการดำเนินงานและบังคับใช้ทางกฎหมาย	144	90.0	16	10.0
10.การจัดการเรื่องร้องเรียนและเหตุเดือดร้อนรำคาญ จำเป็นต้องลงตรวจสอบและดำเนินการร่วมกับศูนย์ดำรงธรรมอำเภอทุกครั้ง เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจในการบังคับใช้เพียงลำพัง	73	45.6	87	54.4
11.สถานประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมทุกแห่ง ต้องได้รับการรับรองมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001) จึงจะสามารถประกอบกิจการได้	42	26.2	118	73.8

ตาราง 3 (ต่อ)

ความรู้ทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
12. สถานประกอบการที่เข้าข่ายเป็นโรงงาน อุตสาหกรรม จะต้องมีการจัดทำระบบบำบัดน้ำเสีย และมีการรายงานมาตรฐานการระบายน้ำทิ้งจาก แหล่งกำเนิดเป็นประจำทุกเดือน	151	94.4	9	5.6
13. การพัฒนาที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนต่อ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ การนำ ทรัพยากรมาใช้พัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมี ประสิทธิภาพต่อมนุษย์	139	86.9	21	13.1
14. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมให้เกิดความสมดุลอย่างยั่งยืน คือ การ อนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟูทรัพยากร อย่างมีความรู้ ความเข้าใจและใช้วิธีที่เหมาะสมถูกต้อง	152	95.0	8	5.0

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม ในเรื่องระบบนิเวศ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่างๆที่อาศัยอยู่ในภูเขาและป่าไม้ โดยตอบถูก จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 และตอบผิด จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 56.2

ในเรื่องมนุษย์ทุกคนเป็นสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งที่อาศัยอยู่ร่วมกันในระบบนิเวศของโลก โดยตอบถูก จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 95.6 และตอบผิด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4

ในเรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภทเป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป ไม่สามารถฟื้นคืนกลับมาได้ โดยตอบถูก จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 66.2 และตอบผิด จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8

ในเรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ดีที่สุด คือการงดละเลิกใช้ทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิด เพื่อให้คงอยู่กับมนุษย์ตลอดไป โดยตอบถูก จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 และตอบผิด จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 46.2

ในเรื่อง พระราชบัญญัติการสาธารณสุข ถือเป็นกฎหมายที่มีค่าสำคัญในการทำงานของพนักงานเทศบาลในด้านต่างๆ ทั้งการกำกับดูแลสถานประกอบการในพื้นที่ การแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนต่างๆ เป็นต้น โดยตอบถูก จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 93.1 และตอบผิด จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9

ในเรื่อง พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง เป็นกฎหมายที่ไม่ได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยตอบถูก จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 และตอบผิด จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5

ในเรื่อง Smell Meter เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการตรวจวัดระดับกลิ่นเหม็นต่างๆ โดยตอบถูก จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 และตอบผิด จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 72.5

ในเรื่อง การตรวจวัดค่าระดับเสียงดังด้วยเครื่อง Sound Level Meter หากพบว่า ค่าระดับเสียงเกิน 60 dB ถือว่าเป็นเสียงดังรบกวน ทำให้ประชาชนใกล้เคียงได้รับความเดือดร้อนโดยตอบถูก จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 และตอบผิด จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0

ในเรื่อง การจัดการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนเหตุเดือดร้อนรำคาญ ต้องอาศัยพระราชบัญญัติการสาธารณสุข เป็นกฎหมายหลักในการดำเนินงานและบังคับใช้ทางกฎหมาย โดยตอบถูก จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 90.0 และตอบผิด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0

ในเรื่อง การจัดการเรื่องร้องเรียนและเหตุเดือดร้อนรำคาญ จำเป็นต้องลงตรวจสอบและดำเนินการร่วมกับศูนย์ดำรงธรรมอำเภอทุกครั้ง เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจในการบังคับใช้เพียงลำพัง โดยตอบถูก จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 45.6 และตอบผิด จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 54.4

ในเรื่อง สถานประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมทุกแห่ง ต้องได้รับการรับรองมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001) จึงจะสามารถประกอบกิจการได้ โดยตอบถูก จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2 และตอบผิด จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 73.8

ในเรื่อง สถานประกอบการที่เข้าข่ายเป็นโรงงานอุตสาหกรรม จะต้องมีการจัดทำระบบบำบัดน้ำเสีย และมีการรายงานมาตรฐานการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดเป็นประจำทุกเดือน โดยตอบถูก จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 94.4 และตอบผิด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6

ในเรื่อง การพัฒนาที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ การนำทรัพยากรมาใช้พัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพต่อมนุษย์ โดยตอบถูก จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 86.9 และตอบผิด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1

ในเรื่อง การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความสมดุลอย่างยั่งยืน คือ การอนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟูทรัพยากร อย่างมีความรู้ความเข้าใจและใช้วิธีที่เหมาะสม ถูกต้อง โดยตอบถูก จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 95.0 และตอบผิด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละ ของระดับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา (n=160)

การแปลผล	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้ระดับมาก	52	32.5
ความรู้ระดับปานกลาง	106	66.3
ความรู้ระดับน้อย	2	1.2
รวม	160	100.0

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 66.3 รองลงมา มีความรู้ทางสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 และมีความรู้ทางสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2

2.2 การวิเคราะห์ระดับสมรรถนะสิ่งแวดล้อม ด้านทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม
ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย
และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านทัศนคติที่ดีต่อ
สิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การมีจิตสำนึกที่ดีถือเป็นประเด็นสำคัญต่อการขับเคลื่อน งานทางด้านสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิผล	4.65	.574	มาก
2. การยึดมั่นในความถูกต้อง มีคุณธรรมจริยธรรมถือเป็นเรื่อง ที่สำคัญและควรยึดถือปฏิบัติในการทำงานทางด้านสิ่งแวดล้อม	4.45	.612	มาก
3. การตระหนักต่อความสำคัญ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจาก การทำลายระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมจะช่วยลดปัญหา สิ่งแวดล้อมต่างๆที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี	4.48	.663	มาก
4. การมีความรับผิดชอบที่ดีทางด้านสิ่งแวดล้อมทั้งต่อตนเอง และชุมชนจะส่งผลให้ช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆที่ เกิดขึ้น	4.57	.669	มาก
5. การมีจิตอาสาธารณะ พร้อมทั้งจะเสียสละเพื่อส่วนรวม ถือเป็น เป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานจิตอาสาทางด้านสิ่งแวดล้อม	4.48	.691	มาก
6. การเปิดกว้างในการทำงานเป็นที่ร่วมกับผู้อื่นอย่างไม่มีอคติ เป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อม	4.44	.716	มาก
7. การมีมุมมองที่ดีต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการ ทำงานด้านสิ่งแวดล้อม จะส่งผลต่อความสำเร็จในการ ดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม	4.49	.700	มาก
8. การเปิดใจพร้อมต่อการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตนเองอยู่ เสมอ เป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อม	4.46	.652	มาก
โดยรวม	4.50	.519	มาก

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีระดับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.519) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีจิตสำนึกที่ดีถือเป็นประเด็นสำคัญต่อการขับเคลื่อนงานทางด้านสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.574) รองลงมาคือ การมีความรับผิดชอบที่ดีทางด้านสิ่งแวดล้อมทั้งต่อตนเองและชุมชนจะส่งผลให้ช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆที่จะเกิดขึ้น ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.669) การมีมุมมองที่ดีต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อม จะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.700) การตระหนักต่อความสำคัญ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการทำลายระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมจะช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆที่จะเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.663) การมีจิตอาสาธารณะ พร้อมทั้งจะเสียสละเพื่อส่วนรวม ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานจิตอาสาทางด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.691) การเปิดใจพร้อมต่อการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.652) และการยึดมั่นในความถูกต้อง มีคุณธรรมจริยธรรมถือเป็นเรื่องที่สำคัญและควรยึดถือปฏิบัติในการทำงานทางด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.612)

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้ายคือ การเปิดกว้างในการทำงานเป็นที่ร่วมกับผู้อื่น อย่างไม่มีอคติเป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.716)

2.3 การวิเคราะห์ระดับสมรรถนะสิ่งแวดล้อม ด้านทักษะในการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านทักษะในการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านทักษะในการปฏิบัติงานทางสิ่งแวดล้อม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ทักษะในการบริหารจัดการงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	3.86	.917	มาก
2. ทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลสารสนเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	3.64	1.061	ปานกลาง
3. ทักษะในการประสานงานและการร่วมมือกับหน่วยงานและเครือข่ายทางสิ่งแวดล้อม	3.74	.878	มาก
4. ทักษะในการบริหารโครงการที่เกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	3.58	.981	ปานกลาง
5. ทักษะในการสื่อสาร การนำเสนอและถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	3.63	.943	ปานกลาง
6. ทักษะในการเขียนรายงานและสรุปรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก	3.46	1.045	ปานกลาง
7. ทักษะพื้นฐานในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์เพื่อปฏิบัติงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	3.31	1.100	ปานกลาง
โดยรวม	3.60	.859	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีระดับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านทักษะในการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.859) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ทักษะในการบริหารจัดการงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.917) รองลงมาคือ ทักษะในการประสานงานและการร่วมมือกับหน่วยงานและเครือข่ายทางสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.878) ทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลสารสนเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 1.061) ทักษะในการสื่อสาร การนำเสนอและถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.943) ทักษะในการ

บริหารโครงการที่เกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.981) และทักษะในการเขียนรายงานและสรุปรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 1.045)

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้ายคือ ทักษะพื้นฐานในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์เพื่อปฏิบัติงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 1.100)

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

3.1 การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้าน พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การแสวงหาความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ทันทต่อเหตุการณ์ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ	3.86	.915	มาก
2. การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สินค้าที่มีฉลากสีเขียวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือสามารถนำกลับมารีไซเคิลได้ใหม่เสมอ	3.91	.914	มาก
3. การเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในครัวเรือนที่มีสัญลักษณ์ประหยัดพลังงาน หรือมีฉลากประหยัดไฟเบอร์ 5	4.70	.547	มาก
4. การส่งเสริมการลดหรืองดการใช้ถุงพลาสติกหรือกล่องโฟมในการบรรจุอาหาร โดยการนำถุงผ้าหรือปิ่นโตมาใช้ทดแทน	4.29	.757	มาก
5. การคัดแยกขยะและสามารถทิ้งหรือกำจัดขยะแต่ละประเภทได้อย่างถูกต้องตามหลัก 3Rs (Reduce, Reuse และ Recycle)	4.19	.805	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้าน พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6. การใช้พลังงานอย่างประหยัดรู้คุณค่า เช่น การเปิดปิดไฟและเครื่องใช้ไฟฟ้าเป็นเวลาตามมาตรการขององค์กร การปิดน้ำทุกครั้งเมื่อใช้เสร็จ เป็นต้น	4.53	.593	มาก
7. การไม่ส่งเสริมการตัดไม้หรือทำลายทรัพยากรป่าไม้ เพราะจะเป็นการทำลายพื้นที่สีเขียวและส่งผลต่อชั้นบรรยากาศ	4.65	.552	มาก
8. การใช้บริการรถโดยสารสาธารณะแทนการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล หรือมีการตรวจเช็คสภาพรถยนต์อยู่เสมอเพื่อลดการปล่อยควันพิษ	3.75	1.105	มาก
9. การปลูกต้นไม้บริเวณบ้านของตนเองเพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและเพิ่มอากาศบริสุทธิ์	4.38	.751	มาก
โดยรวม	4.25	.489	มาก

จากตาราง 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.489) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในครัวเรือนที่มีสัญลักษณ์ประหยัดพลังงาน หรือมีฉลากประหยัดไฟเบอร์ 5 ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.547) รองลงมาคือ การไม่ส่งเสริมการตัดไม้หรือทำลายทรัพยากรป่าไม้ เพราะจะเป็นการทำลายพื้นที่สีเขียวและส่งผลต่อชั้นบรรยากาศ ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.552) การใช้พลังงานอย่างประหยัดรู้คุณค่า เช่น การเปิดปิดไฟและเครื่องใช้ไฟฟ้าเป็นเวลาตามมาตรการขององค์กร การปิดน้ำทุกครั้งเมื่อใช้เสร็จ เป็นต้น ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.593) การปลูกต้นไม้บริเวณบ้านของตนเองเพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและเพิ่มอากาศบริสุทธิ์ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.751) การส่งเสริมการลดหรืองดการใช้ถุงพลาสติกหรือกล่องโฟมในการบรรจุอาหาร โดยให้นำถุงผ้าหรือปิ่นโตมาใช้ทดแทน ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.757) การคัดแยกขยะและสามารถทิ้งหรือกำจัดขยะแต่ละประเภทได้อย่างถูกต้องตามหลัก 3Rs (Reduce, Reuse และ Recycle) ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.805) การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สินค้าที่มีฉลากสีเขียวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือสามารถนำกลับมารีไซเคิลได้ใหม่เสมอ ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.914) และการแสวงหา

ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ทันต่อเหตุการณ์ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.915)

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้ายคือ การใช้บริการรถโดยสารสาธารณะแทนการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล หรือมีการตรวจเช็คสภาพรถยนต์อยู่เสมอเพื่อลดการปล่อยควันพิษ ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 1.105)

3.2 การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตาราง 8

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้าน พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสาธารณะ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตเทศบาล เช่น กิจกรรมการปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว, กิจกรรมลดผักตบชวาในแหล่งน้ำสาธารณะ, กิจกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย, กิจกรรม Big cleaning Day เนื่องในวันสำคัญต่างๆ เป็นต้น	4.23	.911	มาก
2. การเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมหรือจัดการอบรมให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนในพื้นที่ เช่น เป็นวิทยากรในการให้ความรู้, เป็นคณะทำงานในกิจกรรมหรือโครงการด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น	3.68	1.236	มาก
3. การได้รับมอบหมายหน้าที่ในการลงพื้นที่ตรวจสอบและแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม	3.28	1.453	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้าน พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสาธารณะ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. การเข้าร่วมการประชุมอบรมในโครงการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่ตนเองและสามารถนำมาต่อยอดและขับเคลื่อนการทำงานเพื่อองค์กรและส่วนรวมต่อไป	3.41	1.310	ปานกลาง
5. การมีส่วนร่วมในการเสนอหรือร่างนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับขับเคลื่อนงานภายในองค์กรหรือชุมชน	3.24	1.339	ปานกลาง
6. ท่านเป็นส่วนหนึ่งในการจัดตั้งหรือเข้าร่วมเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก หรือเครือข่ายอาสาสมัครทางด้านสิ่งแวดล้อมอื่นๆ	3.48	1.218	ปานกลาง
7. การให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานหรือกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม กับหน่วยงานราชการหน่วยงานเอกชน หรือองค์กรภายนอก	3.71	1.200	มาก
8. การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ให้ประชาชนมีความรู้และตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น รณรงค์ในการลดใช้พลังงานไฟฟ้า พลังงานน้ำ พลังงานเชื้อเพลิง เป็นต้น	3.71	1.201	มาก
9. การมีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนข้อตกลง (MOU) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน สถานประกอบการหรือองค์กรอิสระต่างๆ	3.35	1.333	ปานกลาง
โดยรวม	3.56	1.066	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสาธารณะ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 1.066) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 1. การเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตเทศบาล เช่น กิจกรรมการปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว, กิจกรรมลอกผักตบชวาในแหล่งน้ำสาธารณะ, กิจกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย, กิจกรรม Big

cleaning Day เนื่องในวันสำคัญต่างๆ เป็นต้น ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.911) รองลงมาคือ การให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานหรือกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม กับหน่วยงานราชการหน่วยงานเอกชน หรือองค์กรภายนอก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 1.200) การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์รณรงค์ ให้ประชาชนมีความรู้และตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น รณรงค์ในการลดใช้พลังงานไฟฟ้า พลังงานน้ำ พลังงานเชื้อเพลิง เป็นต้น ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 1.201) การเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมหรือจัดการอบรมให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนในพื้นที่ เช่น เป็นวิทยากรในการให้ความรู้, เป็นคณะทำงานในกิจกรรมหรือโครงการด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 1.236) การเป็นส่วนหนึ่งในการจัดตั้งหรือเข้าร่วมเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก หรือเครือข่ายอาสาสมัครทางด้านสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 1.218) การเข้าร่วมการประชุมอบรมในโครงการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่ตนเองและสามารถนำมาต่อยอดและขับเคลื่อนการทำงานเพื่อองค์กรและส่วนรวมต่อไป ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 1.310) การมีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนข้อตกลง (MOU) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน สถานประกอบการหรือองค์กรอิสระต่างๆ ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 1.333) และการได้รับมอบหมายหน้าที่ในการลงพื้นที่ตรวจสอบและแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 1.453)

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการเสนอหรือร่างนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับขับเคลื่อนงานภายในองค์กรหรือชุมชน ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 1.339)

3.3 การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตาราง 9

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล	4.25	.489	มาก
2. พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ	3.56	1.066	ปานกลาง
3. พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยรวม	3.91	.713	มาก

จากตาราง 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.489) ระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 1.066) และ มีระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.713)

**ส่วนที่ 4 วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับพฤติกรรมความ
รับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล**

การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการทดสอบความแตกต่างของค่าที (t-Test) และทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) และหากมีความแตกต่างให้ใช้การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการแบบ LSD

ตาราง 10 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ ของกลุ่มตัวอย่าง

พฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม	เพศ	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
1. ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล	ชาย	4.10	.589	-2.290	.025*
	หญิง	4.32	.429		
2. ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ	ชาย	3.73	1.116	1.296	.197
	หญิง	3.49	1.042		
โดยรวม	ชาย	3.92	.802	.088	.930
	หญิง	3.91	.677		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 10 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม โดยรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม ในด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศหญิงมีระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม ในด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล สูงกว่าเพศชาย ส่วนใน

ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา จำแนกตามช่วงอายุ ของกลุ่มตัวอย่าง

พฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม	ช่วงอายุ	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig
1. ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล	ไม่เกิน 20 ปี				
	21 - 30 ปี	4.20	.498	.402	.752
	31 - 40 ปี	4.24	.432		
	41 - 50 ปี	4.27	.517		
	51 - 60 ปี	4.35	.574		
2. ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสาธารณะ	ไม่เกิน 20 ปี				
	21 - 30 ปี	3.54	1.080	1.620	.187
	31 - 40 ปี	3.44	1.137		
	41 - 50 ปี	3.53	1.012		
	51 - 60 ปี	4.09	.889		
โดยรวม	ไม่เกิน 20 ปี				
	21 - 30 ปี	3.87	.759	1.267	.288
	31 - 40 ปี	3.84	.707		
	41 - 50 ปี	3.90	.691		
	51 - 60 ปี	4.22	.661		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 11 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ในด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล และด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา จำแนกตามสถานภาพ ของกลุ่มตัวอย่าง

พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม	สถานภาพ	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig
1. ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล	โสด	4.24	.521	.170	.844
	สมรส	4.25	.476		
	อื่นๆ	4.39	.369		
2. ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ	โสด	3.44	1.096	.661	.518
	สมรส	3.64	1.046		
	อื่นๆ	3.72	1.164		
โดยรวม	โสด	3.84	.753	.478	.621
	สมรส	3.95	.690		
	อื่นๆ	4.06	.649		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 12 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมความ
 รับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม โดยรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีระดับ
 พฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม ในด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมส่วน
 บุคคล และด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะไม่แตกต่างกัน อย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม
 ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา จำแนกตามระดับการศึกษา ของกลุ่ม
 ตัวอย่าง

พฤติกรรมความ รับผิดชอบทาง สิ่งแวดล้อม	ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig
1. ด้านพฤติกรรมความ รับผิดชอบทาง สิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล	ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.36	.534	1.310	.273
	ปริญญาตรี	4.21	.478		
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.29	.453		
2. ด้านพฤติกรรมความ รับผิดชอบทาง สิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.12	.853	7.797	.001*
	ปริญญาตรี	3.35	1.108		
	สูงกว่าปริญญาตรี	3.64	.783		
โดยรวม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.24	.639	6.098	.003*
	ปริญญาตรี	3.78	.726		
	สูงกว่าปริญญาตรี	3.97	.569		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 13 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ในด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคลไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสาธารณะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ดังตารางที่ 13 – 14

ตาราง 14 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ จำแนกตามระดับการศึกษา ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.12	-	.000*	.104
ปริญญาตรี	3.35		-	.271
สูงกว่าปริญญาตรี	3.64			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 14 พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน 1 คู่ ที่มีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของกลุ่มที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีระดับสูงกว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

ตาราง 15 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา โดยรวมจำแนกตามระดับการศึกษา ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.24	-	.001*	.169
ปริญญาตรี	3.78		-	.297
สูงกว่าปริญญาตรี	3.97			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 15 พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน 1 คู่ ที่มีพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมโดยรวม ของกลุ่มที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีระดับสูงกว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

ตาราง 16 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา จำแนกตามประเภทของพนักงานเทศบาล ของกลุ่มตัวอย่าง

พฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม	ประเภทของพนักงานเทศบาล	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig
1. ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล	ข้าราชการ	4.23	.515	3.672	.014*
	ลูกจ้างประจำ	4.32	.513		
	พนักงานจ้างภารกิจ	4.13	.373		
	พนักงานจ้างทั่วไป	4.50	.522		
2. ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ	ข้าราชการ	3.27	1.083	6.543	.000*
	ลูกจ้างประจำ	3.38	1.140		
	พนักงานจ้างภารกิจ	3.66	.991		
	พนักงานจ้างทั่วไป	4.25	.793		

ตาราง 16 (ต่อ)

พฤติกรรมความ รับผิดชอบทาง สิ่งแวดล้อม	ประเภทของ พนักงานเทศบาล	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig
โดยรวม	ข้าราชการ	3.75	.722	5.697	.001*
	ลูกจ้างประจำ	3.85	.809		
	พนักงานจ้างภารกิจ	3.89	.611		
	พนักงานจ้างทั่วไป	4.37	.643		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 16 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีประเภทของพนักงานเทศบาลแตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประเภทของพนักงานเทศบาลแตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม ในด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล และด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ดังตารางที่ 17- 19

ตาราง 17 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคลจำแนกตามประเภทของพนักงานเทศบาล ของกลุ่มตัวอย่าง

ประเภทของ พนักงานเทศบาล	$\bar{X}$	ข้าราชการ	ลูกจ้างประจำ	พนักงาน จ้างภารกิจ	พนักงาน จ้างทั่วไป
ข้าราชการ	4.23	-	.534	.287	.011*
ลูกจ้างประจำ	4.32		-	.233	.300
พนักงานจ้างภารกิจ	4.13			-	.001*
พนักงานจ้างทั่วไป	4.50				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 17 พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างที่มีประเภของพนักงานเทศบาลแตกต่างกัน 2 คู่ ที่มีพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคู่ที่ 1 ได้แก่ ระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคลของกลุ่มที่เป็นพนักงานจ้างทั่วไป มีระดับสูงกว่า กลุ่มที่เป็นข้าราชการ และคู่ที่ 2 ได้แก่ระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคลของกลุ่มที่เป็นพนักงานจ้างทั่วไป มีระดับสูงกว่า กลุ่มที่เป็นพนักงานจ้างภาครัฐ

ตาราง 18 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ จำแนกตามประเภทของพนักงานเทศบาล ของกลุ่มตัวอย่าง

ประเภทของพนักงานเทศบาล	$\bar{X}$	ข้าราชการ	ลูกจ้างประจำ	พนักงานจ้างภาครัฐ	พนักงานจ้างทั่วไป
ข้าราชการ	3.27	-	.724	.040*	.000*
ลูกจ้างประจำ	3.38		-	.421	.018*
พนักงานจ้างภาครัฐ	3.66			-	.016*
พนักงานจ้างทั่วไป	4.25				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 18 พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างที่มีประเภของพนักงานเทศบาลแตกต่างกัน 4 คู่ ที่มีพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคู่ที่ 1 ได้แก่ ระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสาธารณะของกลุ่มที่เป็นพนักงานจ้างภาครัฐ มีระดับสูงกว่า กลุ่มที่เป็นข้าราชการ คู่ที่ 2 ได้แก่ ระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสาธารณะของกลุ่มที่เป็นพนักงานจ้างทั่วไป มีระดับสูงกว่า กลุ่มที่เป็นข้าราชการ คู่ที่ 3 ได้แก่ ระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ของกลุ่มที่เป็นพนักงานจ้างทั่วไป มีระดับสูงกว่า กลุ่มที่เป็นลูกจ้างประจำ และคู่ที่ 4 ได้แก่ ระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ของกลุ่มที่เป็นพนักงานจ้างทั่วไป มีระดับสูงกว่า กลุ่มที่เป็นพนักงานจ้างภาครัฐ

ตาราง 19 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา โดยรวม จำแนกตามประเภทของพนักงานเทศบาล ของกลุ่มตัวอย่าง

ประเภทของพนักงานเทศบาล	$\bar{X}$	ข้าราชการ	ลูกจ้างประจำ	พนักงานจ้างภารกิจ	พนักงานจ้างทั่วไป
ข้าราชการ	3.75	-	.632	.248	.000*
ลูกจ้างประจำ	3.85		-	.857	.034*
พนักงานจ้างภารกิจ	3.89			-	.004*
พนักงานจ้างทั่วไป	4.37				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 19 พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างที่มีประเภทของพนักงานเทศบาลแตกต่างกัน 3 คู่ ที่มีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อมโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคู่ที่ 1 ได้แก่ ระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อมโดยรวม ของกลุ่มที่เป็นพนักงานจ้างทั่วไปมีระดับสูงกว่า กลุ่มที่เป็นข้าราชการ คู่ที่ 2 ได้แก่ ระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อมโดยรวมของกลุ่มที่เป็นพนักงานจ้างทั่วไป มีระดับสูงกว่า กลุ่มที่เป็นลูกจ้างประจำและคู่ที่ 3 ได้แก่ ระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อมโดยรวมของกลุ่มที่เป็นพนักงานจ้างทั่วไป มีระดับสูงกว่า กลุ่มที่เป็นพนักงานจ้างภารกิจ

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นเดียว ระหว่างตัวแปรต้นสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม และตัวแปรตามพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาลในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

การหาความสัมพันธ์ของสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลาโดยการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นเดียว (Simple Linear Regression Analysis) สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่

X	แทน	สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
X_1	แทน	สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม
X_2	แทน	สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมด้านทัศนคติที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม
X_3	แทน	สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมด้านทักษะในการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม
Y	แทน	พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยรวม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
Y_1	แทน	พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล
Y_2	แทน	พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ

5.1 การหาความสัมพันธ์ของสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 20 ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคลของพนักงานเทศบาลในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig
ด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม	.007	.935
ด้านทัศนคติที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม	.397	.000**
ด้านทักษะในการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม	.589	.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 20 พบว่า สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อมไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล ส่วนสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านทัศนคติที่ดีด้านสิ่งแวดล้อมและด้านทักษะในการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีขนาดความสัมพันธ์ เท่ากับ ($r = .397$, $sig = .000$ และ $r = .589$, $sig = .000$) ตามลำดับ

ตาราง 21 ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig
ด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม	.116	.143
ด้านทัศนคติที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม	.282	.000**
ด้านทักษะในการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม	.683	.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 21 พบว่า สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ ส่วนสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านทัศนคติที่ดีด้านสิ่งแวดล้อมและด้านทักษะในการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก กับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีขนาดความสัมพันธ์ เท่ากับ ($r = .282$, $sig = .000$ และ $r = .683$, $sig = .000$) ตามลำดับ

ตาราง 22 ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวมของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig
ด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม	.089	.262
ด้านทัศนคติที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม	.348	.000**
ด้านทักษะในการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม	.713	.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 22 พบว่า สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม ไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ กับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม ส่วนสมรรถนะทาง
สิ่งแวดล้อม ด้านทัศนคติที่ดีด้านสิ่งแวดล้อมและด้านทักษะในการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม
มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก กับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวมอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีขนาดความสัมพันธ์ เท่ากับ ($r = .348$, $sig = .000$ และ
 $r = .713$, $sig = .000$) ตามลำดับ

5.2 การหาความสัมพันธ์ของสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา โดยการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นเดียว (Simple Linear Regression Analysis)

ตาราง 23 การวิเคราะห์สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

ปัจจัยพยากรณ์	B	S. E.	β	t	Sig.
ค่าคงที่	-0.143	0.354		-0.404	0.686
สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม (X)	1.167	0.101	0.676	11.518	0.000*

R = 0.676, R² = 0.456, R²_{adj} = 0.453, F = 132.669, Sig = 0.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 23 ผลการวิเคราะห์สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยรวม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา พบว่า

สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยรวม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา (Y) ได้ร้อยละ 45.6 (R² = 0.456) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถเขียนสมการได้ ดังนี้

1) สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\text{พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม} = -0.143 + 1.167X$$

$$Y = -0.143 + 1.167X$$

2) สมการทำนายในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\text{พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม} = 0.676X$$

กล่าวคือ เมื่อพนักงานเทศบาลมีสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม 1 หน่วย จะส่งผลในทางบวกต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม .676 หน่วย แสดงว่า สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ส่งผลในทางบวก ต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ยังมี สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมเพิ่ม จะส่งผลให้พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวมเพิ่มขึ้น

ตาราง 24 การวิเคราะห์สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล ของพนักงานเทศบาลในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

ปัจจัยพยากรณ์	B	S. E.	β	t	Sig.
ค่าคงที่	1.872	0.269		6.949	0.000*
สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม (X)	0.686	0.077	0.578	8.900	0.000*

R = 0.578, R² = 0.334, R²_{adj} = 0.330, F = 79.205, Sig = 0.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 24 ผลการวิเคราะห์สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา พบว่า

สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา (Y_1) ได้ร้อยละ 33.4 ($R^2 = 0.334$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถเขียนสมการได้ ดังนี้

1) สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม} &= 1.872 + 0.686X \\ \text{ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล} \\ Y_1 &= 1.872 + 0.686X \end{aligned}$$

2) สมการทำนายในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\begin{aligned} \text{พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม} &= 0.578X \\ \text{ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล} \end{aligned}$$

กล่าวคือ เมื่อพนักงานเทศบาลมีสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม 1 หน่วย จะส่งผลในทางบวกต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล .578 หน่วย แสดงว่า สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ส่งผลในทางบวก ต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอ บางกล่ำ จังหวัดสงขลา ยังมี สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมเพิ่ม จะส่งผลให้พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคลเพิ่มขึ้น

ตาราง 25 การวิเคราะห์สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ ของพนักงานเทศบาลในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

ปัจจัยพยากรณ์	B	S. E.	β	t	Sig.
ค่าคงที่	-2.158	0.553		-3.901	0.000*
สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม (X)	1.648	0.158	0.638	10.415	0.000*

R = 0.638, R² = 0.407, R²_{adj} = 0.403, F = 108.475, Sig = 0.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 25 ผลการวิเคราะห์สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา พบว่า

สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา (Y₂) ได้ร้อยละ 40.7 (R² = 0.407) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถเขียนสมการได้ ดังนี้

1) สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม} &= -2.158 + 1.648X \\ \text{ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ} \\ Y_2 &= -2.158 + 1.648X \end{aligned}$$

2) สมการทำนายในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\begin{aligned} \text{พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม} &= 0.638X \\ \text{ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ} \end{aligned}$$

กล่าวคือ เมื่อพนักงานเทศบาลมีสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม 1 หน่วย จะส่งผลในทางบวกต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ .638 หน่วย แสดงว่า สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ส่งผลในทางบวกต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ยังมี สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมเพิ่ม จะส่งผลให้พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะเพิ่มขึ้น

4.4 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การทดสอบสมมติฐานองงานวิจัย เรื่อง สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ปรากฏดังตาราง 26

ตาราง 26 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน
1. พนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา มีสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง		✓
2. พนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำจังหวัดสงขลา มีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง		✓
3. พนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำจังหวัดสงขลา ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน	✓	
4. สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำจังหวัดสงขลา	✓	

จากตาราง 26 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า งานวิจัยชิ้นนี้ยอมรับสมมติฐานการวิจัย จำนวน 2 ข้อ ได้แก่

ข้อที่ 3 พนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม แตกต่าง

ข้อที่ 4 สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

งานวิจัยชิ้นนี้ ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย จำนวน 2 ข้อ ได้แก่

ข้อที่ 1 พนักงานเทศบาล สังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา มีสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่ 2 พนักงานเทศบาล สังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา มีพฤติกรรมการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

- 1) เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
- 2) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
- 3) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
- 4) เพื่อศึกษาสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อมพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างคือพนักงานเทศบาล ที่ทำงานอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา จำนวน 160 คน วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปร ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นเดียว (Simple Linear Regression) ซึ่งผลการศึกษสามารถสรุป ในประเด็นสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.60 มีช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.50 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 58.10 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี 65.60 และมีประเภทของพนักงานเทศบาล เป็นข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 54.60

5.1.2 ระดับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีจิตสำนึกที่ดีถือเป็นประเด็นสำคัญต่อการขับเคลื่อนงานทางด้านสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.65$)

รองลงมา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านทักษะในการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.60$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีทักษะในการบริหารจัดการงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาน้อยเพียงใด ($\bar{X} = 3.86$)

และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม อยู่ระดับปานกลาง จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 66.30 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีกลุ่มตัวอย่างตอบถูกมากที่สุด คือ มนุษย์ทุกคนเป็นสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งที่อาศัยอยู่ร่วมกันในระบบนิเวศของโลก โดยมีกลุ่มตัวอย่างตอบถูก 153 คน คิดเป็นร้อยละ 95.6

5.1.3 ระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) และเมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในครัวเรือนที่มีสัญลักษณ์ประหยัดพลังงาน หรือมีฉลากประหยัดไฟเบอร์ 5 ($\bar{X} = 4.70$)

รองลงมา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสาธารณะ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.56$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตเทศบาล เช่น กิจกรรมการปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว, กิจกรรมลอกผักตบชวาในแหล่งน้ำสาธารณะ, กิจกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย, กิจกรรม Big cleaning Day เนื่องในวันสำคัญต่างๆ เป็นต้น ($\bar{X} = 4.23$)

บุคคล และด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.1.5 สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมโดยรวมของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา โดยสามารถอธิบายระดับการส่งผลต่อ พฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมโดยรวมได้ร้อยละ 45.6 หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล ของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา โดยสามารถอธิบายระดับการส่งผลได้ร้อยละ 33.4

สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ ของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา โดยสามารถอธิบายระดับการส่งผลได้ร้อยละ 40.7

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

5.2.1 ในส่วนของการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

เพศ ของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพศไม่ได้มีความสำคัญต่อการแสดงออกของพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล เพศไม่ได้เป็นตัวกำหนดว่า เพศหญิงหรือเพศชายสามารถแสดงออกซึ่งพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมได้ดีกว่ากัน

ช่วงอายุ ของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ต่อให้มีช่วงอายุมากหรือน้อย ก็ไม่มีผลต่อการแสดงออกมาซึ่งพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม บางทีคนที่มีช่วงอายุมากกว่าก็ไม่จำเป็นว่าจะมีระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม สูงกว่าคนที่มีอายุน้อยกว่า

สถานภาพ ของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ไม่ว่าจะอยู่ในสถานภาพใด ก็สามารถแสดงออกซึ่งพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม ได้ไม่แตกต่างกัน

ระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน ของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา มีผลต่อระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพนักงานเทศบาล ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมสูงกว่า ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ ทั้งนี้ส่วนตัวผู้วิจัยมองว่าอาจเป็นเพราะ เมื่อเรามีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น จะมีผลทำให้เราเกิดความตระหนักต่อพื้นฐานในการแสดงพฤติกรรมหรือไม่กล้าที่จะแสดงพฤติกรรมในการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมออกมา หรือมีความยึดติดต่อภาพลักษณ์ มีอิโก้ในตนเองมากขึ้น มักคิดและสั่งการผู้อื่นมากกว่าจะลงมือทำหรือปฏิบัติด้วยตนเอง จนไม่ตระหนักสิ่งแวดล้อมรอบตัวทั้งต่อตนเองและต่อสาธารณะ

ประเภทของพนักงานเทศบาล ที่แตกต่างกัน ของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา มีผลต่อระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพนักงานเทศบาล ที่เป็นพนักงานจ้างทั่วไป มีระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมสูงกว่า พนักงานจ้างภารกิจ ลูกจ้างประจำ ข้าราชการ ตามลำดับ ทั้งนี้ส่วนตัวผู้วิจัยมองว่าอาจเป็นเพราะ การที่พนักงานเทศบาล มีประเภทอยู่ในระดับต่ำกว่าระดับอื่นๆ มีความพยายามที่อยากจะปฏิบัติตัวเองให้ดี ทั้งพฤติกรรมต่อตนเองและพฤติกรรมต่อสาธารณะ เพื่อพิสูจน์ตนเองให้ผู้ใหญ่หรือผู้บริหารเห็นถึงความตั้งใจหรือความพยายามที่จะประพฤติปฏิบัติตนให้ออกมาในทางที่ดี เพื่อเป็นที่ยอมรับและเพื่ออนาคตในการปรับตำแหน่งของตนเองสู่ระดับที่สูงขึ้น จึงทำให้บุคคลเหล่านี้มีระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง

5.2.2 เพื่อศึกษาสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอ บางกล่ำ จังหวัดสงขลา

จากการศึกษาวิจัย พบว่า สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอ บางกล่ำ จังหวัดสงขลา ซึ่งในทัศนะของผู้วิจัยมองว่า สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นปรากฏการณ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างเข้าใจได้ของมนุษย์ เพราะสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์แสดงออกมามีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เนื่องจากพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกมานั้น ส่วนหนึ่งเกิดมาจากกระบวนการคิด กระบวนการกลั่นกรองมาจากภายใน ทั้งในด้านทัศนคติ ด้านทักษะ และด้านความรู้ ซึ่งมีผลทำให้พฤติกรรมหรือการกระทำที่แสดงออกมานั้นเป็นไปในทิศทางต่างๆ โดยเฉพาะในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากพนักงานเทศบาลมีสมรรถนะทางด้านสิ่งแวดล้อมในด้านของทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม ด้านทักษะในการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม และด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับที่ดี แสดงว่าบุคลากรเหล่านั้นเป็นผู้ที่มีพื้นฐานที่ดีทางด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในด้านทัศนคติ ทักษะและความรู้ เมื่อมีพื้นฐานทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี ก็จะทำให้พนักงานเทศบาล สามารถปฏิบัติหน้าที่ทางด้านสิ่งแวดล้อมออกมาได้ในระดับหรือทิศทางที่ดีตามมา แต่อย่างไรก็ตาม การพัฒนาศักยภาพสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ทั้งในด้านด้านของทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม ด้านทักษะในการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม และด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม ถือว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อพนักงานเทศบาล เพราะผู้วิจัยเชื่อว่า หากพนักงานเทศบาลมีสมรรถนะทางด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ อยู่ในระดับมากที่สุด ก็จะทำให้พนักงานเทศบาล สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ทางด้านสิ่งแวดล้อมได้ดียิ่งขึ้น และสามารถแสดงพฤติกรรมในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ออกมาได้ในระดับที่ดีและสามารถช่วยในการแก้ไขปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันนี้ให้ดียิ่งขึ้นอย่างยั่งยืนได้ต่อไปในอนาคต ซึ่งจะส่งผลดีและเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ต่อประชาชนส่วนรวมในพื้นที่อำเภอ บางกล่ำ และต่อภาพรวมของประเทศต่อไป

ซึ่งสอดคล้องและสามารถอธิบายได้ตามทฤษฎีพลเมืองสิ่งแวดล้อมของ Hungerford & Volk (1990) เช่นกัน เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่สามารถอธิบายถึงระดับความรู้สึกหรือทัศนคติต่อความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างชัดเจนและมีการแยกย่อยออกเป็นระดับที่สามารถใช้ในการคัดกรองบุคคลแต่ละคน ว่ามีความรู้ความสามารถหรือมีความรู้สึกที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับที่มากน้อยเพียงใด ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าทฤษฎีดังกล่าว สามารถ

นำมาเป็นเกณฑ์ในการชี้วัดสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาล อีกทั้งยังสามารถนำมาปรับใช้ในการพัฒนาศักยภาพของพนักงานเทศบาลให้มีประสิทธิภาพในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นตามทฤษฎีดังกล่าว เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน และสังคมส่วนรวมได้มากยิ่งขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ (มารีย์ยม เจ๊ะเต๊ะ, 2556) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น : กรณีศึกษา โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่า การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การมีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการได้รับการสนับสนุนกิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากทางโรงเรียน มีความสัมพันธ์และส่งผลกับพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (น้ำผึ้ง นานาพันธ์, 2561) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเลของประชาชนในชุมชนวัดช่องลม ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศชายฝั่งทะเลและความตระหนักในคุณค่าการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม มีผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเลของประชาชนในชุมชนวัดช่องลม ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี และยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ (ภาวิณี กาญจนภา และ ปานจิต วัฒนสารรัช, 2562) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของทัศนคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่า ทัศนคติที่ดีต่างๆทางด้านสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลหรือส่งผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของประชาชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาลสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา มีข้อเสนอแนะดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาวิจัย พบว่า พนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา มีสมรรถนะทางด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก และเพื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสมรรถนะทางด้านสิ่งแวดล้อม ด้านทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านทักษะ

ในการปฏิบัติงานทางสิ่งแวดล้อม และด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง โดยแต่ละด้าน มีข้อเสนอแนะดังนี้

1) ด้านทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งอยู่ในระดับมาก อยู่แล้วนั้น แต่องค์กรควรต้องมีการอบรมในด้านดังกล่าวอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นการปรับทัศนคติทางด้านสิ่งแวดล้อมในประเด็นเดิมให้มีความชัดเจนมากขึ้น หรือในประเด็นใหม่ๆ ให้มีความเข้าใจตรงกัน เพื่อให้สมรรถนะในด้านทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมคงอยู่ในระดับที่มากที่สุดต่อไป

2) ด้านทักษะในการปฏิบัติงานทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และยังมีประเด็นหัวข้อที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ นั่นคือ ในหัวข้อเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์วิทยาศาสตร์เพื่อปฏิบัติงานทางด้านสิ่งแวดล้อม และในส่วนของทักษะในการเขียนรายงานและสรุปรายงานผลทางด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ควรวางแผนจัดการอบรมให้ความรู้ในประเด็นดังกล่าวอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของบรรยาย และการปฏิบัติใช้เครื่องมือจริง เนื่องจากทักษะดังกล่าวนี้ เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมากต่อการปฏิบัติงานทางด้านสิ่งแวดล้อม

3) ด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และยังมีประเด็นหัวข้อที่มีจำนวนผู้ตอบผิดจำนวนมาก ได้แก่ ในประเด็นหัวข้อ ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพและมาตรฐานทั่วไปทางด้านสิ่งแวดล้อม, ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์เพื่อตรวจวัด วิเคราะห์ผลทางด้านสิ่งแวดล้อม และความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องในด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ผู้วิจัยเชื่อว่า พนักงานเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ควรได้รับการอบรมพัฒนาศักยภาพในประเด็นสมรรถนะด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อมเหล่านี้เป็นอย่างเป็นรูปธรรม และมีมาตรฐานในการวัดผลการอบรมที่ดี ซึ่งจะทำให้พนักงานเทศบาล เป็นผู้ที่มีพื้นฐานสมรรถนะทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ดียิ่งขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการศึกษาวิจัยในเรื่องดังกล่าวในครั้งต่อไป ผู้วิจัยคิดว่า ประเด็นที่น่าสนใจและควรนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลหรือหาคำตอบเพิ่มเติมในครั้งถัดไป คือประเด็นเกี่ยวกับ ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ว่าเป็นเพราะเหตุใดผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ จึงมีระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบทางด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากกว่า ผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่า ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าเป็นประเด็นที่น่าสนใจ และหากมีการศึกษาวิจัยในครั้งหน้า ควรจะนำประเด็นนี้มาใช้ในการวางแผนเก็บข้อมูล เพื่อหาคำตอบดังกล่าวต่อไป ยกตัวอย่างเช่น อาจจะมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่าง ที่มีระดับ

การศึกษาแตกต่างกัน เพื่อศึกษาถึงแนวคิดและทัศนคติ ต่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมความ
รับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม เพื่อหาคำตอบว่าระดับการศึกษา หรือการศึกษาเล่าเรียนที่ผ่านมาของ
ผู้ให้สัมภาษณ์มีผลต่อกระบวนการปฏิบัติตนหรือกระบวนการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมความ
รับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมหรือไม่อย่างไร เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กมลกนก เกียรติศักดิ์ชัย. (2563). *สมรรถนะของคนในชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำในพื้นที่เกาะหมาก จังหวัดตราด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- กรภัทร พวงทอง, เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย และ นฤมล ปทุมรักษ์. (2563). *สมรรถนะผู้นำความปลอดภัยของหัวหน้าวิสัญญีพยาบาล*. *พยาบาลสาร*, 47(3), 363-375.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2563). *แบบประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) ประจำปี 2563*. กรุงเทพฯ : กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น.
- จิระประภา อัครบวร. (2549). *Competency คืออะไรกันแน่*. *วารสารดำรงราชานุภาพ*, 6(20), 1-3.
- ณรงคิวิทย์ แสนทอง. (2547). *มารู้จัก COMPETENCY กันเถอะ*. กรุงเทพฯ : เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- นภวรรณ ฐานะกาญจน์ พงษ์เขียว และ จิราภรณ์ เทียมพันธ์พงศ์. (2561). *พฤติกรรม การรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติปางสีดา*. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11(1), 1707-1720.
- นิศารัตน์ รววมวงษ์. (2549). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลเอกชน เครือโรงพยาบาลกรุงเทพ ภาคตะวันออก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- น้ำผึ้ง นาพันธ์. (2561). *พฤติกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเลของประชาชนในชุมชนวัดช่องลม ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- พิชิต ฤทธิจรรยา. (2556). *หลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : เฮ้าส์ ออฟ เคอร์รี่ส์.
- พิญนิชาริ โสคำ, พร้อมพิไล บัวสุวรรณ และ สุดารัตน์ สารสว่าง. (2562). *สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1*. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(3), 185-194.
- ภาวิณี กาญจนานา และ ปานจิต วัฒนสารวัช. (2562). *อิทธิพลของทัศนคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร*. *วารสารความปลอดภัยและสุขภาพ*, 12(2), 58-74.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- มารีย์ม เจ๊ะเต๊ะ. (2556). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น :กรณีศึกษา โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ อำเภอเมืองจังหวัดยะลา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สถาบันบัณฑิตพัฒนศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- มัลลิกา บุนนาค (2537). สถิติเพื่อการตัดสินใจ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชานีประศาสน์. (2545). ระเบียบวิธีการวิจัย. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- วรวณี แกมเกตุ. (2555). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (Research methodology in behavioral sciences). กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพงษ์ พงุทธิพันธุ์. (2553). ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับธุรกิจ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ฮาซันพรินติ้ง.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : บุญศิริการพิมพ์.
- ศรีสุวรรณ เกษมสวัสดิ์. (2553). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในรายวิชาสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ.
- ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา. (2557). ทักษะการเรียนรู้ในทศวรรษที่ 21, QA NEWS ข่าวประกันคุณภาพการศึกษา, 14(303) , สืบค้น 17 มิถุนายน 2564, จาก https://www.qa.kmutnb.ac.th/qa_news/2557/QANEWS303_25570101.pdf
- ศตวรรษ กล้าดิษฐ์ (2560). สมรรถนะที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตในอุตสาหกรรมการผลิตสายไฟฟ้ากรณีศึกษาบริษัท สายไฟฟ้าไทย-ยาคากิ จำกัด. (การค้นคว้าอิสระ ตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศิริรัตน์ เจือโธสง. (2555). สมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น. (2558). มาตรฐานกำหนดตำแหน่งข้าราชการส่วนท้องถิ่น. สืบค้น 17 มิถุนายน 2564, จาก http://www.local.moi.go.th/2009/pdf/DLA_SPEC_OK.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2537). คู่มือสมรรถนะราชการพลเรือนไทย. กรุงเทพฯ: บริษัท พี เอ ลีฟวิ่ง จำกัด
- สุทัศน์ นำพูลสุขสันต์ (2546). ความสำคัญและประโยชน์ของสมรรถนะ. ความสำคัญและประโยชน์ของสมรรถนะ. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนา อินเตอร์พรีน.
- สุรพงษ์ มาลี. (2549). “การบริหารทรัพยากรมนุษย์ตามหลักสมรรถนะ”. การบริหาร ทรัพยากรมนุษย์. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เสรี วรพงษ์. (2551). สิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน. ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. หน้า 161-176
- Adombent, M., Fischer, D., Godemann, J., Herzig, C., Otte, I., Rieckmann, M., et al. (2014). Emerging areas in research on higher education for sustainable development—Management education, sustainable consumption and perspectives from central and eastern europe. *Journal of Cleaner Production*, 62(1), 1–7.
- Akintunde, A. E. (2017). Theories and concepts for human behavior in environmental preservation. *Journal of Environmental Science and Public Health*, 1(2), 120-133.
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. [*Organizational Behavior and Human Decision Processes*](#), 50(2): 179-211.
- Berenyi, L. (2012). Developing environmental competence. *Regional formation and Development studies*, 3(8), S.15-24.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Corral Verdugo, V. (2002). [A structural model of proenvironmental competency](#). *SAGE Journals*, 34(4), S.531-549.
- Davies, B. & Ellison, L. (1997). *School Leadership for the 21st century, A competency and knowledge approach*. London: Routledge 11 New Fetter Lane.
- Dubois, D. & Rothwell, J. W. (2004). *Competency – Based Human Resource Management*. 1st. California: Davies-Black Publishing.
- Dzengiz, T. & Niesten, E. (2019). “Competences for environmental sustainability: A systematic review on the Impact of absorptive capacity and capabilities” *Journal of Business Ethics*, 162(1): 881-906
- Hammond, A., Adriaanse, A., Rodenberg, E., et al. (1995). Environmental indicators: A systematic approach to measuring and reporting on environmental policy performance in the context of sustainable development. *World Resources Institute*.
- Hansen, E. G., & Schaltegger, S. (2014). The sustainability balanced scorecard: A systematic review of architectures. *Journal of Business Ethics*, 133(2), 193–221.
- Hines, J. M., Hungerford, H. R., Tomera, A. N. (1987). Analysis and synthesis of research on responsible environmental behavior: A meta-analysis. *Journal of Environmental Education*, 18, 1-8.
- Hungerford, H. R., & Volk, T. L. (1990). Changing learner behavior through environmental education. *Journal of Environmental Education*, 21, 8-22.
- Frick, J. Florian G. Kaiser., & Wilson, M. (2004). Environmental knowledge and conservation behavior: exploring prevalence and structure in a representative sample. *Personality and Individual Differences*, 37(1), 1597–1613.
- Krajhanzl, J. (2010). Environmental and pro-environmental Behavior. *School and Health*, 21, 251-274.
- Katz, R. L. (1974). Skills of an effective administrator. *Harvard Business Review*, 90-102.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Kleef, J. A. G., & Roome, N. J. (2007). Developing capabilities and competence for sustainable business management as innovation: A research agenda. *Journal of Cleaner Production*, 15(1), 38–51
- Laasch, O., & Conaway, R. N. (2015). *Principles of responsible management: Global sustainability, responsibility, ethics*. Mason: Cengage
- Lackney, J. A. (2008). Teacher environmental competence in elementary school environments. *Children, Youth and Environments*, 18(2), 133 – 159.
- Lambrechts, W. (2013). The integration of competences for sustainable development in higher education: An analysis of bachelor programs in management. [Journal of Cleaner Production](#), 48(1), 65-73.
- Liobikiene, G. (2019). The importance of environmental knowledge for private and public sphere pro-environmental behavior: Modifying the value-belief-norm Theory. *Sustainability*, 11(12), 1-19.
- [Mahmoud, M. A.](#) (2018). The impact of built environment on human behaviors. [International Journal of Environmental Science & Sustainable Development](#), 2(1):12, 1-11.
- McClelland, D. C. (1973). Test for competence, rather than intelligence. *American Psychologists*, 17(7), 57-83.
- McClelland, David C. (1999). Identifying competencies with behavioral-event interviews. *Psychological Science*, 9(5). Retrieved December 11, 2005, from www.eiconsortium.org/research/business_case_for_ei.htm
- Roczen, N., Kaiser, G. F., Bogner, X. F. & Wilson, M. (2014). A competence model for environmental education. *Environment and Behavior*, 46(8), 972-992.
- Patthanaisaranukool, W., Fongsatitku, P., & Warodomrunsimun, C. (2020). Environmental Health Professionals in Developed Countries. *Environment Asia*, 13(1), 112 – 123.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Pedersen, D. (2002). Dimensions of environmental competence. *Journal of Environmental Psychology*, 19(3), 303–308.
- Roczen, N. (2011). Environmental competence - The interplay between connection with nature and environmental knowledge in promoting ecological behavior. *SAGE journals*, 46(8), 972-992.
- Roth, C. E. (1992). *Environmental literacy: Its roots, evolution, and directions in the 1990s*. Columbus, OH: ERIC Clearinghouse for Science, Mathematics, and Environmental Education.
- Sawitri, D. (2 0 1 5) . Pro-environmental behavior from a social cognitive theory Perspective. *Procedia Environmental Sciences*, 23, 27-33.
- Spencer & Spencer (1993). *Competence at work*. New York: Wiley.
- Stern, P. C. (2000). Toward a coherent theory of environmentally significant behavior. *Journal of Social Issues*, 56(3), 407-424.
- Subbarini, M. S. (1998). *Philosophical, epistemological, doctrinal and structural basis for international environmental education Curriculum*. Proceedings of the International Best of Both Worlds Conference (Pretoria, South Africa, March 1998). Presented by the University of South Africa, Vista University, and the South African College of Education.
- Subramanian, N. (2016). Green competence framework: Evidence from China. *The International Journal of Human Resource Management*, 27(1), 151–172.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd edition. Newyork: Harper and Row Publication.
- Verdugo, C. (2 0 0 2) . A structural model of proenvironmental competency. *SAGE Journals*, 34(4), 531-549.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Victoria, A. (2018). Environment and human behavior. Retrieved 20 June, 2021 from https://www.researchgate.net/publication/326060352_Environment_and_Human_Behaviour.
- Vlek, C. (2007). Human behavior and environmental sustainability: Problem, driving forces, and research topics. *Journal of Social Issues*, 63(1), 1-19.
- Wiek, A., Withycombe, L., & Redman, C. (2011). Key competencies in sustainability: A reference framework for academic program development. *Sustainability Science*, 6(2), 203–218.
- Wingard, C. H. (2001). *Financial performance of environmentally responsible South African listed companies*. 1st, Pretoria: University of Pretoria.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ
และการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือการวิจัย
(Item Objective Congruence : IOC)

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1

ชื่อ-นามสกุล	ดร.ดนุวัศ สุวรรณวงศ์
ตำแหน่ง	อาจารย์
สถานที่ทำงาน	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2

ชื่อ-นามสกุล	ดร.ฤชุตา เทพยากุล
ตำแหน่ง	อาจารย์
สถานที่ทำงาน	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3

ชื่อ-นามสกุล	ดร.สิริวิท อีสโร
ตำแหน่ง	อาจารย์
สถานที่ทำงาน	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแสดงค่าอัตราส่วนความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	ค่า IOC	ผล
		ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3			
1.	เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.	ช่วงอายุ ( ) ไม่เกิน 20 ปี ( ) 21 – 30 ปี ( ) 31 – 40 ปี ( ) 41 – 50 ปี ( ) 51 – 60 ปี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.	สถานภาพ ( ) โสด ( ) สมรส ( ) อื่นๆ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.	ระดับการศึกษา ( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี ( ) ปริญญาตรี ( ) สูงกว่าปริญญาตรี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5.	ประเภทของพนักงานเทศบาล ( ) ข้าราชการ ( ) ลูกจ้างประจำ ( ) พนักงานจ้างภารกิจ ( ) พนักงานจ้างทั่วไป	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 2 แบบทดสอบเกี่ยวกับสมรรถนะสิ่งแวดล้อมด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	ค่า IOC	ผล
		ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3			
1	ระบบนิเวศ หมายถึง ความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่างๆที่อาศัยอยู่ใน ภูเขาและป่าไม้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	มนุษย์ทุกคนถือเป็นสิ่งมีชีวิตชนิด หนึ่งที่อาศัยอยู่ร่วมกันในระบบ นิเวศของโลก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	ทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภทเป็น ทรัพยากรที่ใช้แล้วจะหมดไป ไม่ สามารถฟื้นคืนกลับมาได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ดี ที่สุด คือ การงด ละ เลิก ใช้ ทรัพยากร ธรรมชาติทุกชนิด เพื่อให้ คงอยู่กับมนุษย์ตลอดไป	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	พรบ.สาธารณสุข ถือเป็นกฎหมายที่ มีความสำคัญในการทำงานของ พนักงานเทศบาลในด้านต่างๆ ทั้ง การกำกับดูแลสถานประกอบการ ในพื้นที่ การแก้ไขปัญหาเรื่อง ร้องเรียนต่างๆ เป็นต้น	+1	+1	0	2	0.67	ปรับคำ ใหม่
6	พรบ.รักษาความสะอาดและความ เป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง เป็นกฎหมายที่ไม่ได้อยู่ในอำนาจ หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	ค่า IOC	ผล
		ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3			
7	Smell Meter เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการตรวจวัดระดับกลิ่นเหม็นต่างๆ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	การตรวจวัดค่าระดับเสียงดังด้วยเครื่อง Sound Level Meter หากพบว่า ค่า ระดับเสียงเกิน 60 dB ถือว่าเป็นเสียงดังรบกวน ทำให้ประชาชนใกล้เคียงได้รับความเดือดร้อน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	การจัดการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนเหตุเดือดร้อนรำคาญ ต้องอาศัยพรบ. การสาธารณสุข เป็นกฎหมายหลักในการดำเนินงานและบังคับใช้ทางกฎหมาย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10	การจัดการเรื่องร้องเรียนและเหตุเดือดร้อนรำคาญ จำเป็นต้องลงตรวจสอบและดำเนินการร่วมกับศูนย์ดำรงธรรมอำเภอทุกครั้ง เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจในการบังคับใช้เพียงลำพัง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	ค่า IOC	ผล
		ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2			
11	สถานประกอบการโรงงาน อุตสาหกรรมทุกแห่ง ต้องได้รับการ รับรองมาตรฐานระบบการจัดการ สิ่งแวดล้อม (ISO 14001) จึงจะ สามารถประกอบกิจการได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	สถานประกอบการที่เข้าข่ายเป็น โรงงานอุตสาหกรรม จะต้องมีการ จัดทำระบบบำบัดน้ำเสีย และมีการ รายงานมาตรฐานการระบายน้ำทิ้ง จากแหล่งกำเนิดเป็นประจำทุก เดือน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13	การพัฒนาที่ก่อให้เกิดความยั่งยืน ต่อทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม คือ การพัฒนาโดยการ นำทรัพยากรมาใช้พัฒนาเทคโนโลยี ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพต่อ มนุษย์	+1	0	+1	2	0.67	ปรับคำ ใหม่
14	การบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดความสมดุลยั่งยืน คือ การ อนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟูทรัพยากร อย่างมีความรู้ความเข้าใจและใช้วิธี ที่เหมาะสมถูกต้อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะสิ่งแวดล้อมด้านทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมและทักษะในการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	ค่า IOC	ผล
		ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2			
ด้านทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม							
1	การมีจิตสำนึกที่ดีต่อการขับเคลื่อนงานทางด้านสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	การยึดมั่นในความถูกต้อง มีคุณธรรมจริยธรรมต่อการทำงานทางด้านสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	การตระหนักต่อความสำคัญ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการทำลายระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	การมีความรับผิดชอบที่ดีทางด้านสิ่งแวดล้อมทั้งต่อตนเองและชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	การมีจิตใจสาธารณะ พร้อมที่จะเสียสละเพื่อส่วนรวมในการทำงานจิตอาสาทางด้านสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	การเปิดกว้างในการทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่นอย่างไม่มีอคติ	+1	+1	0	2	0.67	ปรับคำใหม่
7	การมีมุมมองที่ดีต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	การเปิดใจพร้อมต่อการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	+1	+1	0	2	0.67	ปรับคำใหม่

ตอนที่ 3 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	ค่า IOC	ผล
		ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2			
ด้านทักษะในการปฏิบัติงานทางสิ่งแวดล้อม							
1	ทักษะการบริหารจัดการงาน เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อ ประมวลผลสารสนเทศเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	ทักษะการประสานงานและการ ร่วมมือกับหน่วยงานและเครือข่าย ทางสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	ทักษะการบริหารโครงการที่ เกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	ทักษะในการสื่อสาร การนำเสนอ และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	ทักษะการเขียนรายงานและสรุป รายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	ทักษะพื้นฐานในการใช้เครื่องมือ และอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์เพื่อ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	ค่า IOC	ผล
		ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3			
ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล							
1	มีการแสวงหาความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	เลือกซื้อผลิตภัณฑ์สินค้าที่มีฉลากสีเขียวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือสามารถนำกลับมารีไซเคิลได้ใหม่	+1	0	+1	2	0.67	ปรับค่าใหม่
3	การเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในครัวเรือนที่มีสัญลักษณ์ประหยัดพลังงาน หรือมีฉลากเบอร์ 5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	การลดหรืองดการใช้ถุงพลาสติกหรือกล่องโฟมในการบรรจุอาหาร โดยการนำถุงผ้าหรือปิ่นโตมาใช้ทดแทน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	มีการคัดแยกขยะและสามารถทิ้งหรือกำจัดขยะแต่ละประเภทได้อย่างถูกต้องตามหลัก 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	ใช้พลังงานอย่างประหยัดรู้คุณค่า เช่น การเปิดปิดไฟ และเครื่องใช้ไฟฟ้าเป็นเวลาตามมาตรการขององค์กร การปิดน้ำทุกครั้งเมื่อใช้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 4 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	ค่า IOC	ผล
		ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3			
ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล							
7	ไม่ตัดไม้หรือทำลายทรัพยากรป่าไม้ เพราะจะเป็นการทำลายพื้นที่สีเขียว และส่งผลต่อชั้นบรรยากาศ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	ใช้บริการรถโดยสารสาธารณะแทนการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล หรือการเลือกใช้รถยนต์พาหนะที่ใช้พลังงานสะอาด เช่น รถยนต์พลังงานไฟฟ้า หรือให้มีมาตรการตรวจเช็คสภาพรถยนต์ อยู่เสมอเพื่อลดการปล่อยควันพิษ	+1	0	+1	2	0.67	ปรับคำ ใหม่
9	ปลูกต้นไม้ในบ้านหรือพื้นที่ของตนเองเพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียว และเพิ่มอากาศบริสุทธิ์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสาธารณะ							
1	เข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตเทศบาล เช่น กิจกรรมการปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว, กิจกรรมลอกผักตบชวาในแหล่งน้ำสาธารณะ, กิจกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย, กิจกรรม Big cleaning Day เนื่องในวันสำคัญต่างๆ เป็นต้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 4 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	ค่า IOC	ผล
		ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3			
ด้านพฤติกรรมการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ							
2	เป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมหรือจัดการอบรมให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนในพื้นที่ เช่น เป็นวิทยากรในการให้ความรู้, เป็นคณะทำงานในกิจกรรมหรือโครงการด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	ได้รับมอบหมายหน้าที่ในการลงพื้นที่ตรวจสอบและแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	เข้าร่วมการประชุมอบรมในโครงการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่ตนเองและสามารถนำมาต่อยอดและขับเคลื่อนการทำงานเพื่อองค์กรและส่วนรวมต่อไป	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	มีส่วนร่วมในการเสนอหรือร่างนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับขับเคลื่อนงานภายในองค์กรหรือชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 4 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	ค่า IOC	ผล
		ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3			
ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ							
6	เป็นส่วนหนึ่งในการจัดตั้งหรือเข้าร่วมเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก หรือเครือข่ายอาสาสมัครทางด้านสิ่งแวดล้อมอื่นๆ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	ให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานหรือกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมกับหน่วยงานราชการหน่วยงานเอกชน หรือองค์กรภายนอก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์รณรงค์ ให้ประชาชนมีความรู้และตระหนัก ถึง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น รณรงค์ในการลดใช้พลังงานไฟฟ้า พลังงานน้ำ พลังงานเชื้อเพลิง เป็นต้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	เป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำข้อตกลง (MOU) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน สถานประกอบการหรือองค์กรอิสระต่างๆ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ข

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ของแบบสอบถาม เรื่อง สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอ บางกล่ำ จังหวัดสงขลา ดังนี้

ลำดับ ที่	ข้อความ	ค่าความ เชื่อมั่น
สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม		
1	การมีจิตสำนึกที่ดีต่อการขับเคลื่อนงานทางด้านสิ่งแวดล้อม	0.921
2	การยึดมั่นในความถูกต้อง มีคุณธรรมจริยธรรมต่อการทำงานทางด้านสิ่งแวดล้อม	0.920
3	การตระหนักต่อความสำคัญ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการทำลายระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม	0.923
4	การมีความรับผิดชอบต่อที่ดีทางด้านสิ่งแวดล้อมทั้งต่อตนเองและชุมชน	0.921
5	การมีจิตใจสาธารณะ พร้อมที่จะเสียสละเพื่อส่วนรวมในการทำงานจิตอาสาทางด้านสิ่งแวดล้อม	0.920
6	การเปิดกว้างในการทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่นอย่างไม่มีอคติ	0.915
7	การมีมุมมองที่ดีต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อม	0.918
8	การเปิดใจพร้อมต่อการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	0.920
สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ด้านทักษะในการปฏิบัติงานทางสิ่งแวดล้อม		
1	ทักษะการบริหารจัดการงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.912
2	ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลสารสนเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.913
3	ทักษะการประสานงานและการร่วมมือกับหน่วยงานและเครือข่ายทางสิ่งแวดล้อม	0.916
4	ทักษะการบริหารโครงการที่เกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.915
5	ทักษะในการสื่อสาร การนำเสนอและถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.915
6	ทักษะการเขียนรายงานและสรุปรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.913
7	ทักษะพื้นฐานในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์เพื่อปฏิบัติงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.916

ลำดับ ที่	ข้อความ	ค่าความ เชื่อมั่น
พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล		
1	มีการแสวงหาความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ทันท่วงทีเหตุการณ์ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ	0.917
2	เลือกซื้อผลิตภัณฑ์สินค้าที่มีฉลากสีเขียวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือสามารถนำกลับมารีไซเคิลได้ใหม่	0.916
3	การเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในครัวเรือนที่มีสัญลักษณ์ประหยัดพลังงาน หรือมีฉลากเบอร์ 5	0.920
4	การลดหรืองดการใช้ถุงพลาสติกหรือกล่องโฟมในการบรรจุอาหาร โดยการนำถุงผ้าหรือปิ่นโตมาใช้ทดแทน	0.916
5	มีการคัดแยกขยะและสามารถทิ้งหรือกำจัดขยะแต่ละประเภทได้อย่างถูกต้องตามหลัก 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle)	0.921
6	ใช้พลังงานอย่างประหยัดรู้คุณค่า เช่น การเปิดปิดไฟและเครื่องใช้ไฟฟ้าเป็นเวลาตามตารางการขององค์กร การปิดน้ำทุกครั้งเมื่อใช้เสร็จ เป็นต้น	0.920
7	ไม่ตัดไม้หรือทำลายทรัพยากรป่าไม้ เพราะจะเป็นการทำลายพื้นที่สีเขียวและส่งผลกระทบต่อชั้นบรรยากาศ	0.920
8	ใช้บริการรถโดยสารสาธารณะแทนการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล หรือการเลือกใช้รถยนต์พาหนะที่ใช้พลังงานสะอาด เช่น รถยนต์พลังงานไฟฟ้า หรือให้มีกาตรวจเช็คสภาพรถยนต์อยู่เสมอเพื่อลดการปล่อยควันพิษ	0.915
9	ปลูกต้นไม้ในบ้านหรือพื้นที่ของตนเองเพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและเพิ่มอากาศบริสุทธิ์	0.919

ลำดับ ที่	ข้อความ	ค่าความ เชื่อมั่น
พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ		
1	เข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตเทศบาล เช่น กิจกรรมการปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว, กิจกรรมลอกผักตบชวาในแหล่งน้ำสาธารณะ, กิจกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย, กิจกรรม Big cleaning Day เนื่องในวันสำคัญต่างๆ เป็นต้น	0.916
2	เป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมหรือจัดการอบรมให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนในพื้นที่ เช่น เป็นวิทยากรในการให้ความรู้, เป็นคณะทำงานในกิจกรรมหรือโครงการด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น	0.911
3	ได้รับมอบหมายหน้าที่ในการลงพื้นที่ตรวจสอบและแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม	0.911
4	เข้าร่วมการประชุมอบรมในโครงการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่ตนเองและสามารถนำมาต่อยอดและขับเคลื่อนการทำงานเพื่อองค์กรและส่วนรวมต่อไป	0.912
5	มีส่วนร่วมในการเสนอหรือร่างนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับขับเคลื่อนงานภายในองค์กรหรือชุมชน	0.913
6	เป็นส่วนหนึ่งในการจัดตั้งหรือเข้าร่วมเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก หรือเครือข่ายอาสาสมัครทางด้านสิ่งแวดล้อมอื่นๆ	0.913
7	ให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานหรือกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม กับหน่วยงานราชการหน่วยงานเอกชน หรือองค์กรภายนอก	0.914
8	มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ ให้ประชาชนมีความรู้และตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น รณรงค์ในการลดใช้พลังงานไฟฟ้า พลังงานน้ำ พลังงานเชื้อเพลิง เป็นต้น	0.912
9	เป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำข้อตกลง (MOU) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน สถานประกอบการหรือองค์กรอิสระต่างๆ	0.912

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม

สำหรับงานวิจัย เรื่อง สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาล ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

คำอธิบายแบบสอบถามชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยถึงสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อม ของพนักงานเทศบาลในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลาโดยประกอบด้วยคำถาม 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบทดสอบเกี่ยวกับสมรรถนะสิ่งแวดล้อมด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะสิ่งแวดล้อมด้านทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมและทักษะในการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อทางสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1.1 เพศ

ชาย หญิง

1.2 ช่วงอายุ

ไม่เกิน 20 ปี 21 – 30 ปี 31 – 40 ปี

41 – 50 ปี 51 – 60 ปี

1.3 สถานภาพ

โสด สมรส อื่นๆ

1.4 ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

1.5 ประเภทของพนักงานเทศบาล

ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ
 พนักงานจ้างภารกิจ พนักงานจ้างทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบทดสอบเกี่ยวกับสมรรถนะสิ่งแวดล้อมด้านความรู้ทางสิ่งแวดล้อม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านคิดว่าใช่ที่สุดในความคิดเห็นของท่าน

ข้อความถามวัดสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมด้านความรู้	ถูก	ผิด
1. ระบบนิเวศ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่างๆที่อาศัยอยู่ในภูเขาและป่าไม้		
2. มนุษย์ทุกคนเป็นสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งที่อาศัยอยู่ร่วมกันในระบบนิเวศของโลก		
3. ทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภทเป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป ไม่สามารถฟื้นคืนกลับมาได้		
4. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ดีที่สุด คือ การงด ละ เลิก ใช้ทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิด เพื่อให้คงอยู่กับมนุษย์ตลอดไป		
5. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข ถือเป็นกฎหมายที่มีค่าสำคัญในการทำงานของพนักงานเทศบาลในด้านต่างๆ ทั้งการกำกับดูแลสถานประกอบการในพื้นที่ การแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนต่างๆ เป็นต้น		
6. พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง เป็นกฎหมายที่ไม่ได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		
7. Smell Meter เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการตรวจวัดระดับกลิ่นเหม็นต่างๆ		
8. การตรวจวัดค่าระดับเสียงดังด้วยเครื่อง Sound Level Meter หากพบว่า ค่าระดับเสียงเกิน 60 dB ถือว่าเป็นเสียงดังรบกวน ทำให้ประชาชนใกล้เคียงได้รับความเดือดร้อน		

ข้อคำถามวัดสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมด้านความรู้	ถูก	ผิด
9. การจัดการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนเหตุเดือดร้อนรำคาญ ต้องอาศัยพระราชบัญญัติการสาธารณสุข เป็นกฎหมายหลักในการดำเนินงานและบังคับใช้ทางกฎหมาย		
10. การจัดการเรื่องร้องเรียนและเหตุเดือดร้อนรำคาญ จำเป็นต้องลงตรวจสอบและดำเนินการร่วมกับศูนย์ดำรงธรรมอำเภอทุกครั้ง เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจในการบังคับใช้เพียงลำพัง		
11. สถานประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมทุกแห่ง ต้องได้รับการรับรองมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001) จึงจะสามารถประกอบกิจการได้		
12. สถานประกอบการที่เข้าข่ายเป็นโรงงานอุตสาหกรรม จะต้องมีการจัดทำระบบบำบัดน้ำเสีย และมีการรายงานมาตรฐานการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดเป็นประจำทุกเดือน		
13. การพัฒนาที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ การนำทรัพยากรมาใช้พัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพต่อมนุษย์		
14. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความสมดุลอย่างยั่งยืน คือ การอนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟูทรัพยากร อย่างมีความรู้ความเข้าใจและใช้วิธีที่เหมาะสมถูกต้อง		

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะสิ่งแวดล้อมด้านทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมและทักษะในการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

5 หมายถึง มีทัศนคติ/ทักษะ ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีทัศนคติ/ทักษะ ในระดับมาก

3 หมายถึง มีทัศนคติ/ทักษะ ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีทัศนคติ/ทักษะ ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีทัศนคติ/ทักษะ ในระดับน้อยที่สุด

สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม	ระดับทัศนคติ/ทักษะ				
	5	4	3	2	1
ด้านทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม					
1. การมีจิตสำนึกที่ดีถือเป็นประเด็นสำคัญต่อการขับเคลื่อนงานทางด้านสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิผล					
2. การยึดมั่นในความถูกต้อง มีคุณธรรมจริยธรรมถือเป็นเรื่องที่สำคัญและควรยึดถือปฏิบัติในการทำงานทางด้านสิ่งแวดล้อม					
3. การตระหนักต่อความสำคัญ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการทำลายระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมจะช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆที่จะเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี					
4. การมีความรับผิดชอบที่ดีทางด้านสิ่งแวดล้อมทั้งต่อตนเองและชุมชน จะส่งผลให้ช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆที่จะเกิดขึ้น					
5. การมีจิตใจสาธารณะ พร้อมที่จะเสียสละเพื่อส่วนรวม ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานจิตอาสาทางด้านสิ่งแวดล้อม					

สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม	ระดับทัศนคติ/ทักษะ				
	5	4	3	2	1
6. การเปิดกว้างในการทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่นอย่างไม่มีอคติ เป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อม					
7. การมีมุมมองที่ดีต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อม จะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม					
8. การเปิดใจพร้อมต่อการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อม					
ด้านทักษะในการปฏิบัติงานทางสิ่งแวดล้อม					
1. ท่านมีทักษะในการบริหารจัดการงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มากน้อยเพียงใด					
2. ท่านมีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลสารสนเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มากน้อยเพียงใด					
3. ท่านมีทักษะในการประสานงานและการร่วมมือกับหน่วยงานและเครือข่ายทางสิ่งแวดล้อม มากน้อยเพียงใด					
4. ท่านมีทักษะในการบริหารโครงการที่เกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มากน้อยเพียงใด					
5. ท่านมีทักษะในการสื่อสาร การนำเสนอและถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มากน้อยเพียงใด					

สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม	ระดับทัศนคติ/ทักษะ				
	5	4	3	2	1
6. ท่านมีทักษะในการเขียนรายงานและสรุปรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มากน้อยเพียงใด					
7. ท่านมีทักษะพื้นฐานในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์เพื่อปฏิบัติงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มากน้อยเพียงใด					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุดโดย

5 หมายถึง มีการปฏิบัติ ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติ ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติ ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติ ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติ ในระดับน้อยที่สุด

พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล					
1. ท่านมีการแสวงหาความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ทันท่อเหตุการณ์ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ					
2. ท่านมักเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สินค้าที่มีฉลากสีเขียวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือสามารถนำกลับมารีไซเคิล หรือรีไซเคิล ได้ใหม่เสมอ					
3. ท่านมักเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในครัวเรือนที่มีสัญลักษณ์ประหยัดพลังงาน หรือมีฉลากประหยัดไฟเบอร์ 5					
4. ท่านส่งเสริมการลดหรืองดการใช้ถุงพลาสติกหรือกล่องโฟมในการบรรจุอาหาร โดยการนำถุงผ้าหรือปิ่นโตมาใช้ทดแทน					
5. ท่านมีการคัดแยกขยะและสามารถทิ้งหรือกำจัดขยะแต่ละประเภทได้อย่างถูกต้องตามหลัก 3Rs (Reduce, Reuse และ Recycle)					

พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
6. ท่านใช้พลังงานอย่างประหยัดรู้คุณค่า เช่น การเปิดปิดไฟและเครื่องใช้ไฟฟ้าเป็นเวลาตามมาตรการขององค์กร การปิดน้ำทุกครั้งเมื่อใช้เสร็จ เป็นต้น					
7. ท่านไม่ส่งเสริมการตัดไม้หรือทำลายทรัพยากรป่าไม้ เพราะจะเป็นการทำลายพื้นที่สีเขียวและส่งผลต่อชั้นบรรยากาศ					
8. ท่านมักใช้บริการรถโดยสารสาธารณะแทนการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล หรือมีการตรวจเช็คสภาพรถยนต์อยู่เสมอเพื่อลดการปล่อยควันพิษ					
9. ท่านมักปลูกต้นไม้บริเวณบ้านของตนเองเพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและเพิ่มอากาศบริสุทธิ์					
ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะ					
1. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตเทศบาล เช่น กิจกรรมการปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว, กิจกรรมลดผักตบชวาในแหล่งน้ำสาธารณะ, กิจกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย, กิจกรรม Big cleaning Day เนื่องในวันสำคัญต่างๆ เป็นต้น					
2. ท่านเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมหรือจัดการอบรมให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนในพื้นที่ เช่น เป็นวิทยากรในการให้ความรู้, เป็นคณะทำงานในกิจกรรมหรือโครงการด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น					

พฤติกรรมความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
3. ท่านได้รับมอบหมายหน้าที่ในการลงพื้นที่ตรวจสอบและแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม					
4. ท่านมักเข้าร่วมการประชุมอบรมในโครงการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่ตนเองและสามารถนำมาต่อยอดและขับเคลื่อนการทำงานเพื่อองค์กรและส่วนรวมต่อไป					
5. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอหรือร่างนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับขับเคลื่อนงานภายในองค์กรหรือชุมชน					
6. ท่านเป็นส่วนหนึ่งในการจัดตั้งหรือเข้าร่วมเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก หรือเครือข่ายอาสาสมัครทางด้านสิ่งแวดล้อมอื่นๆ					
7. ท่านให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานหรือกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม กับหน่วยงานราชการหน่วยงานเอกชน หรือองค์กรภายนอก					
8. ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ ให้ประชาชนมีความรู้และตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น รณรงค์ในการลดใช้พลังงานไฟฟ้า พลังงานน้ำ พลังงานเชื้อเพลิง เป็นต้น					
9. ท่านมีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนข้อตกลง (MOU) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน สถานประกอบการหรือองค์กรอิสระต่างๆ					

ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล นายสัตยา ทิพย์รัตน์
 รหัสประจำตัวนักศึกษา 6310521541

วุฒิการศึกษา	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
วุฒิมหาบัณฑิต (พื้นพิภพ) วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พื้นพิภพ)	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน	2559

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

ปี พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2562	ตำแหน่ง นักธรณีวิทยา สังกัด ส่วนวิชาการ สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 12 สงขลา
ปี พ.ศ. 2563 - ปัจจุบัน	ตำแหน่ง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ สังกัด กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลท่าช้าง